

**T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
RESİM İŞ ÖĞRETMENLİĞİ BÖLÜMÜ**

**İLKÖĞRETİM OKULLARI 2. KADEME (6,7,8. SINIFLAR)
GÖRSEL SANATLAR DERSİNDE SOYUT ÇALIŞMALARIN
YERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Rüveyda TÜRKYILMAZ**

ANKARA-2008

**T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
RESİM İŞ ÖĞRETMENLİĞİ BÖLÜMÜ**

**İLKÖĞRETİM OKULLARI 2. KADEME (6,7,8. SINIFLAR)
GÖRSEL SANATLAR DERSİNDE SOYUT ÇALIŞMALARIN
YERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Rüveyda TÜRKİYILMAZ**

**Tez Danışmanı
Yrd. Doç. Cengiz SAVAŞ**

ANKARA-2008

Eğitim Bilimleri Enstitüsü M¼d¼rl¼ę¼'ne

R¼veyda T¼RKYILMAZ' a ait “İlköğretim Okulları 2. Kademe(6,7 ve 8. Sınıflar) Görsel Sanatlar Dersinde Soyut Çalışmaların Yeri” adlı çalışma, j¼rimiz tarafından G¼zel Sanatlar Anabilim Dalında Y¼KSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

(İmza)

Başkan

Akademik Unvanı, Adı Soyadı

(İmza)

Üye.....

Akademik Unvanı, Adı Soyadı (Danışman)

(İmza)

Üye.....

Akademik Unvanı, Adı Soyadı

ÖZET

Bu araştırma ilköğretim ikinci kademedeki Resim-iş derslerinde uygulanan soyut çalışmaların yerini ve önemini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Araştırma verileri, literatür tarama ile sağlanmıştır. Öğretmen görüşleri anket ve öğrenci düşünceleri ise tutum ölçeği kullanılarak ortaya konmuştur.

Araştırmada problem durumunun belirlenebilmesi için genel olarak soyut çalışmalar, sanat eğitimi ve uygulamaları konuları incelenerek, konuyla ilgili kaynaklar belirlenmiş ve yorumlanmıştır.

Sonraki aşamada okullarda uygulanmakta olan yeni resim-iş (görsel sanatlar) müfredatı incelenmiştir. Müfredatta yer alan, soyut olarak uygulanılabilecek kazanımlar belirlenmiştir. Diğer bölümde ise, sanat eğitiminde verilen soyut çalışmaların gerekliliği ele alınmıştır.

Soyut çalışmalar ve İlköğretim II.Kademede uygulanması ile ilgili öğrenci ve öğretmen görüşlerini belirlemek için anket ve tutum ölçeği uygulanmış, sonuçları bulgular kısmında verilmiştir.

Araştırmadan elde edilen bulgularda öğrencilerin soyut sanatı eğlenceli buldukları ve konunun, derse olan ilgilerinin artmasında etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca gerek öğrencilerin gerekse öğretmenlerin yanıtladıkları anketler sonucunda soyut çalışmaların derslerde uygulanmasının çocukların fiziksel, duygusal, bilişsel ve toplumsal gelişimine katkıda bulunduğu da ortaya çıkmaktadır. Resim-iş öğretmenleri konuyu vermede kendini yeterli görürken konuyu uygulamak için müfredatın güncel olmadığı görüşündedirler. Soyut çalışmaların kavratılmasının görsel sanatlar dersinin bir gerekliliği olduğu araştırma sonuçlarından çıkartılabilmektedir. Fakat öğrencilerin yeni karşılaştıkları bir kavram olması nedeni ile konunun dikkatli bir şekilde verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

ABSTRACT

This research is done to introduce the importance and necessity of enlightenment of abstract performances applied in the art lessons of the second step elementary education and to elicit enlightenment of them.

The research data is derived by literature survey. Opinions of instructors are introduced by questionnaire and opinions of students are introduced by scaling their attitude.

During research, to state the aspect of the problem, generally, abstract performance, art education and practice subjects are analyzed and subject related sources are determined and commented.

On the next step, the new visual art curriculum that has been applied at schools are analyzed. Aims, that are in curriculum and can be applied abstractly, are argued out and investigated. Then, on the next part, the necessity of abstract performances in art education is discussed.

A questionnaire and an attitude scale about abstract performances and its practice on the second step elementary education are applied to determine the opinions of the instructors and students. Their results are given in the part of findings.

According to results of the research, it is found that, students find abstract art enjoyable and it is effective to increase the interests of students in lessons. Moreover, according to the results of questionnaires answered by instructors and students, it appears that abstract art contributes physical, emotional, cognitive and communal improvement of children. Instructors of art lessons think that they are capable of teaching abstract arts however, they consider the curriculum is not contemporary for abstract subjects to be applied in lectures. It can be obtained from the results of the research that enlightenment of abstract performances is a necessity of the visual art lesson. However, it is thought that, because the abstract performance is a new subject, it is important to be careful during teaching in lectures.

ÖNSÖZ

“İlköğretim Okullarında II. Kademe (6, 7 ve 8. sınıflar) Resim-iş (görsel sanatlar) Derslerinde Soyut Çalışmaların Yeri” olarak belirlenen çalışmanın konusu yenilenen ilköğretim müfredatı ve hala uygulanmakta olan müfredat konularında yer alan soyut çalışmaların öğrenci ve öğretmen açısından önemini ve gerekliliğini ortaya koymak amacıyla yapılmıştır.

Bu doğrultuda eski ve yeni Resim-iş müfredatları incelenmiş ve Resim-iş derslerinde soyut çalışmaların müfredattaki yeri ve öğrencilere sağlayacağı kazanımların neler olacağı açıklanmaya çalışılmıştır.

Bu araştırmayı gerçekleştirirken bana destek olan, görüş ve önerileriyle beni yönlendiren başta danışmalarım Söbütay ÖZER ve Cengiz SAVAŞ’a, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdür Yardımcısı Sabri ÇELİK’e ve aileme yardımlarından dolayı teşekkür ederim.

Rüveyda TÜRKYILMAZ

İÇİNDEKİLER

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI

ÖZET.....	ii
ABSTRACT.....	iii
ÖNSÖZ	iv
İÇİNDEKİLER	v
KISALTMALAR	viii

BÖLÜM 1

1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.1.1. Problem Cümlesi	2
1.1.2. Alt Problemler	2
1.2. Araştırmanın Önemi	3
1.3. Sınırlılıklar	4
1.4. Tanımlar\Terimler.....	4

BÖLÜM 2

KAVRAMSAL ÇERÇEVE	6
2.1. 12-15 Yaş Arası(İlköğretim II. Kademe 6,7 ve 8. Sınıf) Çocuğun Gelişimi	6
2.1.1. Duygusal Gelişimi.....	6
2.1.2. Zihinsel Gelişimi	7
2.1.3. Fiziksel Gelişimi	8
2.1.4. Toplumsal Gelişimi	9
2.2. Görsel Sanatlarda Soyut Çalışmalar	10
2.2.1. Görsel Sanatlar Dersi.....	11
2.2.1.1. Görsel Sanatlar Dersinin Genel Amaçları.....	11
2.2.1.1.1. Bireysel ve Toplumsal Amaçlar	11
2.2.1.1.2. Algısal Amaçlar	12

2.2.1.1.3. Estetik Amaçlar.....	12
2.2.1.1.4. Teknik Amaçlar	12
2.2.1.2. Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı	13
2.2.1.2.1. Soyut Çalışmalarla İlgili Kazanımlar	13
2.2.1.2.1.1. 6. Sınıf Kazanımları	13
2.2.1.2.1.2. 7. Sınıf Kazanımları	15
2.2.1.2.1.3. 8. Sınıf Kazanımları	16
2.2.1.3.Dersin Gerçekleştirildiği Eğitim Ortamı	17
2.2.2. Soyut Çalışmalar	19
2.2.2.1. Soyut Çalışmalardaki Öğeler	21
2.2.2.1.1. Biçim.....	22
2.2.2.1.2. İçerik	23
2.2.2.1.3. Çizgi.....	24
2.2.2.1.4. Renk	28
2.2.2.2. Soyut Çalışmaların Gerekliliği.....	29
2.2.2.3. Soyut Çalışmaların Görsel Sanatlar Dersindeki Yeri Ve Önemi	30
2.2.2.4. Soyut Çalışmaların İlköğretim II. Kademe Öğrencisinin Gelişimine Katkısı	34
2.2.2.4.1. Duygusal Gelişimine Katkısı	35
2.2.2.4.2. Zihinsel Gelişimine Katkısı	37
2.2.2.4.3. Bedensel Gelişimine Katkısı.....	38
2.2.2.4.4. Toplumsal Gelişimine Katkısı	39

BÖLÜM 3

3. YAPILAN ARAŞTIRMALAR.....	40
3.1. İlköğretim II. Kademe Öğrencilerine Görsel Sanatlar Dersinde Uygulatılan Resim Teknikleri İle İlgili Yapılmış Bazı Araştırmalar	40
3.2. Soyut Çalışmalarla İle İlgili Yapılan Bazı Araştırmalar.....	42

BÖLÜM 4

4. YÖNTEM.....	44
4.1. Araştırmanın Yöntemi	44
4.2. Evren	44
4.3. Örneklem	44
4.4. Verilerin Toplanması	45
4.5. Verilerin Analizi	45

BÖLÜM 5

5. BULGULAR VE YORUM.....	47
5.1. Alt Problemlere İlişkin Bulgular ve Yorum	47
5.1.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	47
5.1.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	55
5.1.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	74
5.1.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	95

BÖLÜM 6

6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	101
6.1. SONUÇLAR.....	101
6.2. ÖNERİLER.....	104

KAYNAKÇA.....	106
---------------	-----

EKLER.....	110
------------	-----

Ek 1-A: Soyut Çalışma Uygulamaları Öğretmen Tutum Ölçeği

Ek 1-B: Soyut Çalışma Uygulamaları Öğrenci Tutum Ölçeği

Ek 2-A: Tokat Valiliğinin verdiği izin belgesi

Ek 2-B: İl Milli Eğitim Müdürlüğünün verdiği izin belgesi

Ek 3: Soyut Çalışmaların Öğrencilere Uygulanması Sonucu Ortaya Çıkan Çalışmalar

KISALTMALAR

GDM:Görsel Düşünce Müfredatı

MEB:Milli Eğitim Bakanlığı

OKS:Ortaöğretim Kurumları Sınavı

ÖSS:Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı

SBS:Seviye Belirleme Sınavı

TDK:Türk Dil kurumu

TABLÖLAR CETVELİ

Tablo 1:	“İlköğretim I. Kademedede Öğrencide Var Olan Görsel Yaratıcılık, II. Kademedede Azalmaktadır” Sorusuna İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	33
Tablo 2.1.1.:	“Soyut sanata özel bir ilgim vardır” Görüşünün Aritmetik Ortalama, Standart Sapma Değerleri	55
Tablo 2.1.2.:	“Soyut sanata özel bir ilgim vardır” Görüşünün Frekansları	55
Tablo 2.1.3.:	“Soyut sanata özel bir ilgim vardır” Görüşünün Grafiksel Gösterimi.....	56
Tablo 2.2.1.:	“İlköğretim ikinci kademedede soyut sanat uygulamalarının gerekli olduğuna inanmıyorum” Görüşünün Aritmetik Ortalama, Standart Sapma Değerleri	67
Tablo 2.2.2.:	“İlköğretim ikinci kademedede soyut sanat uygulamalarının gerekli olduğuna inanmıyorum” Görüşünün Frekansları.....	68
Tablo 2.2.3.:	“İlköğretim ikinci kademedede soyut sanat uygulamalarının gerekli olduğuna inanmıyorum” Görüşünün Grafiksel Gösterimi.....	68
Tablo 2.3.1.:	“Soyut yaratılarla günlük hayatta çok sık karşılaşırız” Görüşünün Aritmetik Ortalama, Standart Sapma Değerleri	96
Tablo 2.3.2.:	“Soyut yaratılarla günlük hayatta çok sık karşılaşırız” Görüşünün Frekansları.....	96
Tablo 2.3.3.:	“Soyut yaratılarla günlük hayatta çok sık karşılaşırız” Görüşünün Grafiksel Gösterimi	96
Tablo 2.4.1.:	“İlköğretim 2. kademe yaş grubundaki çocukların dönem özellikleri soyut çalışmalar yapmak için uygun değildir.” Görüşünün Aritmetik Ortalama, Standart Sapma Değerleri	74
Tablo 2.4.2.:	“İlköğretim 2. kademe yaş grubundaki çocukların dönem özellikleri soyut çalışmalar yapmak için uygun değildir.” Görüşünün Frekansları	75

Tablo 2.4.3.: “İlköğretim 2. kademe yaş grubundaki çocukların dönem özellikleri soyut çalışmalar yapmak için uygun değildir” Görüşünün Grafikselsel Gösterimi	75
Tablo 2.5.1.: “İlköğretim 2. kademe Görsel Sanatlar programı soyut çalışmalar yapmak için uygundur” Görüşünün Aritmetik Ortalama, Standart Sapma Değerleri.....	48
Tablo 2.5.2.: “İlköğretim 2. kademe Görsel Sanatlar programı soyut çalışmalar yapmak için uygundur” Görüşünün Frekansları.....	48
Tablo 2.5.3.: “İlköğretim 2. kademe Görsel Sanatlar programı soyut çalışmalar yapmak için uygundur” Görüşünün Grafikselsel Gösterimi.....	48
Tablo 2.6.1.: “Soyut çalışmalarla ilgili konularda öğrenciler diğer görsel sanatlar dersi konularına göre daha çok heyecan duyuyorlar” Görüşünün Aritmetik Ortalama, Standart Sapma Değerleri	76
Tablo 2.6.2.: “Soyut çalışmalarla ilgili konularda öğrenciler diğer görsel sanatlar dersi konularına göre daha çok heyecan duyuyorlar” Görüşünün Frekansları	76
Tablo 2.6.3.: “Soyut çalışmalarla ilgili konularda öğrenciler diğer görsel sanatlar dersi konularına göre daha çok heyecan duyuyorlar” Görüşünün Grafikselsel Gösterimi	77
Tablo 2.7.1.: “İlköğretim 2. kademedesoyut çalışmalarla ilgili uygulamaların yeteri kadar verildiğine inanmıyorum” Görüşünün Aritmetik Ortalama,Standart Sapma Değerleri	99
Tablo 2.7.2.: “İlköğretim 2. kademedesoyut çalışmalarla ilgili uygulamaların yeteri kadar verildiğine inanmıyorum” Görüşünün Frekansları	99
Tablo 2.7.3.: “İlköğretim 2. kademedesoyut çalışmalarla ilgili uygulamaların yeteri kadar verildiğine inanmıyorum” Görüşünün Grafikselsel Gösterimi	100
Tablo 2.8.1.: “Soyut çalışmalar yoluyla verilen sanat eğitimi öğrencilerin kendilerine güven duymalarını sağlar” Görüşünün Aritmetik Ortalama, Standart Sapma Değerleri.....	78

Tablo 2.8.2.: “Soyut çalışmalar yoluyla verilen sanat eğitimi öğrencilerin kendilerine güven duymalarını sağlar” Görüşünün Frekansları.....	78
Tablo 2.8.3.: “Soyut çalışmalar yoluyla verilen sanat eğitimi öğrencilerin kendilerine güven duymalarını sağlar” Görüşünün Grafikselsel Gösterimi.....	78
Tablo 2.9.1.: “Soyut çalışmalar yoluyla verilen sanat eğitimi öğrencilerin psiko-motor becerilerinin gelişmesini sağlar” Görüşünün Aritmetik Ortalama, Standart Sapma Değerleri.....	79
Tablo 2.9.2.: “Soyut çalışmalar yoluyla verilen sanat eğitimi öğrencilerin psiko-motor becerilerinin gelişmesini sağlar” Görüşünün Frekansları.....	80
Tablo 2.9.3.: “Soyut çalışmalar yoluyla verilen sanat eğitimi öğrencilerin psiko-motor becerilerinin gelişmesini sağlar” Görüşünün Grafikselsel Gösterimi.....	80
Tablo 2.10.1.: “Soyut çalışmalar yoluyla verilen sanat eğitimi öğrencilerin çağdaş sanata ve soyut sanata “güzel” gözü ile bakmasını sağlar” Görüşünün Aritmetik Ortalama, Standart Sapma Değerleri.....	81
Tablo 2.10.2.: “Soyut çalışmalar yoluyla verilen sanat eğitimi öğrencilerin çağdaş sanata ve soyut sanata “güzel” gözü ile bakmasını sağlar” Görüşünün Frekansları.....	81
Tablo 2.10.3.: “Soyut çalışmalar yoluyla verilen sanat eğitimi öğrencilerin çağdaş sanata ve soyut sanata “güzel” gözü ile bakmasını sağlar” Görüşünün Grafikselsel Gösterimi.....	82
Tablo 2.11.1.: “İlköğretim 2. kademedede Görsel Sanatlar Dersi yeni öğretim programında soyut çalışmaların eğitimi için müfredatta yer alan konular yeteri kadar güncel değildir” Görüşünün Aritmetik Ortalama, Standart Sapma Değerleri.....	50
Tablo 2.11.2.: “İlköğretim 2. kademedede Görsel Sanatlar Dersi yeni öğretim programında soyut çalışmaların eğitimi için müfredatta yer alan konular yeteri kadar güncel değildir” Görüşünün Frekansları.....	50

Tablo 2.11.3.: “İlköğretim 2. kademedede Görsel Sanatlar Dersi yeni öğretim programında soyut çalışmaların eğitimi için müfredatta yer alan konular yeteri kadar güncel değildir ” Görüşünün Grafikselsel Gösterimi.....	50
Tablo 2.12.1.: “Eğer bir Görsel Sanatlar Dersi öğretmeni olmasaydım soyut resimler yapan bir ressam olabilirdim” Görüşünün Aritmetik Ortalama, Standart Sapma Değerleri.....	56
Tablo 2.12.2.: “Eğer bir Görsel Sanatlar Dersi öğretmeni olmasaydım soyut resimler yapan bir ressam olabilirdim” Görüşünün Frekansları.....	57
Tablo 2.12.3.: “Eğer bir Görsel Sanatlar Dersi öğretmeni olmasaydım soyut resimler yapan bir ressam olabilirdim” Görüşünün Grafikselsel Gösterimi.....	57
Tablo 2.13.1.: “Soyut çalışmalarla ilgili yeterli teorik bilgiye sahibim” Görüşünün Aritmetik Ortalama, Standart Sapma Değerleri	58
Tablo 2.13.2.: “Soyut çalışmalarla ilgili yeterli teorik bilgiye sahibim” Görüşünün Frekansları.....	58
Tablo 2.13.3.: “Soyut çalışmalarla ilgili yeterli teorik bilgiye sahibim” Görüşünün Grafikselsel Gösterimi	58
Tablo 2.14.1.: “Soyut çalışmalar yolu ile verilen sanat eğitimiyle sanatın birçok dalı harmanlanıp öğrencinin çok yönlü gelişimi sağlanabilir” Görüşünün Aritmetik Ortalama, Standart Sapma Değerleri.....	69
Tablo 2.14.2.: “Soyut çalışmalar yolu ile verilen sanat eğitimiyle sanatın birçok dalı harmanlanıp öğrencinin çok yönlü gelişimi sağlanabilir” Görüşünün Frekansları.....	69
Tablo 2.14.3.: “Soyut çalışmalar yolu ile verilen sanat eğitimiyle sanatın birçok dalı harmanlanıp öğrencinin çok yönlü gelişimi sağlanabilir” Görüşünün Grafikselsel Gösterimi.....	70
Tablo 2.15.1.: “Müfredat programlarını uygularken kazanımlardan uygun olanlarda soyut çalışmaları uygulatarak, dersi daha çekici hale getirebilirim” Görüşünün Aritmetik Ortalama, Standart Sapma Değerleri.....	51

Tablo 2.15.2.: “Müfredat programlarını uygularken kazanımlardan uygun olanlarda soyut çalışmaları uygulatarak, dersi daha çekici hale getirebilirim” Görüşünün Frekansları.....	52
Tablo 2.15.3.: “Müfredat programlarını uygularken kazanımlardan uygun olanlarda soyut çalışmaları uygulatarak, dersi daha çekici hale getirebilirim” Görüşünün Grafiksel Gösterimi.....	52
Tablo 2.16.1.: “Soyut çalışmalar yolu ile verilen sanat eğitiminin çocukta bulunan yaratıcılığı ortaya çıkarmada en etkili yol olduğunu düşünüyorum” Görüşünün Aritmetik Ortalama, Standart Sapma Değerleri.....	83
Tablo 2.16.2.: “Soyut çalışmalar yolu ile verilen sanat eğitiminin çocukta bulunan yaratıcılığı ortaya çıkarmada en etkili yol olduğunu düşünüyorum” Görüşünün Frekansları	83
Tablo 2.16.3.: “Soyut çalışmalar yolu ile verilen sanat eğitiminin çocukta bulunan yaratıcılığı ortaya çıkarmada en etkili yol olduğunu düşünüyorum” Görüşünün Grafiksel Gösterimi	84
Tablo 2.17.1.: “Sanat eğitiminin bütününde kullanılan tasarım ilkelerini (zıtlık, ritim, denge vb.)öğrenciye kavratmak için en etkili yolun soyut çalışmaların uygulatılması ve kavratılması olduğuna inanıyorum” Görüşünün Aritmetik Ortalama, Standart Sapma Değerleri	71
Tablo 2.17.2.: “Sanat eğitiminin bütününde kullanılan tasarım ilkelerini (zıtlık, ritim, denge vb.)öğrenciye kavratmak için en etkili yolun soyut çalışmaların uygulatılması ve kavratılması olduğuna inanıyorum” Görüşünün Frekansları.....	71
Tablo 2.17.3.: “Sanat eğitiminin bütününde kullanılan tasarım ilkelerini (zıtlık, ritim, denge vb.)öğrenciye kavratmak için en etkili yolun soyut çalışmaların uygulatılması ve kavratılması olduğuna inanıyorum” Görüşünün Grafiksel Gösterimi	71
Tablo 2.18.1.: “Görsel algının geliştirilmesinde kullanılabilecek en etkili yol soyut çalışmaların uygulatılması ve kavratılmasıdır” Görüşünün Aritmetik Ortalama, Standart Sapma Değerleri	72

Tablo 2.18.2.: “Görsel algının geliştirilmesinde kullanılabilecek en etkili yol soyut çalışmaların uygulatılması ve kavratılmasıdır” Görüşünün Frekansları	73
Tablo 2.18.3.: “Görsel algının geliştirilmesinde kullanılabilecek en etkili yol soyut çalışmaların uygulatılması ve kavratılmasıdır” Görüşünün Grafikselsel Gösterimi	73
Tablo 2.19.1.: “Bu dönem çocuğunun kendini ifade etmesi açısından, soyut çalışmaların en uygun sanat eğitimi metodu olduğunu düşünüyorum” Görüşünün Aritmetik Ortalama, Standart Sapma Değerleri	97
Tablo 2.19.2.: “Bu dönem çocuğunun kendini ifade etmesi açısından, soyut çalışmaların en uygun sanat eğitimi metodu olduğunu düşünüyorum” Görüşünün Frekansları	98
Tablo 2.19.3.: “Bu dönem çocuğunun kendini ifade etmesi açısından, soyut çalışmaların en uygun sanat eğitimi metodu olduğunu düşünüyorum” Görüşünün Grafikselsel Gösterimi	98
Tablo 3.1. 1.: “Soyut çalışma yapmak benim için eğlencelidir” Görüşünün Aritmetik Ortalama, Standart Sapma Değerleri	84
Tablo 3.1.2.: “Soyut çalışma yapmak benim için eğlencelidir” Görüşünün Frekansları	85
Tablo 3.1.3.: “Soyut çalışma yapmak benim için eğlencelidir” Görüşünün Grafikselsel Gösterimi	85
Tablo 3.2.1.: “Soyut Çalışma Konuları Olmasa Görsel Sanatlar Dersi Daha Zevkli Olur” Görüşünün Aritmetik Ortalama, Standart Sapma Değerleri	86
Tablo 3.2.2.: “Soyut Çalışma Konuları Olmasa Görsel Sanatlar Dersi Daha Zevkli Olur” Görüşünün Frekansları	86
Tablo 3.2.3.: “Soyut Çalışma Konuları Olmasa Görsel Sanatlar Dersi Daha Zevkli Olur” Görüşünün Grafikselsel Gösterimi	86
Tablo 3.3.1.: “Arkadaşlarımla soyut çalışmaları tartışmaktan zevk alırım” Görüşünün Aritmetik Ortalama, Standart Sapma Değerleri	87

Tablo 3.3.2.: “Arkadaşlarımla soyut çalışmaları tartışmaktan zevk alırım” Görüşünün Frekansları.....	87
Tablo 3.3.3.: “Arkadaşlarımla soyut çalışmaları tartışmaktan zevk alırım” Görüşünün Grafiksel Gösterimi.....	88
Tablo 3.4.1.: “Soyut konular için ayrılan ders saatlerinin fazla olmasını dilerim” Görüşünün Aritmetik Ortalama, Standart Sapma Değerleri.....	53
Tablo 3.4.2.: “Soyut konular için ayrılan ders saatlerinin fazla olmasını dilerim” Görüşünün Frekansları.....	53
Tablo 3.4.3.: “Soyut konular için ayrılan ders saatlerinin fazla olmasını dilerim” Görüşünün Grafiksel Gösterimi.....	54
Tablo 3.5.1.: “Soyut çalışma yaparken canım sıkılır” Görüşünün Aritmetik Ortalama, Standart Sapma Değerleri.....	64
Tablo 3.5.2.: “Soyut çalışma yaparken canım sıkılır” Görüşünün Frekansları.....	65
Tablo 3.5.3.: “Soyut çalışma yaparken canım sıkılır” Görüşünün Grafiksel Gösterimi.....	65
Tablo 3.6.1.: “Soyut konular benim düşünmemi sağlar” Görüşünün Aritmetik Ortalama, Standart Sapma Değerleri.....	89
Tablo 3.6.2.: “Soyut konular benim düşünmemi sağlar” Görüşünün Frekansları.....	89
Tablo 3.6.3.: “Soyut konular benim düşünmemi sağlar” Görüşünün Grafiksel Gösterimi.....	89
Tablo 3.7.1.: “Soyut çalışma yaparken benim için zaman çabuk geçer” Görüşünün Aritmetik Ortalama, Standart Sapma Değerleri	60
Tablo 3.7.2.: “Soyut çalışma yaparken benim için zaman çabuk geçer” Görüşünün Frekansları.....	60
Tablo 3.7.3.: “Soyut çalışma yaparken benim için zaman çabuk geçer” Görüşünün Grafiksel Gösterimi.....	61
Tablo 3.8.1.: “Görsel sanatlar dersinde soyut konuları severim” Görüşünün Aritmetik Ortalama, Standart Sapma Değerleri	90

Tablo 3.8.2.: “Görsel sanatlar dersinde soyut konuları severim” Görüşünün Frekansları.....	90
Tablo 3.8.3.: “Görsel sanatlar dersinde soyut konuları severim” Görüşünün Grafiksel Gösterimi.....	91
Tablo 3.9.1.: “Konular içinde en sevimsizi soyut çalışmalardır” Görüşünün Aritmetik Ortalama, Standart Sapma Değerleri	91
Tablo 3.9.2.: “Konular içinde en sevimsizi soyut çalışmalardır” Görüşünün Frekansları.....	92
Tablo 3.9.3.: “Konular içinde en sevimsizi soyut çalışmalardır” Görüşünün Grafiksel Gösterimi.....	92
Tablo 3.10.1.: “Soyut çalışmalar benim için gereksizdir” Görüşünün Aritmetik Ortalama, Standart Sapma Değerleri.....	61
Tablo 3.10.2.: “Soyut çalışmalar benim için gereksizdir” Görüşünün Frekansları.....	62
Tablo 2.10.3.: “Soyut çalışmalar benim için gereksizdir” Görüşünün Grafiksel Gösterimi.....	62
Tablo 3.11.1.: “Soyut konular benim için ilgi çekicidir” Görüşünün Aritmetik Ortalama, Standart Sapma Değerleri.....	63
Tablo 3.11.2.: “Soyut konular benim için ilgi çekicidir” Görüşünün Frekansları.....	63
Tablo 3.11.3.: “Soyut konular benim için ilgi çekicidir” Görüşünün Grafiksel Gösterimi.....	64
Tablo 3.12.1.: “Soyut konular benim merakımı arttırır” Görüşünün Aritmetik Ortalama, Standart Sapma Değerleri.....	93
Tablo 3.12.2.: “Soyut konular benim merakımı arttırır” Görüşünün Frekansları.....	93
Tablo 3.12.3.: “Soyut konular benim merakımı arttırır” Görüşünün Grafiksel Gösterimi.....	93
Tablo 3.13.1.: “Soyut sanata özel bir ilgim vardır” Görüşünün Aritmetik Ortalama, Standart Sapma Değerleri.....	66
Tablo 3.13.2.: “Soyut sanata özel bir ilgim vardır” Görüşünün Frekansları	66

Tablo 3.13.3.: “Soyut sanata özel bir ilgim vardır” Görüşünün Grafiks	
Gösterimi.....	66
Tablo 3.14.1.: “Soyut çalışmalar yaptıkça kendime güvenim arttı”	
Görüşünün Aritmetik Ortalama, Standart Sapma Değerleri	94
Tablo 3.14.2.: “Soyut çalışmalar yaptıkça kendime güvenim arttı”	
Görüşünün Frekansları	94
Tablo 3.14.3.: “Soyut çalışmalar yaptıkça kendime güvenim arttı”	
Görüşünün Grafiks	
Gösterimi	95

BÖLÜM 1

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Sanat hakkında bugüne kadar pek çok tanımlama yapılmıştır. Sanat, insanlara estetik bir gözle bakabilmeyi sağlar. Güzelin ve çirkinin ayırt edilmesinde belirleyici bir rol oynar. Sanat ve onun temelini oluşturan estetik, aslında bireylerin ihtiyaçlarından ortaya çıkmıştır. Her ne kadar estetik, insanın temel ihtiyaçlarından biri olsa da (Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisinde) üst düzeyde bir istektir bu. Bu nedenledir ki ilk insanlarda sanatın mistik, korku, iletişim kurabilme veya haberleşme gibi sebeplerle yapıldığını görüyorduk. Bu da ister istemez bir fotografik gerçekliğe benzetme kaygısını da beraberinde getiriyordu. Belki de bu yüzden sanattaki amaç, uzun yıllar boyunca olanı aynen göstermenin ötesine geçemedi.

“Oysa ki Eflatun bile yıllar öncesinde sanatı tanımlarken tabiatın taklidinden çok; sanattaki biçim elemanlarının belli sayı ve ölçü kanunları ile açıklanmasını uygun görüyordu (Read, 1974, 177).”

Sanat eğitiminde amaç duygu ve düşüncelerin ifadesi olmalıdır. Gerçeği yansıtmak değil. Nitekim fotoğraf makineleri bu işi görmektedir. Artık herkesin cebinde bulunan cep telefonlarında bile çeşitli teknolojik özellikler sayesinde her “an” kusursuzca yakalanabilmektedir. Aksi halde içeriği olmayan boş bir biçim olarak kalır.

Okullarda, özellikle ilköğretim okullarında amaç ressam adayları yetiştirmek değildir. Çocuğun kendine güven kazanmasını sağlama, içindeki yaratıcı gücü ortaya çıkartabilme, kendini ifade etmesine yardımcı olabilmedir. Özellikle ikinci kademe dediğimiz 6, 7 ve 8. sınıflara giden yaş grubundaki çocuklar, fiziksel açıdan zor bir dönem yaşamaktadırlar. Ergenlik dönemiyle beraber kendini tanımaya çalışma ve kendine güvensizlik problemleri ortaya çıkmaya başlar.

İlk ergenlik yaşında çocuğun çevresi genişler. Toplumun değer yargıları onu gerçeği yansıtmaya zorlar. Kendi gelişiminin bir gereği olarak gerçeği (Gerçek kelimesi ile görünen anlatılmaya çalışılmıştır. Yani bilimsel gerçeklikten bahsedilir, sanatsal gerçeklikten değil) doğruyu, tamı yansıtmaya tutkusu yaratıcı coşkusunu büyük olasılıkla bastırır (Kırısoğlu, 2002,193).

Bunu ortadan kaldırmada gerçeğe benzetme kaygısı taşımayan ama estetik bilinci kazandırmaya yardımcı da olabilecek soyut çalışmalar yaptırılabilir. Çocukların soyut çalışmalar yapmaları amaçsız çalışmalar anlamına gelmemektedir. Amaç, çocuğun somutla sınırlandırılmadan özgün çalışmalar ortaya koyabilmesi olmalıdır. Unutulmamalıdır ki; sanat, karışıklıktan ahenk yaratma faaliyetidir (Boydaş,2004:5).

Bu çalışmada da ilköğretim okullarında görsel sanatlar dersinde öğrencilerin daha çok zevk alabilecekleri ve kendini yeterli hissedebilecekleri soyut çalışmaların ilköğretim okullarındaki yeri ve önemi araştırılacaktır.

1.1.1. Problem Cümlesi

İlköğretim okulları II. Kademedede (6,7 ve 8. sınıflarda) görsel sanatlar dersinde soyut çalışmaların yeri nedir.

1.1.2. Alt Problemler

İlköğretim okulları II. Kademedede Görsel Sanatlar dersinde;

- soyut çalışmaların müfredattaki yeri nedir,
- soyut çalışmalar neden gereklidir,
- soyut çalışmaların çocukların gelişimine etkisi nedir,
- soyut, öğrencilere kavratılabilir mi?

1.2. Araştırmanın Önemi

Türk Milli Eğitiminin amaçları doğrultusunda güzel sanatlarla ilgili bilgileri kazandırabilme ilköğretim okullarındaki öncelikli hedeftir. Yeni ders işleme yöntem ve teknikleri doğrultusunda; sanatı görsel bir iletişim formu olarak kullanmada ve değerlendirmede güven ve yeterlik kazanmaları için öğrencilerin görsel okur-yazarlığını sağlayabilmek gerekir.

Soyut dışavurumculuk akımının da temellerini oluşturan, belirli kurallara bağlı kalmadan kendini ifade edebilme yöntemi, konumuzu oluşturan yaş grubundaki çocukların sanatsal yaratıcılığını geliştirecektir. Her alanda kullanılabilecek yaratıcı davranışlar geliştirebilmesinde yol gösterici olacak, düşünceleri gerçekleştirebilmek ve sanat eserlerini üretebilmek amacıyla bireysel anlayış ve teknik yeteneklerini geliştirebilmesine yardımcı olacaktır.

Öğrencinin soyut uygulamalar yoluyla soyut ve özgün düşünme, üretme ve deneme gibi becerilerini geliştirebilmesine yardımcı olurken, soyut ifadeler yoluyla ruh sağlığına yardımcı olabilmeye etkisi olacaktır.

Soyut çalışmalarda belirli, somut bir nesneye benzetme kaygısı taşımaması öğrencilerin kendilerini ispatlamalarına ve kendilerini bulmalarına imkân tanıyacaktır. Ayrıca, sanatsal yaratma hazzını duymasını ve sanatçıyı takdir etmesini sağlayacaktır.

Günümüz sanatını incelediğimizde ise, anlatımcı üslup yerini daha çok biçimci veya dışavurumcu gibi soyutun ve soyutlamaların yoğun olarak yer aldığı bir sanat anlayışına bırakmıştır. İçinde yaşanan çağı ve toplumu daha iyi anlayabilmeleri ve tanıyabilmeleri için öğrencilere bu kavramlar, algılama düzeyleri yeterli seviyeye ulaştığında verilmeye başlanmalıdır. Biçimsel anlatımla ilgili teknik ilgi ve beceriler kazandırarak öğrencilerin hayatları boyunca sanat yapan üreticiler veya sanatı bilinçli izleyen tüketiciler olarak içinde yaşadıkları topluma katkılarını sağlayabilmesi gerçekleştirilecektir. Öğrencilerin bilinçli ve çağdaş tüketiciler olabilmeleri için çağdaş sanatlardan da haberdar olabilmeleri gerekmektedir. Soyutun

ve soyut uygulamaların neler olduğunu anlayan çocuk, çağdaş sanatla ilgili kavramları da daha iyi algılayabilecektir.

1.3. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma Resim-iş öğretmenlerine ve İlköğretim II. kademe öğrencilerine uygulanmıştır. Ankette yer alan öğretmenler Tokat ilinde görev yapan resim-iş öğretmenleri ile sınırlandırılmıştır. Tutumları belirlenen öğrenciler ise Tokat'ın Başçiftlik, Pazar Üzümlören ve Yeşilirmak İlköğretim Okulları ile sınırlandırılmıştır.

Görsel Sanatlar dersi müfredatı ile ilgili olarak; 6, 7 ve 8. sınıflarda yeni müfredat göz önünde bulundurulmuştur.

Anketler 2007-2008 eğitim öğretim yılı içinde uygulanmıştır.

1.4. Tanımlar\Terimler

Gerçeklik ve Soyutlama: Gerçeklik ile doğa gerçekleri, soyutlama ile doğadan çıkarılan, kurtarılan saf ve temel form somut detaylardan ayıklanmaktadır(Ersoy,1998,24).

Görsel Sanatlar: Güzel sanatlar da denir. Sanatsal uğraşlar içinde amacı kullanıma dönük olmayan resim, çizim, heykel gibi, kendi başına bir değer oluşturan sanat ürünlerini üreten uğraşlara verilen ad (Eczacı başı,1997,735).

İlköğretim 2. Kademe: İlköğretim okullarındaki 6, 7 ve 8. sınıfları kapsar.

Resim – iş eğitimi: Yeni müfredat programında “Görsel Sanatlar Eğitimi” adını aldığı için konunun incelenmesinde Resim – iş ifadesi yerine Görsel Sanatlar ifadesi de kullanılabilecektir.

Soyut: Nesnelerin, olayların, olguların kendilerinden ayrı olarak düşünölen ya da değlerlendirilen nitelikleri için kullanılan sıfat. Parçanın bilgisi. Bütünün bilgisi anlamını dile getiren somut deyimi karşılığında kullanılır; ve sınırlı, eksik, bütünleşmemiş bilgiyi dile getirir. Nesnel gerçekliğın belli bir parçasının düşünce de yansımasıdır. Soyut'un da konusu nesnel gerçeklittir. (Keser;2005,318)

Soyut Sanat: Doğa görüntülerine bağılı olmayan sanat. 20.yy.ın resim ve heykel anlayışında yeni bir dünya görüşüdür. Soyut sanat, eşya, doğa ve canlıların görüşlerinden faydalanmayı reddedip, resimde renk, çizgi ve düzlemleri düzenleyerek bunlarla heyecan verici kompozisyonlara ulaşmayı amaç edinir. (Turani; 2006,128)

BÖLÜM 2

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. 12-15 Yaş Arası(İlköğretim II. Kademe 6,7 ve 8. Sınıf) Çocuğun Gelişimi

Çalışmada özellikle 12 yaş sonrası dönemi içine alan İlköğretim II. Kademe öğrencileri ele alınmıştır. İlköğretim 6,7 ve 8. sınıf öğrencilerin yaş grubuna denk düşen 12-15 yaş arası dönem ergenlik dönemi olarak ifade edilmektedir. Özellikle bu yaş grubunda fiziksel açıdan oldukça hızlı bir gelişimle kilo, boy ve cinsel gelişimde meydana gelen değişimler çocuğun kendini tanımasında zorluk çekmesine neden olabilmektedir. Kendisinde meydana gelen bu değişimle beraber toplum içindeki sorumlulukları ve statüsünde de değişimler meydana gelmeye başlayacaktır. Çocuğun kişilik gelişiminde oldukça kritik bir dönemdir.

2.1.1. Duygusal Gelişimi

Bu dönem evresindeki genç, cinsel açıdan değişimin meydana gelmesiyle beraber daha yoğun duygular hissetmeye başlar. Ayrıca kişiliğin şekillenmesinde de önemli bir dönemdir. Öğretmen öğrencinin gelişiminde ve kendini ifadesinde büyük oranda etkindir. Onun ruh sağlığına olumlu katkıda bulunmakta öğretmenin görevidir.

Rogers'a göre ruh sağlığına işaret eden ölçütler:

- Başkalarının beklentilerine uymak, başkalarının istekleri doğrultusunda davranmaktan çok, kişinin özerk iradesine uygun davranması. Ancak bu sırada çevrenin beklentileri ile kendi isteklerini uzlaştırabilmesi.
- Değişik yaşantılara açık olabilmesi(Erden,1997,94).

Bunun gerçekleştirilebilmesi için de Erden, öğretmenlere bazı tavsiyelerde bulunmaktadır. O'na göre okulda ve derslerde öğrencilere mümkün olduğu kadar hoş yaşantılar geçirilmeye çalışılmalıdır. Onlara başarılı olma fırsatı verilmelidir. (Erden,1997,228)

Gence kesin sınırlar bildirilerek bunun içinde kalması istenmemelidir. Algısal yönden gelişim döneminde olan gencin sınırlandırılması O'nun için olumsuzluk teşkil edebilir, içindeki enerjiyi istenmeyen yönler çevirebilir. Çevresini daha iyi gözlemlediği için başarısızlıklarına karşı daha acımasız olacaktır. Algıdaki yetkinliği doğayı daha iyi gözlemesine ve mantıksal ilişkileri kavramasına neden olacaktır. "...çocuk kendi yaratıcı etkinliklerini doğayla karşılaştırır ve bu konuda kendini yetersi görür. Böylece resim yapmaya isteksizleşir veya tümünden vazgeçer"(Keskinok,1990,294).

2.1.2. Zihinsel Gelişimi

Erden, 11 yaş üstünü Piaget'nin belirlediği bilişsel gelişim dönemleri içinde soyut düşünebilme ve soyut problemler üstünde fikir yürütmenin gerçekleştirilebildiği soyut işlemler döneminde incelemiştir(Erden,1997,62).

Soyut işlemler dönemi içinde göreceli düşünce gelişerek, bir sorun değişik biçimlerde ele alınabilir. Genelleme, tümünden gelim, tüme varım gibi zihinsel işlemler yapılır. Hipotezler kurularak, doğrulukları kontrol edilir. Soyut düşünce yetisi geliştiği için, soyut kavramlar kullanılarak, üzerinde fikir yürütülür(Erden,1997,59).

Pek çok kitapta örnek olarak verilen basit bir soru vardır. 5kg. demir mi ağırdır, 5kg. pamuk mu ? Aslında kimi zaman yetişkinlerin bile bu soruyu yanıtlarken biraz düşündüklerini görürüz. Bu da gösterir ki soyut işlemler dönemine geçme bir anda gerçekleşmez, bir süreç gerektirir. Ergenlikle başlayan bu dönem kişinin yaşamı boyunca gelişir.

Bu döneme kadar olaylar arası ilişkiler ve neden sonuç bağlantılarını, ancak somut işlemler çerçevesinde kavrayan ve düz bir mantıkla bilişsel işlemler yapan çocuklar, bir olaya bakış açılarının farklı olabileceğinin anlamaya, problemleri değişik biçimlerde çözümlenebileceğini görmeye, analiz, sentez, transfer, genelleme gibi üst düzeydeki bilişsel işlemleri yapabilmeye başlarlar (Erden, 1997, 83).

2.1.3. Fiziksel Gelişimi

12-15 yaş dönemi arasındaki ergende boy, kilo, cinsel vb. değişimler meydana gelmektedir. Bu dönemdeki gelişmeler yetişkinliğe ulaşmaya kadar oldukça hızlıdır. Vücutta salgı bezlerinde ve hormonal dengede de değişimler söz konusudur. Östrojen ve testosteron hormonlarındaki değişim tüm vücudu ve organları etkilemektedir.

11-12 ile 17-18 yaşları arasını kapsayan ergenlik döneminde fizyolojik ve hormonal değişiklikler kendini gösterir. Cinsiyet hormonlarının üretiminin artması, erkeklerde sperm, kızlarda yumurta hücrelerinin etkin hale geçmesi, vücutta bir takım değişikliklerin oluşmasına neden olur. Erkek ve dişi cinsiyet hormonlarının salgılanmaya başlaması ve bu hormonların vücuttaki öteki hormonlarla birleşmesi kemik ve kaslardaki büyümeyi hızlandırır (Erden,1997,41).

Kemik ve kaslardaki bu hızlı gelişim bireyin kendini tanıması ve vücudunu dilediği gibi kullanmasını zorlaştırmaktadır. Ellerini ve küçük kaslarını kullanabilmeleri zorlaşır.

Ergenlik dönemine girmenin kesin sınırları yoktur. Kuramsal olarak dönemin ortalarına gelindiğinde kızların hemen hepsi, erkeklerin ise büyük bir kısmı ergenliğe ulaşır (Erden,1997,41-42).

İlköğretim okullarında yaklaşık olarak bu gelişim süreci 6, 7 ve 8. sınıflara rastlamaktadır. Ancak 16 yaşlarına varıldığında (orta öğretim öğrencileri), durum yine eski haline döner ve erkeklerden kızlardan daha uzun ve ağır olurlar (Erden, 1997, 42).

2.1.4. Toplumsal Gelişimi

Ergenlik dönemindeki çocuk için içinde yaşadığı çevre çok önemlidir. Arkadaşlarının bakış açısı, söyledikleri ailesininkinden daha fazla değer taşır. Ergen, sosyal bir varlık olarak kendini toplum içinde kabul ettirmeye çalışır.

Çevresini ve kendini sürekli eleştirir. Bu nedenle de çevresi tarafından da eleştirildiğini düşünmektedir. “Ben merkezilik” olarak adlandırılan bu dönemde herkesin gözünün kendi üstünde olduğunu düşünür ve herkesin onun dış görünüşüyle ilgilendiğini düşünerek hareket eder. Kendini o topluma beğendirmeye çalışır. Eleştirildikçe ve beğenilmediğini düşündükçe o kişilere karşı güveni ve sevgisi azalır, onlardan uzaklaşmaya başlar. Ergen eğer kendine yakınlık gösteren hiç kimse bulamazsa, bu defa tek başına kalıp içine kapanarak, patolojik davranış örüntüleri geliştirmeye başlayabilir (Erden, 1997, 83).

Her ne kadar kendini topluma kabul ettirmeye çalışsa da O’nun kendi değişmez doğruları vardır. Çevresindekiler O’nun yaşadıklarını yaşamamıştır ve hissetmemiştir. Her şeyin en doğrusunu ve güzelini bilen O’dur. O’na hiçbir şey olmaz. Bu nedenle kabul gördüğü topluluklara kendini yakın hisseder.

2.2. Görsel Sanatlarda Soyut Çalışmalar

Görsel sanatlar dersinde soyut çalışmalar heykel, rölyef, atık ve artık malzeme, lavi, sulu boya vb. pek çok teknikle yapılabilir. Bunun yapılabilmesi için mutlaka öğrenci, öğretmen, sınıf ortamı ve müfredat göz önünde bulundurulmalıdır.

2.2.1. Görsel Sanatlar Dersi

Sanat eğitimi, bireye çağdaş yaşama ve özgür düşünme olanağı kazandırır. Topluma birbirini anlayan, empati kurabilen, eleştiren, eleştirel gözle bakabilen ve saygı duyan insanların yetiştiği bir ortam sağlar. Sanat, yaşama özgün biçimler verir. Kültürlerin anlaşılmasında, kendi kültürümüze sahip çıkmada, onu yaşatma ve gelecek kuşaklara aktarmada etkin bir rol üstlenir. Bu açıdan, görsel sanatlar eğitimi, eğitimin her basamağında herkes için gereklidir. Çünkü nitelikli bir sanat eğitimi çağdaş dünyada var olmanın ön koşullarından biridir.

2.2.1.1.Görsel Sanatlar Dersinin Genel Amaçları

Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı Amaç ve Kazanımları Program Kılavuzundan aynen alınmıştır.

Görsel sanatlar dersinin amaçları bireysel ve toplumsal, algısal, estetik ve teknik amaçlar olarak gruplanabilir.

2.2.1.1.1. Bireysel ve Toplumsal Amaçlar

1. Öğrenciye yaşamı ve doğayı gözlemleme duyarlılığı kazandırmak,
2. Öğrenciye seçme, ayıklama, birleştirme, yeniden organize etme becerileri kazandırmak; analiz ve sentez yeteneği ile eleştirel bakış açısını geliştirmek,
3. Öğrencinin yeteneklerini fark etmesini, kendine güven duygusu kazanmasını ve kendini geliştirmesini sağlamak,
4. Öğrencinin görsel biçimlendirme yolları ile kendini ifade etmesini sağlamak,

5. Öğrencinin ilgisini, bu alandaki çeşitli kaynaklarla besleyebilmek (müze, galeri, tarihi eser vb.) ve bu yolla geçmişine sahip çıkma ve geleceğini yapılandırma bilinci kazandırmak,
6. Öğrencinin her alanda kullanılabilecek yaratıcı davranışlar geliştirmesini sağlamak,
7. Öğrencinin ulusal ve evrensel sanat eserlerini ve sanatçıları tanımasını sağlamak,
8. Ulusal ve evrensel değerleri tanıyabilme ve anlayabilme bilincini kazandırmak,
9. Geçmişten günümüze miras kalan sanat yapıtlarından haz alma ve onur duyma duyarlılığını kazandırmak,
10. İş birliği yapma, paylaşma, sorumluluk alma, kendi işine saygı duyduğu kadar başkalarının işine de saygı duyma bilinci ve duyarlılığı kazandırmak,
11. Öğrencinin ruh sağlığını koruma, iç dünyasını anlatma, duygusal tepkilerini ortaya koyma ve bedenine saygı duyma bilinci geliştirmesini sağlamak,
12. Öğrenciye aklını, duygularını, zevklerini sorgulama bilinci kazandırmak.

2.2.1.1.2. Algısal Amaçlar

1. Öğrencinin algı birikimini ve hayal gücünü geliştirmek,
2. Öğrencinin görsel algı ve birikimleri ile öznel algılarını sanatsal anlatımlara dönüştürebilmesine imkân tanımak,
3. Öğrencinin birikimlerini başka alanlarda kullanabilme becerisini geliştirmek,
4. Öğrenciye bilgiyi ve birikimi dönüştürme yeteneği kazandırmak,
5. Öğrenciye yeni durumlar karşısında özgün çözümler geliştirme becerisi kazandırmak.

2.2.1.1.3. Estetik Amaçlar

1. Öğrencinin, sanatın ve sanat eserlerinin her zaman önemsenecek birer değer olduğunun kavramasını sağlamak,
2. Öğrenciye doğadan, çevreden ve geçmişten günümüze miras kalan sanat yapıtlarından haz alma, onlarla gurur duyma ve onları koruma bilincini kazandırmak,
3. Öğrenciye görsel sanatlar sevgisi ve bu sevgiyi yaşamın her alanına yansıtabilme, bunu davranış biçimi hâline getirebilme yetisi kazandırmak,
4. Öğrenciye, doğada olan ve insan eli ile üretilen her şeyi estetik değerlendirme birikimi kazandırmak,
5. Öğrenciye kendini ifade edebilmede estetik değerlerden yararlanma yeteneği kazandırmak.

2.2.1.1.4. Teknik Amaçlar

1. Öğrenciye her türlü araç ve gereci kullanarak görsel anlatım diline dönüştürme isteği ve kullanma becerisi kazandırmak ve öğrencinin gelişmesine imkân tanımak,
2. Öğrenciye değişik tekniklerle elde edilen sonuçların etkilerini sezdirebilmek ve öğrencilerin farklılıklardan zevk alabilmelerini sağlamak,
3. Öğrenciyi farklı tekniklerin getireceği anlatım zenginliğinin farkına vardırabilmek,
4. Öğrenciye kullandığı tekniklerin dışında yeni teknikler arama isteği ve cesareti kazandırmak,
5. Öğrenciye, amacına uygun malzemeyi seçme, malzemedен anlam çıkarma becerisi kazandırmak,
6. Öğrenciye kendini ifade etme sürecinde çıkacak sorunlara teknik çözümler üretebilme becerisi ve güveni kazandırmak.

2.2.1.2. Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı

Sanatın ve sanat eğitiminin gerekliliği sonucunda, bugüne kadar 1948, 1968’de İlkokul, 1951, 1962, 1971’de Ortaokul ve 1992’de İlköğretim Programları geliştirilmiştir. Günümüz koşullarında ise yeniden yapılandırılan eğitim sistemimizin öğretim programları kapsamında, Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı’nın oluşturulmasına ihtiyaç duyulmuştur. Bu nedenle 2006 yılında son haliyle Görsel Sanatlar Dersi için İlköğretime yönelik program hazırlanmıştır.

Görsel Sanatlar dersi içerik olarak; görsel sanat kültürü, müze bilinci ve görsel sanatlarda biçimlendirme olmak üzere üç öğrenme alanında eğitim ve öğretim yapmayı hedeflemektedir.

2.2.1.2.1. Soyut Çalışmalarla İlgili Kazanımlar

Yeni müfredat uygun olarak Milli Eğitim Bakanlığı, Talim Terbiye Kurulu Başkanlığının yayınladığı 11.09 2006 tarih ve 351 sayılı “Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı”nın uygulanmasına karar verilmiştir. Bu doğrultuda yeni müfredatta yer alan soyut çalışmalarla ilgili kazanımlar belirtilen programdan alınmıştır.

2.2.1.2.1.1.6. Sınıf Kazanımları

Görsel Sanatlarda Biçimlendirme Öğrenme Alanı:

1. Nokta ve çizgi etkisini üç boyutlu çalışmalarında kullanır.
2. Yüzey üzerinde hareket ve üç boyutluluk etkisi yaratmada çizgileri kullanır.
4. Kompozisyonlarında üç boyutluluk etkisi yaratmada ışık-gölgeyi kullanır.
5. Sanat eserlerinde denge unsurunu tartışır.

6. Renklerin, duygu ve ruh hallerini yansıttığını fark eder.
7. İki ve üç boyutlu çalışmalarında benzerlik ve zıtlıkları kullanır.
8. Her rengin bir leke değeri olduğunu fark ederek renklerin açık-orta- koyu değerleri ile kompozisyonlar yapar.
9. Çalışmalarında diğer alanların müzik, şiir, öykü, masal, anı, efsane gibi ürünlerinden esinlenir.

Görsel Sanat Kültürü Öğrenme Alanı:

4. Ulusların tanınmasında güzel sanatların önemini tartışır.
6. Gösterilen sanat erinde anlatılan ve anlatılması mümkün olan fikirler ve duyguları tahmin eder.
7. Gösterilen sanat eserinden edindiği izlenimlerden yola çıkarak görsel tasarımlar yapar.
8. Sanattaki niteliği insan eli ve duyarlılığının belirlediğini fark eder.
9. Doğadaki güzellik ve sanattaki güzelliği karşılaştırır.

Müze Bilinci Öğrenme Alanı:

1. Müzedeki eserlerle, bu eserlerin ait oldukları dönemler arasında ilişki kurar.
2. Değişik kültürlere saygı duyar.
4. Görsel tasarımlarında Anadolu uygarlıklarına ait eserlerden yararlanır.
5. Müzedeki eserlerden yola çıkarak çeşitli görsel tasarımlar yapmanın kendi kültür birikimine katkısını tartışır.
6. Yaptığı görsel tasarımları sergilemenin kıvancını yaşar.

2.2.1.2.1.2.7. Sınıf Kazanımları

Görsel Sanatlarda Biçimlendirme Öğrenme Alanı:

1. Çeşitli sanat alanlarının şarkı, türkü, şiir, öykü, masal, anı, efsane gibi türlerinden yararlanarak görsel çalışmalar yapar.
2. Nesne ve figürlerin geometrik biçimleri olduğunu algılar.
3. Nesne ve figürleri yalın bir anlayışla geometrik biçimlere dönüştürür.
4. Çalışmalarında ve izlediği sanat eserlerinde görsel biçimlendirme öğelerini ayırt eder.
5. Kompozisyonlarında çeşitli renk ilişkilerini uygular.
6. Pozitif ve negatif biçimlerin ilişkisini kurar.
7. Duygu, düşünce ve izlenimlerini çeşitli görsel sanat teknikleriyle ifade eder.

Görsel Sanat Kültürü Öğrenme Alanı:

2. Farklı duygu hallerinin sanatsal yaratıcılığa katkısını fark eder.
3. Görsel sanatlar alanındaki soyut ve somut ifade biçimlerini ayırt eder.
4. Grafik tasarım ürünlerinde sembol işaret, renk ve lekelerin işlevlerini ayırt eder.
7. Sanat eserlerinin toplum ile sanatçı arasında bir iletişim aracı olduğunu fark eder.
8. İlgi duyduğu sanat eserleri ve sanatçılar hakkında araştırmalar yapar.
9. Güzellik kavramının ölçütlerinin kültürlere göre farklılaşabileceğini değer sistemine katar.
10. Bir eserin niçin gerçeğe benzemek zorunda olmadığını tartışır.
11. Yaşadığı çevrenin yöresel özelliklerinden esinlenerek görsel tasarımlar yapar.

Müze Bilinci Öğrenme Alanı:

4. Sanat eserinin özelliklerini kavrar.
6. Tarihi eser ile sanat eserinin özellikleri arasındaki farkı belirler.
7. İlgi duyduğu sanat eseri hakkında araştırma yapar.

2.2.1.2.1.2. 8. Sınıf Kazanımları

Görsel Sanatlarda Biçimlendirme Öğrenme Alanı:

1. Şiir, öykü, masal, efsane, mitoloji, karikatür gibi çeşitli alanların ürünleri ile ilişki kurarak görsel biçimlendirme çalışmaları yapar.
2. Görsel çalışmalarında ton derecelendirmeleri ile derinlik etkisi oluşturur.
3. Sanatsal düzenleme ilkelerinden yararlanarak özgün kompozisyonlar meydana getirir.
4. Coğrafi ve kültürel etkenlerin renk seçimindeki belirleyici rolünün tartışır.
5. Duygu, düşünce ve izlenimlerini çeşitli görsel sanat teknikleriyle ifade eder.
6. Çizgilerin kişiye özgü olduğunu kavrar.

Görsel Sanat Kültürü Öğrenme Alanı:

1. Sanatın kendine özgü bir anlatım dili olduğunu kabul eder.
2. Sanatın anlatım dilinin evrensel olduğunu fark eder.
3. Farklı sanat akımları hakkında bilgi edinir.
4. Farklı ifade biçimlerinin sanatın dallarını oluşturduğunu fark eder.
5. Duygu ve düşüncelerini görsel sanatların farklı dalları ile ifade edebileceğini bilir.
6. Gördüğü sanat eserindeki görsel biçimlendirme öğelerinin sanatsal düzenleme ilkelerine göre nasıl kullanıldığını açıklar.

7. Karşılaştığı evrensel ve ulusal sanat eserlerinin sanatçılarının yaşam öykülerini öğrenmeye istek duyar.
8. Sanat eserlerindeki konu çeşitliliğini sorgular.
9. Görsel sanat eserinin oluşmasında, dönemin düşünce ve inanç sistemlerinin, coğrafi özelliklerinin ve çeşitli olayların etkisini tartışır.
10. Sanatın kültür aktarma yollarından biri olduğuna ilişkin örnekler verir.
11. Teknolojik gelişmelerin görsel sanatlara etkisini açıklar.
12. Duygularını, düşüncelerinin ve izlenimlerinin yansıtan görsel tasarımlar yapar.
13. Gördüğü sanat eseri hakkında bir yargıya varır.

Müze Bilinci Öğrenme Alanı:

3. İnternet üzerinden bir müze ziyareti yapar.
6. Müzedeki eserler, tarihi yapılar, anıtlar vb.den yola çıkarak görsel tasarımlar yapar.

2.2.1.3.Dersin Gerçekleştirildiği Eğitim Ortamı

Dersin gerçekleştirileceği ortam eğitim açısından en önemli etkenlerden biridir. Bu nedenle ortam, konu ve müfredat çerçevesinde öğrencinin istek ve ihtiyaçlarına uygun düzenlenmelidir. Öğretmen, öğrencinin derse merak uyandırması ve ilgisini çekebilmesini sağlayabilecek şekilde ortamı hazır hale getirmelidir. Görsel sanatlar dersinin bir gereği olarak çocuğun yaratıcılık ruhunun öldürülmemesi gerekir. Bunun içinde öğrenciye görsel sanatlar dersinde özgür bir ortam yaratılmalı, derste genç yargılanmamalıdır.

İnsancı yaklaşıma sahip psikologların görüşleri ele alındığında öğrencilerin bir bütün olarak gelişmeleri için, koşulsuz olarak kabul gördükleri,

sıcak bir sınıf ortamında esnek bir eğitim verilmesinin önemi ortaya çıkmaktadır. Kuşkusuz öğretmenlerin kişilik yapısı, insancı bir inanişaya sahip olmaları böyle bir eğitim ortamının yaratılması için ön koşuldur. Yurt dışında yapılan değişik yayınlarda, öğretmen- öğrenci ilişkilerinde saygı, içtenlik ve empati ilişkilerinin yer aldığı sınıf ortamlarının, öğrenmeyi kolaylaştırma ve öğrencilerde kendini gerçekleştirme sağlayıcı gelişmeler yönünden önemli etkilerinin olduğunu gösteren, hemen her eğitim düzeyi için araştırma sonuçları bulunmaktadır(Erden,1997,98).

Yapıcı yaklaşılmalı, olumsuzluklar değil, olumlu yanları ön plana çıkartılarak çocuğun kendine güveni sağlanmalı, yaratıcı düşüncenin harekete geçmesi sağlanabilmelidir.

Yaratıcı düşünceyi okul ortamında geliştirebilmek için öğrenme ve öğretme ortamları öğrencinin yaratıcı davranışlarını geliştirecek biçimde düzenlenmelidir. Bu amaçla buluş ve araştırma yoluyla öğretme stratejisi ile drama, benzetim, beyin fırtınası ve problem çözme gibi yöntem ve tekniklere yer verilmelidir(Demirel,2005,226).

Görsel sanatlar dersinin temel amaçlarından biri de özgür düşünebilme gücüne ve eleştirel düşünceye sahip olabilmedir. Sınıf içinde gencin daha özgür bir şekilde (görsel biçimlendirme yolu ile) kendini ifade edebilmesi için de sınıf içinde kendini rahat hissedebileceği bir ortam yaratılabilmelidir. Etike'nin de dediği gibi "...her çeşit olasılığı araştırmaya olanak veren, her çeşit düşünme biçimine açık, eleştiriye açık özgür bir ortamda özgür yaratma gerçekleşebilir, özgünlük yakalanabilir(Etike,1995,26).

Görsel sanatlar dersi atölye ortamında gerçekleştirildiği ölçüde öğrencilerin derse adapte olabilmesi kolaylaşacaktır. Böylelikle diğer derslerden daha farklı bir ortamda daha rahat bir ifade yolu bulabilecektir. "...atölye, malzeme, donatım gibi konularda olanaksızlıklar da öğretimi olumsuz etkilemektedir. Sanat eğitimi, dört duvar, sıra, sandalye ve katı yöntemlerle sınırlandırıldığında verimsiz olur, yeşeremez, çiçek açamaz(Etike,1995,50)."

İçinde bulunulan ortamın yeterli fiziksel özelliklere sahip olabilmesi de gerekmektedir. Bu konuda sağlanan imkânlar öğrenciler için pek çok olanak sağlar. Bunlar:

- Öğrencilerin daha kolay öğrenmelerini sağlamak
- Öğrencileri fiziksel olarak daha rahat ettirmek
- Öğrencileri derslere karşı motive etmektir (Işık,2004,12).

2.2.2. Soyut Çalışmalar

Soyut sanatı Turani, “Doğa görüntülerine bağlı olmayan sanat.” olarak tanımlarken; Keser, soyut resmi, “Sanatta tasvirin yerinin olmadığını, doğanın ve nesnelerin resim için bir yük olduğunu düşünen sanatçıların ortaya koydukları sanat anlayışı ve bu doğrultuda yaptıkları resimler.” olarak tanımlar. Buradan da anlaşılmaktadır ki soyut sanatta sanatçının (her ne kadar eserin başlangıcında görünür nesne veya doğadan yola çıksa dahi) eseri, ortaya çıkan ürün üretim sürecinde başkalaşır ve çıkış noktasının dışında doğadan bağımsız yeni bir yapıt haline dönüşür.

Doğa görüntülerine bağlı olmayan sanat. 20.yy.ın resim ve heykel anlayışında yeni bir dünya görüşüdür. Soyut sanat, eşya, doğa ve canlıların görünüşlerinden faydalanmayı reddedip, resimde renk, çizgi ve düzlemleri düzenleyerek bunlarla heyecan verici kompozisyonlara ulaşmayı amaç edinir. Kandinsky’ye göre, müzik kompozitörü nasıl ses birimleri olan notaları kompoze ediyor ve soyut bir anlamda heyecanını anlatabiliyorsa; resimde renk lekeleri, siyah beyaz tonları ve boya maddesinin işleniş olanakları ile heyecan verici anlatımlara ulaşabilir. Yüzey, çizgi, nokta ve renk ile bu anlayış yeni bir konstrüktivizm’i de ortaya çıkarmıştır. Soyut sanatı ilk ortaya atan ve 1910 yılında eserini veren Kandisky’dır. Soyut sanat fikri ilk olarak 19.yy.ın ilk yarısında romantik akımın temsilcilerince ortaya atılmıştır. İlk soyut heykel de Archipenko tarafından yapılmıştır. Bugün bu alanlarda yapılan çeşitli açıklamalarla soyut sanat ile non-figüratif sanatı birbirinden ayırmak sorunu

ortaya çıkmıştır. Soyut sanat, sonuç bakımından soyut görünümlü olmakla beraber, başlangıçta sanatçı bir doğa esini ile ya da niyeti ile başlayabilir. Yani resmin başlangıcı doğadandır, sonu ise doğadan tamamen uzaklaşmıştır. Oysa non-figüratifte, başlangıçtan itibaren doğaya bağlı olmadan bir çalışma söz konusudur. (Turani,2006,128)

Soyut kavramı TDK Türkçe Sözlüğünde soyutlama ile elde edilen, varlığı ancak eşyada gerçekleşen mücerret, somut karşıtı olarak tanımlanmaktadır. Soyutlama ise, bir nesnenin özelliklerinden veya özellikleri arasındaki ilişkilerden herhangi birini ek başına ele alan zihni işlem olarak ifade edilmiştir (TDK,1998,2018).

Soyut bir çalışmanın gerçekleşebilmesi için demek ki yapılan çalışmanın biçimsel olarak somut olmaması gerekmektedir. Soyut bir sanat eseri olabilmesi için ise Eczacıbaşı'nda yapılan soyut sanatın tanımlamasına bakacak olursak; “Renk, çizgi, kütle, ton gibi çeşitli biçim öğelerinin bilinen nesnelere benzemeyecek biçimde kullanımı sonucu ortaya çıkan geometrik ya da amorf imgelerle oluşturulan düzenlemeler (Eczacıbaşı,1997,1698)” şeklinde ifade edilir.

Soyut çalışmalar, üstün düşünce gücünü gerektirir. Görüneni değil, arkasındakinin algılanabilmesini sağlamak gerekir. Soyutçuluk, soyutlama aracı amaçlaştırır ve somuta varmak amacını unutturarak soyutta kalır (Hançerlioğlu,1970,256).

Soyut sanatta doğayı tekrarlamaktan kaçınılmakta, eser evrensel amaca ulaşmaktadır. Nitekim Mondrain soyut sanatı tanımlarken öznel yaşantıların anlatım aracı olarak değil, evrensel bir biçim dili olarak görmektedir.

Soyut çalışmalar dediğimizde aklımıza yalnız resim değil, heykel de gelmeli. Özellikle soyut sanat içinde 1940 sonrasında Lirik Soyutlama, Yeni Paris Okulu ve Lekecilik, İnformel Sanat, De Stijl (Neo Plastisizm) Non-Figüratif Sanat hatta Geleneksel Hat-Kaligrafi Sanatları sayılabilir.

Cemal Bingöl, Şemsi Arel ve pek çok Türk sanatçı geometrik soyut biçimleri resimlerinde temel öge olarak kullanmaktadır. Kimi zaman resimlerinde kullandıkları biçimlerin kaynağını Türk halı ve kilim motiflerinden almaktadırlar. Kimi zaman da Adnan Çoker gibi Selçuklu mimari yapısından etkilenecek resimlerini oluşturmuşlardır. Ayrıca, Sabri Berkel'in hat sanatından yola çıkarak resimlerini ürettiği, İsmail Altınok'un ise Türk halı kilim motifleri ve medreselerdeki süslemelerden etkilenecek eserlerini temellendirdiği bilinmektedir.

2.2.2.1. Soyut Çalışmalardaki Öğeler

Mağara resimleri incelendiğinde çizginin birbirini takip etmesiyle oluşan büyük biçimlerle yapılan resimler yalnızca gerçeği yansıtmak amacındaydı. İnsanın ekonomik yönden ilerlemesi ve tarımsal üretimdeki ihtiyaç nedeniyle matematikte gelişmeler olmaya başladı. Yazının da ortaya çıkmasıyla beraber zaman içinde resimler simgeleşerek çizgisel soyut biçimlere dönüşmeye başlamıştır. Fotoğraf gibi yapabilmenin en üst sınırına ise Rönesans döneminde ulaşılmıştır. Fakat bunun üst sınırını arayan insanoğlu zaman içinde kübizmin de temeli olan (pek çok sanatçı tarafından sanatın başlangıcı sayılan) Cezanne'ın düşüncesiyle sarsılmıştır. Çevremizde gördüğümüz her şeyin küp küre ve konilerden oluştuğunu ifade etmiştir. Bununla birlikte soyut sanatın önü açılmış, Kandinsky'nin 1910'da yaptığı resimle soyut sanatın yolu açılmıştır.

Sanat, din, dil, ırk ayrımı gözetmeksizin insanlara hitap eder, iletişim kurar. Bunu yaparken sanatın dilinden yararlanır.

Sanat eserleriyle kurulan iletişimi sağlayan faktörler, Boydaş tarafından iki tabakalı olarak nitelendirilmiş, ön ve arka yapı olarak ifade edilmiştir. Eserin ön yapısındaki tasarım elemanlarının, tasarım ilkelerine göre bir araya getirildiği söylenmiştir(Boydaş, ____, 15)

Estetik tüm insanlar için bir ihtiyaçtır. Yeni bir eser üreten sanatçı, ustasından aldığı eli devam ettiren zanaatçı ve tüm bunları izleyen seyirci için. Sanatçı da

zanaatçı da eserlerini üretirken çeşitli öğelerden yararlanırlar: Biçim, içerik, renk, çizgi. Renkle çizginin verdiği zevkle baştan çıkan zanaatçı, kendini bunlara kaptırdı. Sonuçta zanaatçı ile sanatçının eserlerini ayırmakta güçlük çıkacak eserler üretildi. (Edman,1977,19)

2.2.2.1.1. Biçim

Biçim, çeşitli yönlerde devinen bir çizginin başlangıç noktasına gelmesiyle oluşur. Eser üzerinde renk, çizgi veya açık- koyudan biçim oluşabilir. Sanatçının yüzeyde anlatmak istediklerinin kaygısıyla gerçekleştirilir. Bunu gerçekçi öğeler kullanarak yaptığı gibi geometrik biçimlerle de yapabilir. Yapılan her biçim farklı bir anlam ifade eder. Bir kare ya da daire, bakışı kendi merkezine doğru çeker. Bir ikizkenar üçgen sağlamlık duygusu uyandırır, buna karşılık tepesi üstünde duran bir üçgen dengesiz bir durumu belirtir. Elipsler, paralelkenarlar, dikdörtgenler süreklilik, durağanlık duyguları verir. Daire ise hareketliliği ve sürekliliği anlatır.

Doğada sonsuz olan doğanın biçimi dışında bağımsız bir biçimi yoktur. Çünkü doğada sonsuz çeşitliliği olan bir görünüm topluluğu olduğu halde, bunlar karşılıklı olarak etkilenecek, birlik oluşturlar. Böylelikle görünüm ya da nesnenin kişiliğinin tümü olan biçim onunla uyum sağlayan biçimlere bağlıdır. Bunun sonucunda oluşan birlik daha üstün bir biçimdedir. Her üstün biçim daha üstün bir biçimin ögesi olarak sonsuza kadar gider ve doğayı oluşturur. Bu biçimsel durum, karşıt öğelerin işlevsel bir yapı bütünlüğünde bir kişilik kazanmasıyla çevresindekilerden ayrılır. Biçim genellikle dış biçim olan görünümlerle karşılaştırılır. Oysa genel anlamda tüm nesne söz konusudur. Bir ağacın biçiminden, görünüşü, dış biçimini, iç anatomisini, yapısını, kısaca bütünü anlaşılır. Biçimde kendini ayırt ettiren özellik özüdür. Öz biçimden dolayı kendi olanağını gerçekleştirir. “Her biçimin bir kendine özgünlüğü vardır. Örneğin bir kürenin yuvarlaklığı (evreni simgelemek için ele alınmış olabilir) halen yuvarlaklığı ve sacın yuvarlağımsı oluşu, bunların çevresinde yaya benzer kıvrımlar vardır (www.umatkenanbingol.com).

Çağdaş sanata kadar konu çerçevesinde gerçeğe uygun olacak bir biçim dili kullanılıyordu. Sanatın ve izleyicisinin değişmesiyle sanatçı da biçim dilinde değişiklik yapmaya başlamıştır.

Cezanne, çevremizde gördüğümüz her şeyi geometrik biçimlere benzetmiştir. O'nun bu benzetmesi ile kübik biçim dilinin temeli atıldığı gibi sanat yeni bakış açısını da kazanmaya başladı. Sanatçıların o günden sonra ortaya koyduğu pek çok eser yeni sanat akımlarının ortaya çıkmasını sağlamıştır. Sanat geleneksellikten kurtularak çağdaş boyutunu kazanmaya başlamıştır. Artık sanatta biçim, konuya değil, sanatçıya hizmet etmeye başlamıştır. Tansuğ' un tanımı ile “biçim düşüncenin sözcüklere dökülmesi gibi bir duyuş ve düşünüş özünün dökümüdür” (Tansuğ,1982,49).

Paul Klee ya da Jean Dubuffet gibi bazı çağdaş sanatçılar çocukların, içgüdüsel olarak gördüklerini geometrik biçimlerle ifade etme yöntemini benimsemiştir.

Her sanatçı, özellikle soyutla ilgilenen sanatçı farklı biçimlerle ilgilenmiş, resimlerinde kullandığı biçimlere farklı anlamlar yüklemiştir. Öyle ki Maleviç yaptığı resimlerle “sıfır biçim”e ulaşmıştır. Böylelikle Kandinsky'nin bireysel olan “ruhsal titreşim”lerinden evrensel titreşimlere ulaşmıştır.

2.2.2.1.2. İçerik

İçerik, soyut sanatın belki de temel ögesi. Çünkü soyutun sanat olmasını sağlayan yegâne şeydir. Her ne kadar estetik içinde göze hoş gelme kaygısı olsa da günümüz sanatında (dada akımıyla birlikte) içerikten yoksun bir biçim ve sanat düşünülemez. Fotoğraf makinesinin bulunması sanatı ustalıktan çıkartarak yerini düşünceye bırakmıştır. İçeriksiz bir sanat, zanaattan öteye gidemeyecektir.

Soyut sanatın temsilcilerinden olan Kandinsky, resimde içeriğe önem veren sanatçılardan biridir. Resmin konusunun insanın iç dünyası olması gerektiğini

savunur. Fakat bu duygusallık romantiklerin savunduğu biçimde değildir. Biçim, renk ve çizgiler sanata hizmet ederek izleyende “ruhsal titreşimler” oluşturur.

Kandinsky resimde biçimden çok içeriğe önem verilmesi gerektiğini düşünenlerden biridir. Bauhaus okulunda verdiği derslerde de bunu şiddetle savunmuştur. 1926’da yayımladığı “Punkt und Linie zu Fläche” adlı kitabında soyut sanatçıların salt biçim sorunlarıyla uğraşmalarını eleştiriyor. Ona göre biçim sadece bir araç, amaca ulaşmak için ruhsal titreşimleri olanca çoksesliliği içinde duyabilmek için bir araç...(İpşiroğlu,53,1991).

Klee ise içerikle ilgili görüşünü Bauhaus’da verdiği derslerde açıklar. Önemli olan “biçim değil, işlevdir” diyor. Biçimle ilgili her şey ayrıntısıyla incelenmeliydi. ...yer, kök, saldıkları toprak ve yükseldikleri uzam arasındaki ilişkileri araştırarak ve yer çekimi, yer çekiminden kurtulma, uçma, yüzme, denge vb statik ve dinamik sayısız sorunla karşılaşacaktı(İpşiroğlu,66,1991).

2.2.2.1.3. Çizgi

Çizgi en basit tanımı ile noktaların birleşmesiyle oluşan doğru olarak açıklanır. Sanatı yalnızca bir doğru olarak tanımlamak ise çok sık bir anlatıma neden olacaktır. Oysaki sanat, çizgi ile başlar. Mağara duvarlarına baktığımızda yapılan ilk resimler çizgi ile yapılmıştır. İlk insanın karanlık dünyasına bir ışık saçan bu çizgiler ve çizgi resmin temelini oluşturur.

Sanat akımlarının temeli, İlk mağara resmi yapılan son araştırmalara göre Chauvet Mağarası'nda (Ardeche, Fransa) çizgi ile başlar ve çağdaş sanatta çizgi ile devam eder. İnsan yaşamda iç dünyasını, sözcüklerle ifade edemediklerini ilk çizgi ile anlatmaya başlar, yaşamının devamında kimi zaman iş aralarında kimi zaman bir konuşma esnasında yanındaki bir kağıdın köşesine veya bir gazete parçasına kendince anlamsız çizgiler çizer. Oysa her çizginin bir anlam taşıdığı, kişinin iç yaşamı ile ilgili ipuçları verdiği araştırmalarda belirlenmiştir. Her çizgi bizim iç dünyamızda farklı hisler uyandırır. Göz resim yüzeyinde ilerlerken biz de resmi

içimize sindiririz. İslimyeli'ye göre de; "Çizgiler fizik yapılarından doğan bir takım anlamlar bir takım duygular uyandırır, renkler gibi yaşar, kendilerine göre bir ruh taşırlar" .

Temel sanat eğitiminde, çizginin farklı yapısı, birbirleriyle ilintisi, farklı gereçlerle farklı yorumları söz konusudur. Çizginin şekilleri ve birbiriyle olan ilintisinden doğan farklılık bizde farklı etkiler bırakır. Hareket, durgunluk, derinlik vs. gibi.

Çizginin karakterini iki yönde inceleyebiliriz:

- * Çizginin biçimi yönünden,
- * Çizginin konumu yönünden.

Çizginin biçimi yönünden karakteri; bir doğru, bir dalgalı eğri ve bir kırık çizgi ele alalım. Bunların bir an yazı gibi okunduğunu varsayıp okumaya çalışırsak, doğru sürekli ve kesintisiz okunur. Dalgalı eğride hareket olduğu halde tamamen birinciden farklıdır. Demek ki burada okuma kesintisizdir, fakat biteviye değildir. Kırık çizgi de okuma göz için daha yorucu ve uzundur. Çizginin konumu yönünden karakteri; aynı çizgileri, izleyiciye yatay olarak değil de, eğik ya da düşey olarak sunarsak farklı etkiler elde ederiz. Yatay bir doğrunun karakteri hareketsizlik ve statikliklerdir. Düşey konumda doğru ise özellikle dinamiktir. Eğik doğru eğim derecesine göre hareketsizlik ve dinamizm arasında tam bir seri karakteri içerir. Doğrunun karakteri süreklilik ve düzgünlük ve buna ek olarak durumuna göre dinamizm ya da devingenliktir. Dalgalı eğriye gelince, düzgün ve yatay ise statik karakterlidir. Düzensiz ve yatay ise dinamiktir. Düzgün ve düzensiz, düşey olarak düzenlenmişse dinamiktir. Eğik olarak düzenlendiği zaman, daima dinamiktir. Fakat yatay duruma yaklaştıkça statikliğe de yaklaşır. Kırık çizginin dinamizm ve hareketsizlik karakteri dalgalı eğri ile benzerdir. Yön, doğrultuda tasarımda önemli öğedir. Kırık çizgi sertliği, dalgalı, eğri çizgiler yumuşaklığı çağrıştırır. Birbiriyle ilişkili, belli sistemlerle giderek kalınlaşan-incelen, sıklaşan-seyrekleşen, büyüyen-küçülen, çizgiler yüzeye optik bir hareket kazandırır. (Çelenk, 2006, __).

Bir çocuğun kimi zaman kalemi bile tutamadan eline geçen bir boyayı avuçlayarak kendini çizgiler yolu ile anlatmaya çalıştığını görürüz. Yapılan, anlamsız gibi gözüken bu çizgiler içinde pek çok anlamı taşır. Her çizginin bir dili vardır. Kişi yetişkinliğe ulaştıkça bu çizgiler daha disipline edilmiş hale, somut biçimlere dönüşecektir. Daha kolay anlaşılabilir ifade bulur yapılan resimler. Nesne veya figüre dönüşür. Daha profesyonel anlamda ise özgün biçimlerde karşımıza çıkar. Yapılan somut biçimler çağdaş sanatta çizgi, geometrik şekiller ve renkle soyut biçimlere dönüşür.

Tülay Çelenk, gerek somut, gerekse soyut çalışmalara çıkış noktası olabilecek çizgi çeşitlerini aşağıdaki gibi sıralamıştır.

Çizgisel anlatımda çıkış getirebilecek bazı prensipler:

- 1- Çizgi öncesi: Bir sis perdesi arkasındaki ışığın belirsiz görünümü,
- 2- Çizgisel aralıktan sızan ışığın belirgin bir doğrular demeti halinde yayılması,
- 3 - Işık demeti: Bir kaynaktan çıkan güneş ışınlarının belirsiz yayılışı,
- 4- Başlama ve bitim noktaları belli doğrular (doğru parçaları),
- 5- Çıkış noktasında kesinlik taşıyan ışınların karanlıkta uzaklaştıkça belirsizleşmesi ve yayılması,
- 6- İki ya da daha çok bağımsız çizgilerin kesişmeleri,
- 7- En az bir noktaya bağımlı çizgi,
- 8- Bağımlı çizgiler (formları kuşatan çizgiler),
- 9- Bağımlı çizgiler (formların iç yapılarını belirleyen çizgiler),
- 10- Dolaylı çizgiler,
- 11- Bir doğrunun taşıdığı sapmalarla sağlanan yön tesirleriyle kesişme, değme, kopma noktaları ile oluşan çizgisel yapı,
- 12- Çizgisel uzunluk değerleri; eşit aralıklı farklı paralel çizgilerin oluşturduğu yapı,

- 13- Çizgisel uzunluk çeşitlemeleri: Bir ana doğru üzerinde farklı boylu eşit aralıklı paralel çizgilerin oluşturduğu yapı,
- 14- Eğri yönlü paralel doğrular üzerindeki serbest uzunluk çeşitlemeleri (aralıklar farklı)
- 15- Paralel çizgilerin büyüyen aralıklarla oluşturdukları düzen,
- 16- Formun yapısını izleyen belirleyici kısa çizgi parçalarının oluşturduğu düzen
- 17- Kısa, düz ve eş değerdeki çizgilerin serbest yönle oluşturdukları düzen,
- 18- Bir objenin yüzeysel görünümünü ifadelendiren küçük çizgiler,
- 19- Çizgisel kalınlık dizileri,
- 20- Çeşitli uzunluk, kalınlık ve aralıklı çizgi çeşitlemeleri,
- 21- Bir yönlü çizginin diğer yönlü çizgi ile kesilerek durdurulması,
- 22- Çizgisel form: Eğriler, yaylar, kırılmalar ve bunların oluşturduğu gerilim,
- 23- Dikey ve yatay çizgiler, spiral çizgiler vs.
- 24- Serbest,
- 25- Belli bir çizgiyle doldurma ve tarama,
- 26- Çizgiyle boşluk ve derinlik,
- 27- Çizgi - doku,
- 28- Çizgiyle ton,
- 29- Değişik nitelikteki çizgilerle aynı fon üzerinde serbest çalışma,
- 30- Eş aralıklı, aynı kalınlıkta paralel çizgiler,
- 31- Değişik aralıklı ve farklı kalınlıkta düz çizgiler,
- 32- Yuvarlak çizgiler,
- 33- Kesişen çizgiler, (doğru, eğri)
- 34- Kesişen dairesel çizgiler,
- 35- Birbirini kesen kalın-ince, sık-seyrekle çizgiler,
- 36- Birbirini kesen kısa çizgi demetleri,

- 37- Formları kuşatan çizgiler
- 38- Formların iç yapılarını belirleyen çizgiler
- 39- Farklı boy ve kalınlıktaki çizgilerin oluşturduğu düzen,
- 40- Çeşitli uzunluk, kalınlık ve aralıkta çizgi çeşitlemeleri
- 41- Çizgisel form; eğriler, yaylar, kırılmalar ve bunların oluşturduğu düzen,
- 42- Devamlı bir çizgi üzerinde doğru, eğri zıtlıkları ile oluşan düzen,
- 43- Paralel ve düz çizgilerin kırılarak yön değiştirmesi ile oluşan düzen,
- 44- Merkezkaç ve merkezci çizgiler,
- 45- Bir ana çizgiyi destekleyen çizgiler,
- 46- Spiral çizgiler. (Çelenk, 2006, __).

2.2.2.1.4. Renk

Işığın cisimlere çarptıktan sonra gözümüzde bıraktığı etkiye denir. Çevremizdeki olayları veya nesneleri renkler vasıtasıyla algılarımız. Olaylar veya durumlar sonucunda yargıda bulunmamızı sağlar.

İlk insandan itibaren renk dikkat çekicidir. Algımız üzerinde yadsınamayacak etkisi vardır.... insanda uyandırdığı sonsuz etkilerden ve içerdiği anlam gizilgücünden dolayı görsel sanatların en önemli biçimsel ögesi olmuştur (Eczacıbaşı,1997,1545).

Renklerin sistematik olarak sınıflandırılması ilk olarak İsaac Newton tarafından yapılmıştır. 1666 yılında ortaya koyduğu kuramında yedi rengi yedi gezegene ve yedi notaya bağlamıştır. Bu kuram önce izlenimcileri daha sonra pek çok sanatçıyı etkilemiştir. Özellikle Kandinsky'nin resimleri ve yazılarında bunun etkisi belirgin bir şekilde görülmektedir. Renkler ve notalardaki bütünleşme soyut resimlerindeki rengin kullanımı ve boyanın akışkanlığında görülebilmekte.

Renk özellikle resim sanatında önemli bir yer tutmaktadır. İzleyici ve sanatçının düşsel gücünü harekete geçirerek eserin anlamlandırmasını sağlar. İzlenimcilerden sonra ortaya çıkan yeni izlenimciler, fovistler, dışavurumcular, opart sanatçıları rengi etkili biçimde eserlerinde kullanmışlardır.

2.2.2.2. Soyut Çalışmaların Gerekliliği

Soyut çalışmalar hangi yaşta olursa olsun bireylerin bakış açısını değiştirmektedir. Somut yapıtların bireye kazandırdıkları ile soyut çalışmaların kazandırdıkları birbirinden farklılık gösterir.

‘Açıklık’...ait olduğumuz uygarlığın sahip olduğu değerler sistemi içerisinde en değerlilerinden biri olarak kabul edilmekte ve son derece zengin bir haz alma biçiminin güvencesini oluşturmaktadır; çünkü kültürümüzün her yönü bizi dünyayı bizi bir olanak olarak görmeye, algılamaya ve değerlendirmeye yöneltmektedir(Eco,2001, 138).

Peki yazarın bahsettiği açık yapıt nedir? Bunu aşağıdaki şekilde ifade etmiştir.

...yorumcunun kendi inisiyatifine bırakılmış bir dizi düzenleme olanakları sunarlar, yorumcunun sonuca ulaştırdığı, estetik bir planda yorumcunun gerçekleştirdiği birer ‘açık yapıt’tır...bazı durumlarda yorumcunun seçiminin yanı sıra izleyiciler de yoruma katılmaya davet edilebilirler(Eco,2001, 9).

Soyut resim de bir ‘açık yapıt’tır. Amaç öğrencinin soyut bir eser yaratması değil, bu yapıta katılmasıdır. Yazarın yoruma katılma davetine bir cevap vermek, bu yapıtta yer almaktır.

Esere ilk bakıldığında nesne veya figür net olarak anlaşılamaz. Eseri görebilmek için karşısına geçip düşünmek, “bakmak” gerekir. Anlayabilmek için ayırt edebilmeyi gerektirir.

2.2.2.3. Soyut Çalışmaların Görsel Sanatlar Dersindeki Yeri Ve Önemi

Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi, görsel sanatlardaki soyut kavramını bir düzenleme unsuru olarak ifade etmiştir. Görsel sanatlar dersinde dersin gereği olarak düzenlemedeki gerekli unsurlar öğrenciye verilebilmelidir. Bezeme çalışmalarda da soyutun olduğu söylenmiştir. Anadolu uygarlıklarına da baktığımızda kilden yapılmış pek çok kabın üzerinde bu bezemeleri görebilmek mümkündür.

Öğrenme çocuk için önemlidir. Öğretmen bu süreçte ona rehberlik eder. Öğretmenin doğru yönlendirmesi çocuğun gelişimini önemli ölçüde etkiler. Görsel sanatlar dersi içinde plastik sanatların ağırlıklı olarak verilmesi gerekmektedir. Verilen bu eğitim disiplinli ama disiplini ile öğrencinin yaratıcı gücünü sınırlandırmayacak ölçüde olmalıdır. Bu, çocuğun çevresine baktığında daha seçici olabilmesi ve eleştirel bakabilmesi için gereklidir. Çünkü soyut çalışmalar düşünceleri sınırlandırmaz, ona yeni ufuklar açar, bilincini geliştirir. Olaylara tek bir pencereden bakması engellenmiş olur. Eczacıbaşı'nda açıklandığı şekli ile soyut sanat, her ne kadar düzenlemede kullanılan unsurları içererek aklı ön plana çıkarsa da sanatın gerekliliği olan ruh, sanatçının kişiliği, üslubu unutulmamalıdır.

“Temelinde yaratıcılığın geliştirilmesi amacı yatan sanat dersleri, akıl ve duygunun en verimli kullanıldığı bir karakterde olmalıdır(Etike,1995,50).”

Ders içinde soyut kavramlar öğrencilere dikkatli bir şekilde verilmelidir. Konu açık olmalıdır. Somut kavramlar verilerek konu aydınlatılmalıdır. Öğrencinin konuyla özdeşleşmesi sağlanmalıdır. Her çocuğun doğasına göre düş dünyasında gidebileceği yere kadar gitmesi sağlanmalıdır.

Etike'ye ki yöneltilen, çocukların resim çalışmalarına nasıl güdülenebileceğine ilişkin soruya verdiği cevapta da çocuğun eserdeki yaşanılana katılması tavsiye edilmektedir.

Çocuk kendiliğinden bir etkinliği seçemeyebilir, onları isteklendirmek gerekir. Güdüleme için çocuğa yaşantı kazandırması ya da çeşitli yaşantıların canlandırılması gerekir. Film, slayt, fotoğraf gibi çeşitli öğretim araç ve gereçleri ile... çocukta iz bırakan anıların konuşulması gibi yöntemlerle çocukların düşünmeleri ve hayal kurmaları sağlanır(Etike,1995,39).

Özsoy ise bu düşüncesini “öğrencilerin görsel sanatlarla ilgili disiplinlerde profesyonellerin yaptıkları şeyleri yapmalarıdır.” sözleriyle ifade etmiştir. Özsoy sanatçının üretimine katılma ve onların yaptıklarını yapma adına ayrıca şunlara da değinmektedir:

Öğrenciler sanat tarihinin bir parçası olarak sergiler oluşturabilirler, sanat eleştirisinin bir parçası olarak gazete makaleleri yazabilirler, estetik sorgulamanın bir parçası olarak bir tartışmayı yönetebilirler ya da bir sanat eserini yaratmadan önce araştırmayı yürütebilirler(Özsoy, 2003, 94-95).

Devlet Plânlama Teşkilatının Başbakanlığın 14 Ağustos 1999 tarih ve 1999/7 sayılı genelgesi ile kurulan Özel İhtisas Komisyonlarından “Okul Öncesi Eğitim-İlköğretim ve Özel Eğitim” konusunda hazırlanan raporda ilköğretim öğretim programları için aşağıdaki ifadeler yer verilmektedir:

İlköğretim kurumlarının çocuklar için ilgi çekici, bulunmaktan zevk aldıkları çocuk dostu ortamlar olabilmesi için, özellikle ilk beş yılda öğretim programlarında çocukların oyun yoluyla, müzikle, resimle, yaratıcı dramayla, dansla, hareket ederek, araştırarak, keşfederek öğrenmelerini sağlayacak eğitim durumlarına ve temel olarak çocuğun kendi içindeki ilerlemesini dikkate alacak sınav durumları, ölçme ve değerlendirme tekniklerine yer verilmelidir. Bilgi teknolojileri, resim, müzik, yaratıcı drama, beden eğitimi ve yaratıcı dans gibi dersler; gerek ilgili, gerekse diğer derslerde öğretme-öğrenme aracı olarak eğitim programlarında hak ettiği yere getirilmelidir.

Henüz oyun çağındaki olan bu çocuklarla görsel sanatlar dersi haftada 1 saat olarak işlenmektedir. Ancak çağdaş bir bilince ve alanında öğretmene sahip olan okullarda sanat etkinlikleri veya drama derslerinin seçilmesi ile görsel sanatlar dersi desteklenmektedir. Günümüz eğitim sisteminde önemli bir yer tutan öğrenci seçme sınavları(ÖSS,OKS,SBS...) gerek ailelerin, gerekse öğrencilerin Resim-iş derslerine olan bakış açısının değişmesine neden olmuştur. Dersler içinde ağırlıklı olarak sınavlarda soruların çıkmasına göre dersin önem derecesi artmaya başlamıştır. Resim-iş dersleri ile ilgili olan soruların bulunmaması da bu önemi azaltıcı

etkenlerden biri olmuştur. Oysaki öğrencilerin hayatı ve çevrelerini daha iyi algılayabilmeleri için daha kapsamlı ve gerçek hayatla bağıntılı kültür ve sanat eğitimi derslerine ihtiyaçları vardır. Böylece hayatın bir süreç olduğunu anlayan öğrenciler, geçmişte yapılanları izleyerek o dönem insanlarıyla günümüz insanlarının davranışlarını karşılaştırabilecektir. Bu, öğrencilerin normal hayattan kopmadan eğitim görmelerinin sağlanması açısından çok önemlidir (Yılmaz, 2003,_)

Bir başka ifadeyle sanatsal bakışı bilinçli bir şekilde bir temele oturtmak, sanatsal tutuma bir felsefe katmak, hem bir sanat yapıtının eleştirisinin yöresel ya da evrensel olmasına, sürekli ya da geçici kalmasına doğrudan etki yapacaktır (Erinç,2004,16).

Çocukların, gelecek nesillerin yöresel düşüncenin dışına çıkabilmesi, evrensel bir bilgi ve estetik anlayışa sahip olabilmesi için “zevkler ve renler tartışılmaz” tabusunun yıkılması gerekir. Aksi takdirde toplum, halk sanatını tekrarlamaktan öteye geçemeyecektir. Zevkler ve renkler tartışılabilmeli, üstün bir estetik bilince sahip olmada sanatla iç içe olmayan toplumlar da yararlanabilmelidir.

1999 yılında Süleyman Demirel Üniversitesi Burdur Eğitim Fakültesi tarafından düzenlenen “Aktif öğrenme, öğrenme stratejileri ve materyal kullanımı” konulu seminere katılan 473 İlköğretim müfettişlerine yöneltilen “sizce ilköğretimde Resim-is dersine giren öğretmenlerin olumlu ve olumsuz yönleri nelerdir? Ne tür çözüm önerileriniz olabilir?” sorusuna verilen yanıtlar değerlendirilmiş ve sonuçta Resim-iş dersine giren resim öğretmenlerinin olumsuz özellikleri belirlenmiştir. Aşağıda bu sonuçlardan bazıları yer almaktadır:

- Öğrencileri teşvik edici çalışmalara çok az yer veriyorlar,
- Öğrencileri kalıplaşmış belli şekil ve resimlere yönlendirerek yaratıcılıklarını engelliyorlar,
- İfadeden çok beceriye önem veriyorlar,
- Dersi sevdirmeye konusunda bir çabaları yok,
- Tertip, düzen vb. kavramlara daha çok değer vererek yaratıcılık, radikal düşünme, yeni bakış açısı vb. konuları fazla dikkate almamaktadırlar.

Bu sonuçlara yönelik olarak belirlenen çözüm yollarından bazıları ise;

- Resim derslerinde yaratıcı çalışmalara yer verilmelidir. Çevredeki, yurttaki ve dünyadaki sanat eserlerine tanıtıcı ve kavratıcı çalışmalar yapılmalıdır.
- Öğrencilere sanatçılar tanıtılmalı; toplumdaki yeri ve önemi anlatılmalıdır.

olarak belirlenmiştir. Bu tezde de öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirecek yöntemler örneklendirilmeye çalışılmıştır. Sanat eleştirisi yönteminden yola çıkarak, öğrencilerin dünyadaki sanat olaylarına daha uyarlı olmaları sağlanmaya çalışılmıştır.

Araştırmada geçen, “Öğrencileri kalıplaşmış belli şekil ve resimlere yönlendirerek yaratıcılıklarını engelliyorlar” ifadesi aslında resim dersi için oldukça acıdır. Kandinsky’nin de dediği gibi, “sanatta gereklilik yoktur, çünkü sanat özgürdür”. Okullarda verilmeye çalışılan kalıplaşmış eğitim metotları ile yazıktır ki bunun ötesine gidilememiştir. İstmeden de olsa bu özgürlük kısıtlanmaktadır.

İlköğretim II.Kademe Resim-iş Derslerinde Grafik Tasarımı Uygulamalarına İlişkin öğretmen görüşlerini incelemek amaçlı yapılan tez çalışmasında öğretmenler için hazırlanan tutum ölçeğinde 19. soruda “İlköğretim I. kademedeki öğrencide var olan görsel yaratıcılık, II. kademedeki azalmaktadır.” İfadesi yer almaktadır. Soruya verilen cevaplardaki tablo aşağıdaki gibidir.

Tablo 1: “İlköğretim I. Kademedeki Öğrencide Var Olan Görsel Yaratıcılık, II. Kademedeki Azalmaktadır” Sorusuna İlişkin Öğretmen Görüşleri

Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum	
f	%	f	%	f	%	f	%	F	%
3	3,0	23	23,0	14	14,0	38	38,0	22	22,0

Yukarıda yer alan verilerde “İlköğretim I. kademedede öğrencide var olan görsel yaratıcılık, II. kademedede azalmaktadır” ifadesine katılan %38, kesinlikle katılan % 22 oranı dikkat çekicidir. Öğretmenlerin %50’den fazlası bu sonuçlara göre 2.kademe öğrencilerinin görsel yaratıcılıklarının azaldığına inanmaktadır. Ve ancak %26’lık bir kesim bu görüşe katılmamaktadır. Sonuçların aslında öğrenciler açısından pek olumlu olmadığı söylenebilir. Nitekim bugünün genç beyinleri, yarın ülkenin devamlılığını sağlayan yetişkinleri olacaktır. Bu sonuçlara göre ise, yaratıcılıkları büyük oranda öldürülmüş bir gelecek olduğu söylenebilir.

2.2.2.4. Soyut Çalışmaların İlköğretim II. Kademe Öğrencisinin Gelişimine Katkısı

İlköğretim II. kademe öğrencisi yaklaşık ergenlik dönemine girilen yaştadır. Bu dönemdeki çocuk, henüz kendi kimliğini tam olarak bulamamıştır. Bocalama evresini yaşamakta olan, gençliğe yeni adım atmış bir bireydir. Sürekli olarak çevresindekiler tarafından izlendiğini düşünür. Nasıl olduğu değil, nasıl olması gerektiği ve dışarıdakilerin onu nasıl gördüğü onun için daha önemlidir. Bu yüzden de çevresindekilerin düşünceleri ve söyledikleri onun için önemlidir. İçinde yaşadığı toplumda kendine bir yer edinme çabası vardır. Bu yüzden başarısızlık duygusunu kabullenemez.

Bireylerin yeni bir şey üretebilmesi için yaratıcılıklarını rahat bir yolla, çevrelerindeki düşüncesi ve etkisinde kalmadan ifade edebilmeleri gerekir. Yaratıcılık yalnızca orijinal nesneler üretmek değildir. Yaratıcılığın gerçekleşebilmesi için öncelikle bireylerin kendi potansiyellerini fark etmeleri gerekir. Ancak buna göre kendi yaratıcılığını geliştirmesi söz konusudur.... Geleneksel okullarda ise öğrenciler kendi ilgilerini araştırmak olanağına sahip değildirler(Demirel,2005,223).

İnan’ın dediği gibi, eğitimin temel ilkesi bilinçlendirme ve cesaretlendirme olmalı. Önce öğrencilerin özgüvenlerini kazanmaları sağlanmalıdır. Bunun ardından başarı gelecektir(İnan,__,105).

Etike, ilk ve ortaöğretimde plastik sanatlarla ilgili derslerin, Temel Sanat Eğitimi olarak programlanması gerektiğini savunmaktadır(Etike,1995,50). Bu dersin içeriğinde renk, çizgi,...gibi öğeler yer almaktadır.Yapılacak bu Temel Sanat Eğitimi, soyut kavramlardan da yola çıkılarak gerçekleştirilebilir. Böylelikle dersin gerektirdiği temel kavramlar hem dersin disiplinine uygun gerçekleştirilmiş olacak hem de daha özgür deneme imkânları sunacaktır.

Aslında soyut çalışmaların öğrencinin gelişimine katkısı başlıklar altında sınırlandırılmayacak kadar birbiri ile ilişkilidir. Fakat konunun daha aydınlatıcı olması için bundan sonra ayrı başlıklarda açıklanmaya çalışılacaktır.

2.2.2.4.1. Duygusal Gelişimine Katkısı

Sanat duyguların temel besin kaynağıdır. Sağlıklı bir insan olabilmek için beden sağlığının yanı sıra duygularımızın da beslenmesi gerekir. Bir müzik dinlerken müzik bizi bulunduğumuz yerden alıp bambaşka yerlere götürür. Bir resme baktığımızda bizim ufkumuzda apayrı bir dünya açılmasını sağlar. Renklerin içinde benliğimizin canlandığını hissederiz. Bunu sağlamanın yolları pek çoksa da bizim ele alacağımız görsel sanatlardır.

Ersoy'un ifadesiyle “ Sanattaki güzellik doğadaki güzelliklerin insan ruhundan geçerek oluşturmuş olduğu bir güzelliiktir. Nasıl ki ruhun yaratmaları, doğa ve onun görünüşünden çok daha yüksek düzeyde bulunuyorsa sanatsal güzelin kendisi de doğal güzellikten çok daha yukarıda yer alır(Ersoy,2002,7)”

Soyut resmin ilk temsilcisi olarak nitelendirilen Kandinsky, “Sanatta Ruhsallık Üzerine” isimli kitabında resimde içselliği yakalamanın metotlarını aramaktadır. Sanatta soyutun gerekliliğini kendi sözleri ile şöyle ifade eder:

Beden gibi ruh da, tekrarlanan araştırmalarla güçlendirilebilir ve geliştirilebilir. Tıpkı bağımsız kaldığında zayıflayan ve acizleşen beden gibi, ruh da ihmal edilirse yok olur. (Kandinsky,2005,98)

Sanat eğitimi bireylerin ruhunu eğitmektedir. Görsel Sanatlar dersi yolu ile “güzel” öğretilmeye çalışılır. Akademik anlamda resmin nasıl yapılacağı, temel öğelerin neler olduğu öğretilir. Elbette ki bu temel bilgi verilmelidir. Bu bilgi, öğrencinin görüneni nasıl resmedeceği konusunda yol göstericidir. Güzeli, çirkini ayırt etmesini, estetik bakış açısını kazanmasını sağlar. Ama oysaki Kandinsky’nin de dediği gibi “Sanatçı yalnızca gözünü değil, ruhunu da eğitmelidir”. Ruhunu eğitmek ise, içe dönüşü gerektirir. Kişi içindekileri (anlamlandırarak) resmedebilmelidir. Böylelikle çağdaş sanatı da anlaması kolaylaşacaktır.

J. Dubuffet, ruh hastalarının eserlerini “art Brut” adı verilen sanat yolu ile insanlara duyurmaya çalışıyordu. Amacı ruh hastalarının sesini duyurmaktan çok gerçekten sanat eseri üretip bunu duyuramamış, kendi kendini yetiştirmeyi başarmış kişilerin de “saf” sesini duyurabilmektir. Magritte’in De Chirico yapıtı üzerine söylediği gibi, çünkü ‘onlar bizim ruhumuzu dünyanın gizine açarlar’. Unutulmamalı ki pek çok sanatçı yaşadığı toplum içinde ilk anda kabul görmemiştir. Böyle bir beklenti içine de girmezler. Onların yaşama bağlı kalmalarını sağlayan yegâne şey sanattır, üretmektir. (Arslan,2006,___)

Emerson’a göre sanat “kıskanç bir metrestir ve eğer bir adamın müziğe, resme, şiire, felsefeye ya da mimariye yeteneği varsa, adamı kötü bir koca ve kötü bir aile babası yapar” . Bu olayın olumsuz yanı gibi gözükse bile kişileri istenmeyen davranışlardan uzaklaştırmanın belki de en iyi yoludur sanat. Bireyleri birer “Otomatik Portakal” a (Anthony Burgess’in romanı) dönüştürmeden onların da zevk alabilecekleri, toplumun memnun kalabileceği bir yararlı bağımlılık. Alınan sanat eğitimi ile kişinin saldırganlıkları veya topluma verdiği zararın yön değiştirmesi sağlanabilir. Kişilerin kendilerini ifade edebilmesine olanak sağlanmalıdır. Bilinçaltında yatan duygu ve düşüncelerin bilinç düzeyine çıkartılmasının bir yolu da sanattır. Kişinin iç dünyasının dış dünya ile uyumunu sağlar. Van Gogh sarısının oluşmasında aldığı hapların etkisi, heyecanını anlatmada kullandığı fırça vuruşlarında belki de hastalığının etkisi görülmektedir. Sanatçı bu özellikleri ile yaşadığı dönem içinde tutunamamış, yaşamından sonraki döneme ise damgasını vurmuştur.

Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisinde yer alan kendini gerçekleştirme, űst düzey bir gereksinimdir. Fiziksel ihtiyaçlarını ve temel gereksinimlerini karşılayan birey kendini gerçekleştirmeye yönelecektir. Bu noktada estetik ve yaratıcılık gibi gereksinimlerini doyumaya yönelir. Bu, kişilik gelişim düzeyini űst düzeye taşır. Öğretmenlerin  ğrencilerin bu gereksinimlerini karşılamada oldukça dikkatli olmaları gerekir.

Güdüleri temel gereksinimleri tarafından belirlenmiş insanlar dışa bağımlıdır. Oysa davranışları űst düzey gereksinimler tarafından yönlendirilen bazı kişiler alt düzeydeki ihtiyaçlarını göz önüne almaksızın kendilerini gerçekleştirmeye çalışırlar(Erden,1197,236).

2.2.2.4.2. Zihinsel Gelişimine Katkısı

Araştırma içinde ele alınan İlköğretim ikinci kademe  ğrencileri Piaget'nin kuramına göre soyut işlemler dönemi içinde incelenmektedir. Bu dönem soyut kavramların daha iyi algılanabileceği bir dönemdir. Çünkü soyut düşünme yetisi gelişir ve soyut kavramlar kullanılarak űzerinde fikir yürütülür. Ders içi etkinliklerde düşünceler sembollere d n şt r l r k küçük akıl oyunlarının yaptırılabilene bir dönemdir. Yapılacak araştırma öğrencilerin soyut kavramları algılayabilmesi ve yorumlayabilmesi ile doğrudan ilgilidir.

Korteks beyin kabuğunun gelişmesi eğitime bağlıdır. Görsel sanatlar dersi not vermek amaçlı veya yalnızca basit konuların işlendiği bir saatlik bir ders olarak görülmemelidir. Aksine kişinin yaşamını derinden etkileyen en önemli bir saatlik ders olarak görülmelidir. Bu ders içinde űst düzey kavramayı gerektiren soyut çalışmalara mutlaka yer verilmelidir. Konunun zorluğundan önce öğrenciye sağlayacağı katkı göz önünde bulundurulmalıdır. Beynin gelişebilmesi ve hücrelerin ölmemesi bu eğitime verilen öneme bağlıdır.

Sinir hücreleri organizmanın her türlü işleminin temelindedir. Hatırlama, algılama, düşünme gibi öğrenme ile ilgili bilişsel davranışları içerir. İnsan beyninin

canlı kalması olaylar arasında bağ kurabilmesi nöron ve glia adı verilen iki hücre türüne bağlıdır. Bir nöron öldüğü zaman yerine yenisi gelmez. Nöronların birbiriyle etkileşimleri olduğu ölçüde beyin canlı kalır. Hücrelerin birbiri ile etkileşimi ise yeni edinilen bilgilere ve bu bilgiler arasındaki ilgiye bağlıdır.

Çağdaş sanatın II. Kademe öğrencilerine öğretilmesinin zor olduğu düşünülebilir ama çağdaş uygarlık düzeyine ulaşabilmek için üst düzey öğrenmelerin (öğrencilerin algılamalarına uygun olduğu sürece) gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Tüm eğitimciler öğrencilerin standartlarının düşürülmesi çabalarına direnmek zorundadır(Özsoy,2003, 100).

Yaratıcılık yalnız sanatla uğraşan kişilerde düşünülmemelidir. Tüm topluma bunun yayılması sağlanabilmelidir. Sanat eğitimi bunu sağlamanın yollarından yalnızca biridir. Her bireyin yaratıcı düşünceye sahip olabilmesi sağlanmalıdır.

İnsan zekası incelenirken bilişsel zekasının yanı sıra duygusal zekasından da söz etmek gerekir. Goleman yazdığı Duygusal Zeka isimli kitapta; duyguları zekice kullanmaktan, insanı insan yapan niteliklerin çoğunun duygusal zekadan geldiğinden söz etmektedir. Goleman'a göre: Duygusal yetenek, yani ham zeka dahil, var olan diğer yeteneklerimizi ne kadar iyi kullanabileceğimizin belirleyicisidir. Duygusal zekada duyguları yönetme ve kontrol etme söz konusudur. Yönetebilme düzeyimiz duygusal zekayı gösterir. Duygusal ketumluk ise duygusal zekanın düşüklüğünü gösterir. Bu zekayı geliştirebilmek mümkündür. Kişinin görsel sanatlar dersindeki faaliyetleri ile duygusal açıdan boşalması sağlanır. Bireyin kendini, başkalarını, duygularını geliştirebilmesi sağlanabilir. Bu da bilinçli verilecek bir sanat eğitimi ile gerçekleşecektir.

2.2.2.4.3. Bedensel Gelişimine Katkısı

Plastik sanatlar çocukların psiko-motor becerilerinin gelişmesini sağlar. El göz koordinasyonunun gelişmesini sağlar. Küçük kas becerileri artırır. İçindeki enerjinin boşalmasını olumlu yöne doğru sağlar.

2.2.2.4.4. Toplumsal Gelişimine Katkısı

Her şeyden önce sanatın insan için yapıldığı unutulmamalıdır Sanat nesnesi, sanatçı eser ve izleyicisi ile var olabilir. İnsan, toplumsal bir varlıktır ve varlığını ancak toplum ile sürdürebilir.

Ersoy, Hegel'e göre sanatın rolünü şöyle ifade eder “Bir yandan gelip geçici ve duygusal dış gerçeklik ile salt katışıksız düşünce arasında, öte yandan da doğa ve sonlu gerçeklik ile kavramsal düşüncenin sonsuz özgürlüğü arasında bir uzlaştırıcı, aracı rolü oynamasıdır”(Ersoy,2002,40)

Öğrenci kendini ifade ettiği ölçüde kendine güven duygusu gelişecektir. O'na başarabileceği hedefler sunulması, başarılı olabileceği fırsatlar sunulması toplum içinde de beğenilme, kabul görme duygu ve düşüncelerini de beraberinde getirecektir.

Ergen kendini özgür hissedebileceği kendini daha iyi ifade ettiğini düşündüğü sığınaklara kaçacaktır. Bu yaşlardaki çeteleşmelerin olmasının bir nedeni de budur. Ergen kendini rahat ve işe yarar hissettiği ortamları tercih eder. Bu ortamın da okullarda öğretmenler tarafından sağlanması olanaklıdır. Ders dışı yapılacak kulüp ve egzersiz faaliyetleri ile öğrencinin zamanı olumlu değerlendirilebilir. Enerji kanalları edilirken öğrencinin gerçekleştirilebileceği güçte çalışmalar yaptırılmalıdır.

BÖLÜM 3

3. YAPILAN ARAŞTIRMALAR

Bu kısımda İlköğretim II. Kademe öğrencilerine görsel sanatlar dersinde uygulatılan resim teknikleri ve soyut çalışmalarla ilgili yapılmış bazı araştırmaların içerik ve sonuçları özet olarak ele alınmaya çalışılmıştır. Bunlar, İlköğretim II. Kademe öğrencilerine görsel sanatlar dersinde uygulatılan resim teknikleri ile ilgili yapılmış bazı araştırmalar ve soyut çalışmalarla ilgili yapılan bazı araştırmalar olmak üzere aşağıda verilmiştir.

3.1. İlköğretim II. Kademe Öğrencilerine Görsel Sanatlar Dersinde Uygulatılan Resim Teknikleri İle İlgili Yapılmış Bazı Araştırmalar

Bayuk'un (2005), "Bilim Kurgu Türünün Resim-İş Dersinde Yaratıcı Sürece Katkıları" adlı yüksek lisans tezi bilim-kurgu eserler ile tasarım arasındaki ilişkiyi tespit etmek ve bu ilişkinin mevcut ve olası sonuçlarını, resim-iş derslerinde yaratıcı sürece yansımalarını gösterebilmek üzere yapılmıştır. Gül Banu Bayuk, ana veri olarak bilim-kurgu eserlerin çocuklara sunulması sonucunda yapılan uygulamalar temel alınmıştır. Araştırmanın sonunda bilim kurgu romanlarının resim-iş derslerinde uygulanabilirliğinin sadece ilköğretim II. kademe ile sınırlı tutulması gerektiği düşünülmüştür.

Yılmaz'ın(2001), "İlköğretim Okullarında (12-15)Yaş Arası Çocukların Kendini Dışa-Vurmada Resim-İş dersinin Önemi" adlı yüksek lisans tezinde amaç, resim yoluyla çocuğu tanıma, onun iç dünyası ev yakın çevresiyle ilişkilerini anlama, çocuğu tanımadır. Serpil Yılmaz araştırmada bireysel sohbetler, öğrenci görüşme formu, bireysel görüşme, çocukların resimlerinden yararlanılmıştır. Araştırmadan

elde edilen bulgulara öğrenciler tarafından resmin bir iletişim aracı olarak kullandıkları, duygusal ve sosyal gelişiminde etkili olduğu belirtilmiştir. Araştırmanın sonucunda resim derslerinin bilişsel ve duyuşsal gelişime, ruhsal sorunların çözümüne katkı sağladığı, belirtilmiştir. Zaman zaman öğrencilerin tanınmasında resim derslerinden yararlanılabileceği de eklenmiştir.

Aral(2005)'ın "İlköğretim II. Kademe Resim-İş Derslerinde Grafik Tasarımı Uygulamalarına İlişkin Öğretmen Görüşleri" isimli yüksek lisans tezi ilköğretim Resim-İş derslerinde görülen grafik tasarımı uygulamalarının değerlendirilmesi, yeni ve etkili grafik tasarım uygulama yöntemlerini geliştirmek için yapılmıştır. Hazırladığı öğretmen tutum anketi sonuçlarına göre verilerini ortaya koymuştur. Araştırma sonucunda öğretmenlerin öğrenciler için grafik tasarım uygulamalarına ilişkin olumlu yanıtlar verdikleri ortaya konmuştur.

Bayram(1993)'ın hazırladığı "Ortaokul çağı (12-15 yaş) Çocuğunun Resim-İş Dersine Bakış Açısını Belirleyen Etkenler" isimli yüksek lisans tezindeki amaç ortaokul çocuğunun(12-15 yaş) resim-iş dersine bakış açısını, onun bu ders ilgisini, tutumunu belirleyen etkenleri araştırmıştır. Aylin Bayram, anket yolu araştırmasındaki bulguları ortaya koymuştur. Araştırma sonucunda ortaokul çocuğunun(12-15 yaş) resim-iş dersine bakış açısını etkileyen etmenler olarak genel eğitim anlayışı, Ortaokul Resim-İş dersi Müfredat Programı, süre darlığı, ana-babaların sanat kültürü birikimlerinin olmaması olarak bulunmuştur.

Boyacıoğlu(2000)'nun yaptığı "İlköğretim Resim-iş Dersinde Duyuşsal Alanın Etkiliğine İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri" konulu yüksek lisans tezinde amaç ilköğretim okulları 6, 7, 8. sınıflarda resim-iş dersinde duyuşsal alanın etkisini ortaya koymak, duyuşsal alanın önemine ve gerekliliğine dikkat çekmektir. Işıl Boyacıoğlu'nun yaptığı araştırmada ilköğretim resim-iş dersinde duyuşsal alanın etkiliğine ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri alınarak, betimsel incelemelerle ortaya konulmuştur. Alınan sonuçlarda ilköğretim okulları 6, 7, 8. sınıflarda resim-iş dersinde duyuşsal alanın etkisinin yeterli olmadığı görülmüştür.

3.2. Soyut Çalışmalarla İle İlgili Yapılan Bazı Araştırmalar

Özden(1996)'in “Resimde Geometrik Soyut, Türk Sanatçılarında İlk Yansımaları” adlı yüksek lisans tezinde geometrik soyut resmin Batı’da ve Türkiye’de ilk önemli temsilcileri ve diğer sanat akımlarından farklılıkları ele alınmıştır. Araştırmada literatür taraması, röportaj ve fotoğraf çekimleri yapılmıştır. Soyut sanatın Batı’da mantık üzerine oluşturulmuş, toplumsal gerçekliği olan felsefi anlamlar üzerine oturtulmuş resimler yaptıkları sonucuna varılmıştır. Batı’da ve Türkiye’de soyut sanatçılardan örnek verilerek bunların soyut sanata bakış açıları ele alınmıştır. Türk ressamların Batı ile aynı biçim dilini kullandığı fakat aynı felsefi temellere dayandırmadığı belirtilmiştir.

Tishman,S., Gilivray,D.M., Palmer,P.(1999).’In yaptığı “Investigating the Educational Impact and Potential of the Museum of Modern Art’s Visual Thinking Curriculum: Final Report” isimli araştırmada çalışmanın amacı; görsel sanatları anlama ve bilimsel bir alana adapte ederek kullanabilme becerilerini öğrenilmesi; bilim disiplini içindeki sanatsal olmayan bir şekli(resmi) anlama ve adapte etmeye katkı sağlıyor mu bunu belirlemektir. Görsel Düşünce Müfredatı(GDM), 9-10 yaşlarındaki 162 çocukta kullanıldı, Bu çocuklara çalışmalara daha ayrıntılı bakmaları ve ne gördüklerini söylemeleri istendi. Bir yıllık kursun sonunda bu öğrenciler her biri 40 dakika süren 7-8 GDM dersi aldılar. Tüm sınıflar en az iki kere New York şehrindeki Modern Sanatlar Müzesini ziyaret ettiler. Bu müfredatta yer almadan önce, öğrencilere bir sanat eserine ne kadar iyi bakabildikleri ve konuşabildiklerini değerlendirmek amacıyla bir sanat aktivitesi verdi. Öğrencilere Jean Dubuffet’nin Duvar Yazıtları ve Ben Shahn’ın Kurtuluş adlı yapıtlarından biri gösterildi ve şu iki soruya cevap yazmaları istendi: “Bu resimde neler oluyor” verdikleri cevap sonrasında “Niçin böyle olduğunu düşünüyorsun” GDMde bir yıl geçirildikten sonra, aynı sanatçıların önceden gösterilmeyen resimleri gösterildi ve aynı sorular soruldu. Resim için sorulan bu iki soruya alınan cevaplar akabinde, bilim grubundan sanatla ilgili olmayan bir görsel gösterilerek yine bu iki soru soruldu. Bu görsel, Bir böceğin kesişen ayak izlerini gösteren bir resimdi. Resme isim konuldu,’Geçmişten Gelen Ayak izleri’ denildi. Aynı resim aktivitesi ve Ayak

izi aktivitesi deney grubuyla benzer yaşlarda, seviyelerde ve sosyoekonomik durumlarda 204 kişilik bir kontrol grubunda tekrarlandı. GDM müfredatına alınmayan çocuklar kontrol grubu olarak belirlendi. Değerlendirmede ilk yapılan testlerde kontrol grubuyla GDM grubu eşitlik göstermiştir. GDM eğitiminden 1 yıl sonra GDMye tabii tutulan öğrenciler sanat eğitiminden kazandıkları anlama ve tanımlama(sebeplendirme, sonuçlandırma) becerilerini bilim alanında da kullanmayı başardılar.

Yılmaz,(2003)'ın "İlköğretim ve Üniversite Aşamasındaki Sanat Eğitiminin ABD-Arizona'daki Yeri" konulu araştırmasında ABD-Arizona eyaleti başkenti Phoenix ve hemen yanında yer alan üniversite şehri Tempe'de, Arizona Devlet Üniversitesi Güzel Sanatlar Bölümü'nde sanat eğitimi alanında yapılan çalışmalar ve Tempe şehri civarında ilköğretim-orta öğretim seviyesinde uygulanan sanat eğitimi dersleri araştırılmıştır. Aynı konuda Türkiye'de yapılan Melek Yılmaz'ın araştırmasında ortaya çıkan sonuçlarla ABD'deki sonuçlar ülke gelişmişliği, uygulanan eğitimin ve öğrencilerin farklılığı bazında incelenmiştir. Bu öğrencilerin hayatı ve çevrelerini daha iyi algılayabilmeleri için daha kapsamlı ve gerçek hayatla bağıntılı kültür ve sanat eğitimi derslerine ihtiyaçları vardır. Bu nitel araştırma kapsamında gözlem yapılan her iki seviyedeki sanat eğitimi derslerinden birer örnek ele alınmıştır Bunun için Türk kilimleri Pollock'un akıtma tekniği gibi derslerde farklı sanatçılar ve kültürlerin ders içinde nasıl tanıtılabildiği açıklanmıştır.

Kavuran'ın "Sanat, Bilim ve Gerçek Kavramı" konulu araştırmasındaki amaç sanat ve bilimdeki gerçekliğin ve insanlık için her iki alanın da öneminin belirlemeye çalışmaktır. Araştırma betimsel verilerle hazırlanmıştır. Araştırma sonucunda temel eğitimden itibaren duygu, düşünce ve izlenimlerini anlatabilme, estetik bilince sahip olma için sanat ve bilimin mutlaka verilmesi gerektiğine ulaşılmıştır.

BÖLÜM 4

4. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın yöntemi, evren, örneklem, veri toplama araçları, verilerin analizi ve kullanılan istatistiksel teknikler yer almaktadır.

4.1. Araştırmanın Yöntemi

Araştırma, İlköğretim II kademedeki resim-iş dersinde soyut çalışma uygulamaları hakkındaki öğrencilerin tutumlarının ve resim-iş öğretmenlerinin görüşlerinin incelenmesini içermektedir. Araştırmada tarama yöntemi kullanılmıştır.

4.2.Evren

Araştırmanın evrenini Tokat İli ve İlçelerindeki okullarda görevli Resim öğretmenleri ve ilköğretim ikinci kademe öğrencileri oluşturmaktadır.

4.3. Örneklem

Araştırmanın örneklemi Tokat İli ve İlçelerindeki okullarda görevli 28 Resim öğretmeni ve Yeşilirmak, Başçiftlik ve Pazar Üzümlü İlköğretim Okullarındaki 296 İlköğretim ikinci kademe öğrencisi oluşturmaktadır.

4.4. Verilerin Toplanması

Araştırma problemine ve alt problemlerine cevap bulabilmek için literatür bilgilerine ihtiyaç duyulmuştur. Literatür bilgileri tarama yapmak suretiyle elde edilmiş, ayrıca öğretmen görüşlerinin anlaşılmasına yönelik anket ve öğrencilerin tutumlarının ölçülmesine yönelik ölçek hazırlanmıştır.

Soyut çalışma uygulamaları öğretmen anketi Resim- iş öğretmenlerinin İlköğretim ikinci kademedeki soyut çalışmaların uygulanması ile ilgili görüşlerinin belirlenmesi amacıyla 19 maddeden oluşturularak hazırlanmıştır. Öğretmen anketi, Erhan ARAL tarafından hazırlanan ölçekten yola çıkılarak hazırlanmıştır. Bu tezde kullanılan anketin güvenirlik katsayısı $r = .792$ olarak bulunmuştur.

Soyut çalışmalarla ilgili ilköğretim ikinci kademedeki öğrencilerin görüşlerinin öğrenilebilmesine yönelik 14 maddeden oluşan ölçek geliştirilmiştir. Ölçeğin güvenirlik katsayısı 0.707 olarak bulunmuştur. Ölçeğin hazırlanmasında güvenirliğinin belirlenebilmesi için 45 öğrenciye uygulanmış, ölçekten 7 madde çıkartılmış, bazıları da anlaşılır hale getirilmiştir. Ölçeğin aslı 310 öğrenciye uygulanmış, fakat 14 tanesinin geçersiz olması nedeni ile ölçekler değerlendirme dışı bırakılmıştır.

4.5. Verilerin Analizi

Araştırmada verilerin analizi yapılırken SPSS 15.0 (Statistical Package for Social Science) programı kullanılmıştır.

Tutum belirleme ölçeğinden elde edilen veriler, ölçekteki beşli derecelendirme sistemi temel alınarak her bir tutumun aritmetik ortalama, standart sapma, frekans ve yüzdeleri (%) alınarak elde edilen sayısal verilerden çıkartılan anlamlar bulgular kısmında verilerek yorumlanmaya çalışılmıştır.

Veri toplama aracında yer alan ifadeler için kesinlikle katılmıyorum(1), katılmıyorum(2), karasızım(3), katılıyorum(4), kesinlikle katılıyorum(5) dereceleri kullanılmıştır.

BÖLÜM 5

5. BULGULAR VE YORUM

5.1. Alt Problemlere İlişkin Bulgular ve Yorum

Bu bölümde İlköğretim Görsel Sanatlar dersinde Soyut Çalışmaların Yeri ve Önemine yönelik öğretmen görüşleri ve öğrenci tutumlarını belirlemek için yapılan anket ve ölçeklerden elde edilen bulgular alt problemlere göre sıralanarak yorumlanmıştır.

5.1.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın birinci alt probleminde “İlköğretim okulları II. Kademe Görsel Sanatlar dersinde soyut çalışmaların müfredattaki yeri nedir?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

1. Öğretmen anketi içinde yer alan 5,11 ve 15. sorulardaki verilere bakılmıştır.

Öğretmen Görüşleri Soru 5: İlköğretim II. kademe Görsel Sanatlar programı soyut çalışmalar yapmak için uygundur

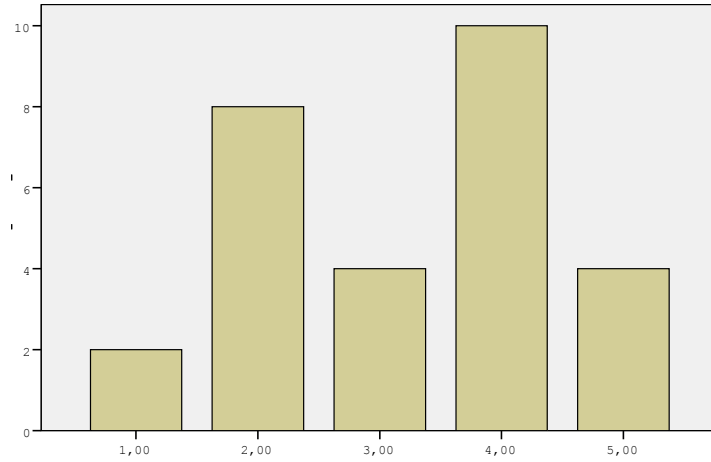
Tablo 2.5.1.: “İlköğretim 2. kademe Görsel Sanatlar programı soyut çalışmalar yapmak için uygundur” Görüşünün Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

N	28
Aritmetik Ortalama	3,2143
Standart Sapma	1,22798

Tablo 2.5.2.: “İlköğretim 2. kademe Görsel Sanatlar programı soyut çalışmalar yapmak için uygundur” Görüşünün Frekansları

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	2	7,1	7,1	7,1
Katılmıyorum	8	28,6	28,6	35,7
Kararsızım	4	14,3	14,3	50,0
Katılıyorum	10	35,7	35,7	85,7
Kesinlikle Katılıyorum	4	14,3	14,3	100,0

Tablo 2.5.3.: “İlköğretim 2. kademe Görsel Sanatlar programı soyut çalışmalar yapmak için uygundur” Görüşünün Grafiksel Gösterimi

“İlköğretim 2. kademe Görsel Sanatlar programı soyut çalışmalar yapmak için uygundur” görüşüne kesinlikle katılmıyorum %7,1, katılmıyorum %28,6, kararsızım %14,3, katılıyorum % 35,7, kesinlikle katılıyorum % 14,3 oranında yanıt verilmiştir.

Resim-iş öğretmenlerinden, İlköğretim II. kademe Görsel Sanatlar programı soyut çalışmalar yapmak için uygun olduğuna inanan %50 oranında öğretmen olduğu görülmüştür. Programın bu konuda yetersiz olduğunu düşünen öğretmenlere bakıldığında %35,7 oranında oldukları görülmüştür. Katılmıyorum cevabını veren öğretmen görüşlerinin bu oranda olmasının nedeni öğrencilerin soyut düşünme becerilerinin henüz gelişmeye başladığı bir dönemde olmalarından kaynaklanabilir. Özellikle 6.sınıfa giden öğrencilerin tamamının soyut düşünme evresine geçtiğini söyleyebilmek olanaksızdır. Piaget’ye göre soyut düşünebilme 11 yaş ve üzeri olarak nitelendirilmektedir. Tezdeki konu alınan çocuklar ise 12-15 yaş grubu arasındadır. Unutulmamalıdır ki her bilişsel gelişim dönemi kesin sınırlarla çizili olmayıp kişiden kişiye farklılık gösterebilmektedir.

2. Resim-iş öğretmenleri, İlköğretim II. kademe Görsel Sanatlar dersi programının soyut çalışmalar yapmak için uygunluğuna inansa bile müfredatın güncel olmadığını belirtmiştir. Buna rağmen büyük oranda öğretmen, derslerde soyut çalışmaları uygulatabileceklerini söylemişlerdir. Bu nedenle müfredat, soyut konuların işlenmesine engel teşkil etmemektedir. Bununla ilgili ilk olarak 11.sorunun cevabına bakılacak olursa:

Öğretmen Görüşleri Soru 11: İlköğretim 2. kademede Görsel Sanatlar Dersi yeni öğretim programında soyut çalışmaların eğitimi için müfredatta yer alan konular yeteri kadar güncel değildir.

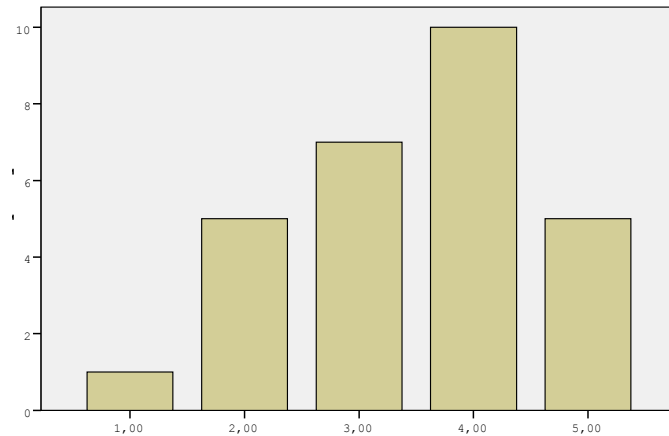
Tablo 2.11.1.: “İlköğretim 2. kademede Görsel Sanatlar Dersi yeni öğretim programında soyut çalışmaların eğitimi için müfredatta yer alan konular yeteri kadar güncel değildir” Görüşünün Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

N	28
Aritmetik Ortalama	3,4643
Standart Sapma	1,10494

Tablo 2.11.2.: “İlköğretim 2. kademede Görsel Sanatlar Dersi yeni öğretim programında soyut çalışmaların eğitimi için müfredatta yer alan konular yeteri kadar güncel değildir” Görüşünün Frekansları

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	1	3,6	3,6	3,6
Katılmıyorum	5	17,9	17,9	21,4
Kararsızım	7	25,0	25,0	46,4
Katılıyorum	10	35,7	35,7	82,1
Kesinlikle Katılıyorum	5	17,9	17,9	100,0

Tablo 2.11.3.: “İlköğretim 2. kademede Görsel Sanatlar Dersi yeni öğretim programında soyut çalışmaların eğitimi için müfredatta yer alan konular yeteri kadar güncel değildir ” Görüşünün Grafiksel Gösterimi

“İlköğretim 2. kademedeki Görsel Sanatlar Dersi yeni öğretim programında soyut çalışmaların eğitimi için müfredatta yer alan konular yeteri kadar güncel değildir” görüşüne kesinlikle katılmıyorum %3,6, katılmıyorum %17,9, kararsızım %25,0, katılıyorum % 35,7, kesinlikle katılıyorum %17,9 oranında yanıt verilmiştir.

Resim-iş öğretmenlerinden, İlköğretim 2. kademedeki Görsel Sanatlar Dersi yeni öğretim programında soyut çalışmaların eğitimi için müfredatta yer alan konular yeteri kadar güncel olmadığını düşünen %53,6 oranında kişi olduğu verilerden belirlenmiştir.

Müfredatın yeni düzenlenmiş olmasına rağmen resim-iş öğretmenlerinin %53,6’sı bu yeni müfredatın güncel olmadığını düşünmektedir. Ama bu müfredatın güncel olmasına inanmama soyut çalışmaların uygulanmamasında etken değildir. Öğrencilerin yeterli gelişim düzeyine ulaştıklarına inanmama bundaki etkenlerden biri olabilir.

3.Öğretmen tutum ölçeğinde soru 15’e baktığımızda öğretmenler, soyut çalışmaların dersi çekici hale getirmede etkili olabileceğine inanmaktadırlar. O halde dersin çekici hale getirilebilmesi için konular içinde soyut çalışmalara yer verilmesi gerekmektedir.

Öğretmen Görüşleri Soru 15: Müfredat programlarını uygularken kazanımlardan uygun olanlarda soyut çalışmaları uygulatarak, dersi daha çekici hale getirebilirim.

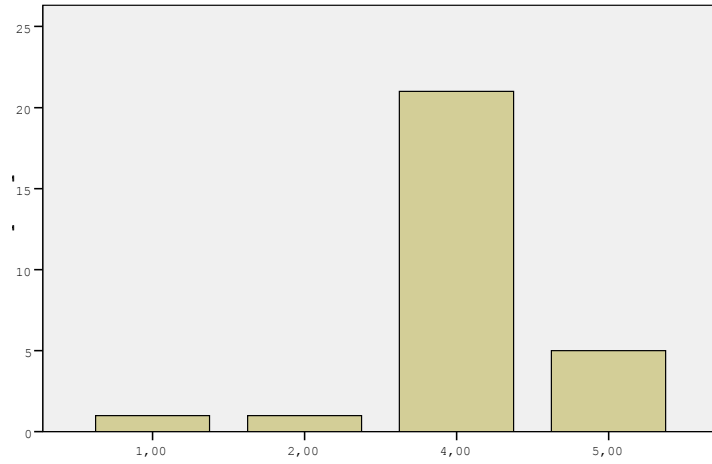
Tablo 2.15.1.: “Müfredat programlarını uygularken kazanımlardan uygun olanlarda soyut çalışmaları uygulatarak, dersi daha çekici hale getirebilirim” Görüşünün Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

N	28
Aritmetik Ortalama	4,0000
Standart Sapma	0,81650

Tablo 2.15.2.: “Müfredat programlarını uygularken kazanımlardan uygun olanlarda soyut çalışmaları uygulatarak, dersi daha çekici hale getirebilirim” Görüşünün Frekansları

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	1	3,6	3,6	3,6
Katılmıyorum	1	3,6	3,6	7,1
Kararsızım	0	0,0	0,0	7,1
Katılıyorum	21	75,0	75,0	82,1
Kesinlikle Katılıyorum	5	17,9	17,9	100,0

Tablo 2.15.3.: “Müfredat programlarını uygularken kazanımlardan uygun olanlarda soyut çalışmaları uygulatarak, dersi daha çekici hale getirebilirim” Görüşünün Grafikselsel Gösterimi

“Müfredat programlarını uygularken kazanımlardan uygun olanlarda soyut çalışmaları uygulatarak, dersi daha çekici hale getirebilirim” görüşüne kesinlikle katılmıyorum %3,6, katılmıyorum %3,6, kararsızım %0,0, katılıyorum % 75,0, kesinlikle katılıyorum %17,9 oranında yanıt verilmiştir.

Resim-iş öğretmenlerinden, % 92,9'u müfredat programlarını uygularken kazanımlardan uygun olanlarda soyut çalışmaları uygulatarak, dersi daha çekici hale getirebileceğini düşünmektedir.

4. Soru 4'e bakıldığında öğrencilerin soyut konulara ayrılan ders saatlerinin artırılması konusunda istekli oldukları görülmektedir.

Öğrenci Görüşleri Soru 4: Soyut konular için ayrılan ders saatlerinin fazla olmasını dilerim

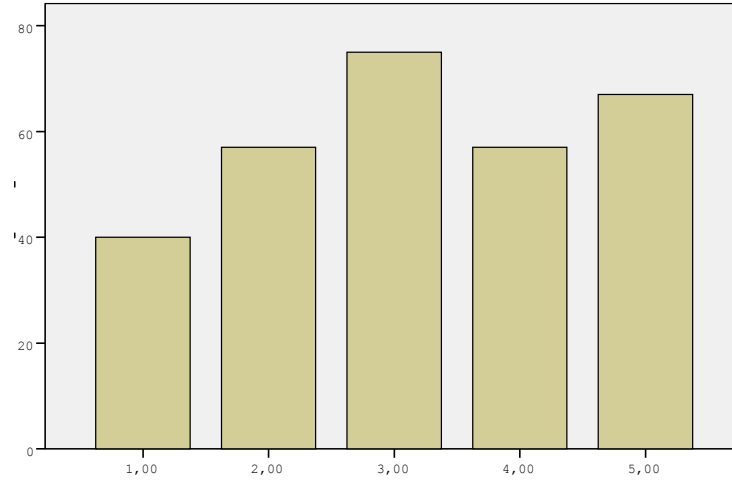
Tablo 3.4.1.: “Soyut konular için ayrılan ders saatlerinin fazla olmasını dilerim” Görüşünün Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

N	296
Aritmetik Ortalama	3,1824
Standart Sapma	1,34309

Tablo 3.4.2.: “Soyut konular için ayrılan ders saatlerinin fazla olmasını dilerim” Görüşünün Frekansları

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	40	13,5	13,5	13,5
Katılmıyorum	57	19,3	19,3	32,8
Kararsızım	75	25,3	25,3	58,1
Katılıyorum	57	19,3	19,3	77,4
Kesinlikle Katılıyorum	67	22,6	22,6	100,0

Tablo 3.4.3.: “Soyut konular için ayrılan ders saatlerinin fazla olmasını dilerim”
Görüşünün Grafikselsel Gösterimi

“Soyut konular için ayrılan ders saatlerinin fazla olmasını dilerim” görüşüne kesinlikle katılmıyorum %13,5, katılmıyorum %19,3, kararsızım %25,3, katılıyorum % 19,3, kesinlikle katılıyorum % 22,6 oranında yanıt verilmiştir.

İlköğretim 2. kademe öğrencilerinin %41,9 soyut konular için ayrılan ders saatlerinin fazla olmasını dilemektedir.

Pek çok sorunun yanıtlarda kararsızların oranının bu miktarda olması konunun tam olarak kavranamadığını gösterebilir. Öğrenciler konuyu algılamada zorluk, tam kararlar vermede güçlük yaşıyor olabilir.

Öğrencilerin derste başarılarının sağlanabilmesi için her şeyden önce dersin sevdirebilmesi gerekir. Bunun için de ilk öncelikle öğrencinin ilgisinin çekilebilmesi gerekir. İlgi çekme, derse veya konuya ilişkin merak uyandırır.

Tabloda yer alan kararsız öğrencilerin sayısının fazla olması ders içinde soyut konulara ayrılan sürenin ne kadar olduğu sorusunu akla getirmektedir. Bu konuda araştırma yapılması öğrenciler üzerinde soyut çalışmaların etkisini daha iyi ortaya koyacaktır. Soyut çalışmaların öğretilmesinin öğrencinin başarısına ve çok yönlü düşünebilmesine etkisi; öğrencilere soyut çalışmaların ne kadar kavratıldığının test edilmesi gibi yöntemlerle bu konuyu daha iyi aydınlatılabilir.

5.1.2.İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Bu bölümde araştırmanın ikinci alt problemi olan “İlköğretim okullarında II. Kademedeki (6, 7, 8. Sınıflarda) Görsel Sanatlar dersinde soyut çalışmalar neden gereklidir?” sorusuna yanıt aranmıştır. Yapılan öğretmen anketlerinden elde edilen bulgularda 1, 2, 12, 13, 14, 17, 18. sorularda bununla ilgili sonuçlar yer almaktadır.

1.Öğretmenlerin büyük birçoğunun güncel sanat olarak nitelendirilebilecek soyut sanata ilgisinin olduğu söylenebilir. Resim iş öğretmenleri soyut sanatı takip etmekte ve öğrenciler için gerekli olduğuna inanmaktadır. Kendilerini gerek uygulama gerekse teorik bilgi açısından yetiştirmektedir (Soru 1, 12, 13).

1. ve 12. maddelerde öğretmenlerin soyut çalışmalara olan özel ilgilerine yönelik sorular yer almaktadır. Veriler, öğretmenlerin gerek uygulamada gerekse izleyici olarak yaklaşık yarısının bu konuda ilgili olduğunu göstermiştir.

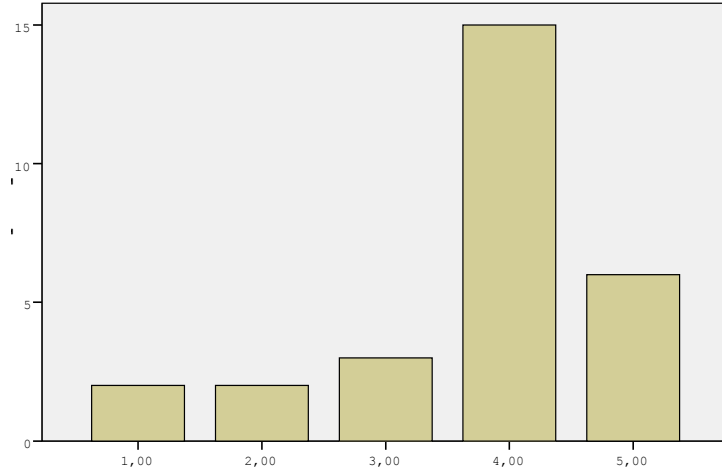
Öğretmen Görüşleri Soru 1: Soyut sanata özel bir ilgim vardır.

Tablo 2.1.1.: “Soyut sanata özel bir ilgim vardır” Görüşünün Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

N	28
Aritmetik Ortalama	3,7500
Standart Sapma	1,10972

Tablo 2.1.2.: “Soyut sanata özel bir ilgim vardır” Görüşünün Frekansları

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	2	7,1	7,1	7,1
Katılmıyorum	2	7,1	7,1	14,3
Kararsızım	3	10,7	10,7	25,0
Katılıyorum	15	53,6	53,6	78,6
Kesinlikle Katılıyorum	6	21,4	21,4	100,0

Tablo 2.1.3.: “Soyut sanata özel bir ilgim vardır” Görüşünün Grafikselsel Gösterimi

“Soyut sanata özel bir ilgim vardır” görüşüne kesinlikle katılmıyorum %7,1, katılmıyorum %7,1, kararsızım %10,7, katılıyorum % 53,6, kesinlikle katılıyorum %21,4 oranında yanıt verilmiştir.

Resim-iş öğretmenlerinin soyut sanata %75 oranında ilgisi olduğu söylenebilir. Bu sonuç resim öğretmenlerinin soyut sanatla ilgili tutumlarının olumlu olduğunu gösterir. Çağdaş sanata ilgi duymaları bu konunun öğrencilere doğru bir şekilde verilmesinde, öğretmenlerin konuyu önemsemesinde etkili olacaktır.

Öğretmen Görüşleri Soru 12: Eğer bir Görsel Sanatlar Dersi öğretmeni olmasaydım soyut resimler yapan bir ressam olabilirdim.

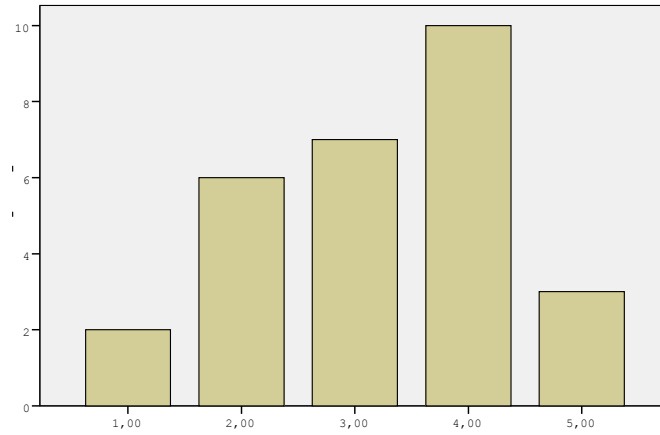
Tablo 2.12.1.: “Eğer bir Görsel Sanatlar Dersi öğretmeni olmasaydım soyut resimler yapan bir ressam olabilirdim” Görüşünün Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

N	28
Aritmetik Ortalama	3,2143
Standart Sapma	1,13389

Tablo 2.12.2.: “Eğer bir Görsel Sanatlar Dersi öğretmeni olmasaydım soyut resimler yapan bir ressam olabilirdim” Görüşünün Frekansları

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	2	7,1	7,1	7,1
Katılmıyorum	6	21,4	21,4	28,6
Kararsızım	7	25,0	25,0	53,6
Katılıyorum	10	35,7	35,7	89,3
Kesinlikle Katılıyorum	3	10,7	10,7	100,0

Tablo 2.12.3.: “Eğer bir Görsel Sanatlar Dersi öğretmeni olmasaydım soyut resimler yapan bir ressam olabilirdim” Görüşünün Grafikselleştirilmesi

“Eğer bir Görsel Sanatlar Dersi öğretmeni olmasaydım soyut resimler yapan bir ressam olabilirdim” görüşüne kesinlikle katılmıyorum %7,1, katılmıyorum %21,4, kararsızım %25,0, katılıyorum %35,7, kesinlikle katılıyorum %10,7 oranında yanıt verilmiştir.

Resim-iş öğretmenlerinden, %46,4’ü eğer bir Görsel Sanatlar Dersi öğretmeni olmasaydım soyut resimler yapan bir ressam olabileceğini düşünmektedir.

2.Resim-iş öğretmenleri 13. sorudaki teorik bilgidaki yeterliliklerinin sorulmasına ise %85,7 oranında katıldığını ifade ederek desteklemiştir. Soyut çalışmalar her geçen gün çağdaş sanat içinde kendini yenilemektedir. 13. maddedeki

oranla öğretmenlerin de bu bilgileri takip edebiliyor oldukları çıkarımında bulunulabilir.

Öğretmen Görüşleri Soru 13: Soyut çalışmalarla ilgili yeterli teorik bilgiye sahibim.

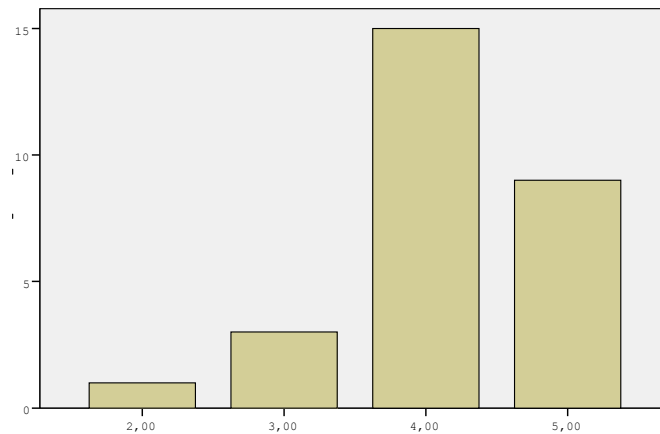
Tablo 2.13.1.: “Soyut çalışmalarla ilgili yeterli teorik bilgiye sahibim” Görüşünün Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

N	28
Aritmetik Ortalama	4,1429
Standart Sapma	0,75593

Tablo 2.13.2.: “Soyut çalışmalarla ilgili yeterli teorik bilgiye sahibim” Görüşünün Frekansları

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	0	0,0	0,0	0,0
Katılmıyorum	1	3,6	3,6	3,6
Kararsızım	3	10,7	10,7	14,3
Katılıyorum	15	53,6	53,6	67,9
Kesinlikle Katılıyorum	9	32,1	32,1	100,0

Tablo 2.13.3.: “Soyut çalışmalarla ilgili yeterli teorik bilgiye sahibim” Görüşünün Grafikselsel Gösterimi

“Soyut çalışmalarla ilgili yeterli teorik bilgiye sahibim” görüşüne kesinlikle katılmıyorum %0, katılmıyorum %3,6, kararsızım %10,7, katılıyorum %53,6, kesinlikle katılıyorum % 32,1 oranında yanıt verilmiştir.

Resim-iş öğretmenlerinden, % 85,7’si soyut çalışmalarla ilgili yeterli teorik bilgiye sahip olduğunu düşünmektedir.

Resim iş öğretmenlerinin soyut konuları derste vermeyişleri öğretmenlerin yetersiz olduklarına inanmalarından kaynaklanmamaktadır. Ayrıca müfredata uygun olarak ders içinde soyut konulara yer verme imkanı olduğu halde yine Resim-iş öğretmenleri soyut konularla ilgili uygulamaların yeteri kadar verildiğine inanmamaktadır. Öğretmenlerin konunun gerekliliğine inanmaları konusunda net bir ortak görüşe sahip olmamaları soyut konularla ilgili kavramların çok geniş bir yer tutmasından kaynaklanabilir. Öğretmenlerin soyut konularla ilgili sahip oldukları düşünceler ve bilgi seviyesindeki farklılıklar bu sonucun oluşmasında etkili olabilir. Her ne kadar öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun soyut sanata karşı özel bir ilgilerinin olduğu ve bu konuda yeterli teorik bilgiye sahip olduklarına inandıkları verilerden belirlense de uygulama yapma konusunda tedirgin kaldıkları görülmektedir. Teorikten pratiğe geçmek, öğretmenleri tedirgin etmektedir. “Eğer bir Görsel Sanatlar Dersi öğretmeni olmasaydım soyut resimler yapan bir ressam olabilirdim” sorusuna öğretmenlerin yarısı bile katılmamıştır. Verilen yanıtların sonucunda kararsızların oranının büyük bir yer tutması ise konunun pratiğe geçmesi konusunda öğretmenlerin tedirginliğini göstermektedir. Daha önceden belirtildiği gibi bu sonuçlardaki kararsızlık soyut konulardaki kavram kargaşasından kaynaklanabilir.

Soyut konuların günlük yaşamda yer alması derste bu konunun verilmesini de kolaylaştıracaktır. Öğretmenler de günlük yaşamda soyut yaratılarla çok sık karşılaşılır görüşünü “çok sık” gibi baskın bir ifadeye rağmen benimsemişlerdir.

3.Soyut konuların görsel sanatlar dersinde verilmesi öğrencilere farklı bilgilerin verilmesinde somut öğelere göre daha etkili olabilmektedir. Görsel sanatlar dersinin gerektirdiği, özellikle görsel algının geliştirilmesinde, sanatın dallarının,

tasarım ilkelerinin öğretilmesinde etkili olmaktadır. Ayrıca sanatın pek çok dalının harmanlanarak öğrencilere verilmesi öğrencilerin de çok yönlü gelişimlerini sağlayacaktır. Elde edilen verilere göre gerekli olduğuna inanılan bu konudan acaba “öğrenciler zevk almamakta mı” sorusunu akla getirmektedir. Öğrenci ölçeğinde 7, 10, 11, 5 ve 13. sorulara bakıldığında bunun yanıtı bulunmaktadır.

Öğrenci Görüşleri Soru 7: Soyut çalışma yaparken benim için zaman çabuk geçer.

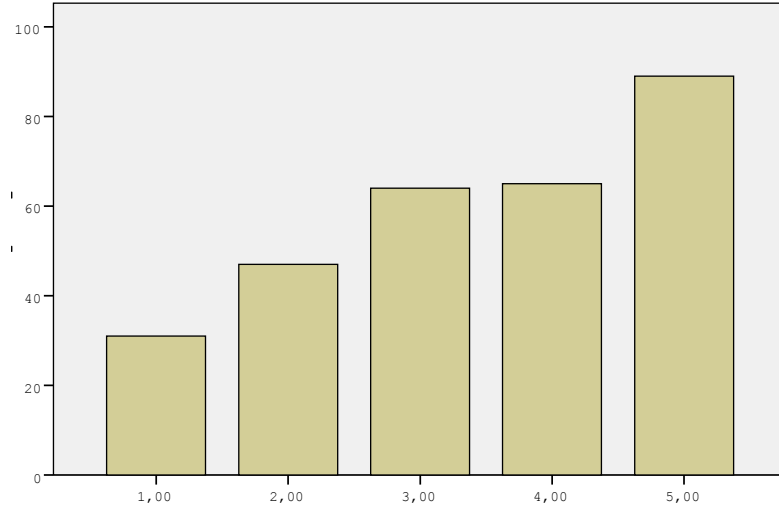
Tablo 3.7.1.: “Soyut çalışma yaparken benim için zaman çabuk geçer” Görüşünün Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

N	296
Aritmetik Ortalama	3,4527
Standart Sapma	1,34207

Tablo 3.7.2.: “Soyut çalışma yaparken benim için zaman çabuk geçer” Görüşünün Frekansları

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	31	10,5	10,5	10,5
Katılmıyorum	47	15,9	15,9	26,4
Kararsızım	64	21,6	21,6	48,0
Katılıyorum	65	22,0	22,0	69,9
Kesinlikle Katılıyorum	89	30,1	30,1	100,0

Tablo 3.7.3.: “Soyut çalışma yaparken benim için zaman çabuk geçer” Görüşünün Grafikselsel Gösterimi

“Soyut çalışma yaparken benim için zaman çabuk geçer” görüşüne kesinlikle katılmıyorum % 10,5, katılmıyorum %15,9, kararsızım %21,6, katılıyorum % 22,0, kesinlikle katılıyorum % 30,1 oranında yanıt verilmiştir.

İlköğretim 2. kademe öğrencilerinin % 52,1 oranındaki öğrenci soyut çalışma yaparken zamanın çabuk geçtiğine inanmaktadır. Bu aynı zamanda ne kadar zevk aldığının da bir göstergesidir. Konu için ayrılan süre öğrenci için hızlı geçmektedir.

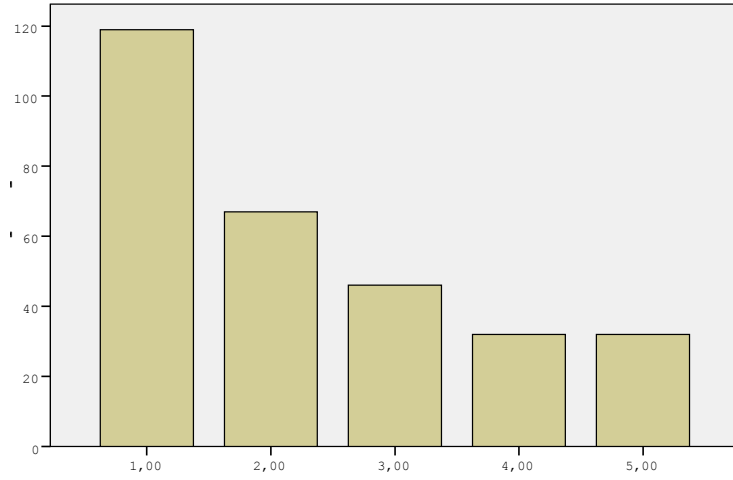
Öğrenci Görüşleri Soru 10: Soyut çalışmalar benim için gereksizdir.

Tablo 3.10.1.: “Soyut çalışmalar benim için gereksizdir” Görüşünün Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

N	296
Aritmetik Ortalama	2,2939
Standart Sapma	1,37216

Tablo 3.10.2.: “Soyut çalışmalar benim için gereksizdir” Görüşünün Frekansları

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	119	40,2	40,2	40,2
Katılmıyorum	67	22,6	22,6	62,8
Kararsızım	46	15,5	15,5	78,4
Katılıyorum	32	10,8	10,8	89,2
Kesinlikle Katılıyorum	32	10,8	10,8	100,0

Tablo 3.10.3.: “Soyut çalışmalar benim için gereksizdir” Görüşünün Grafikselleştirilmesi

“Soyut çalışmalar benim için gereksizdir” görüşüne kesinlikle katılmıyorum %40,2, katılmıyorum %22,6, kararsızım %15,5, katılıyorum %10,8, kesinlikle katılıyorum % 10,8 oranında yanıt verilmiştir.

İlköğretim 2. kademedeki % 62,8 oranındaki öğrenci soyut çalışmaların kendisi için gerekli olduğuna inanmaktadır.

Verilerden, konunun öneminin öğrenciler tarafından anlaşıldığı çıkartılabilir. 6. maddede sorulan “Soyut konular benim düşünmemi sağlar” ifadesine katılan öğrencilerin dersin de gerekliliğini anladığı düşünülebilir. Bu, %60’ını oluşturmaktadır. Öncelikli olan öğrencilerin bu konunun gerekliliğini kavradıktan sonra işlenmesidir. Böylelikle soyut çalışmalar, öğrencilerin yalnız psiko-motor becerilerini geliştiren değil, üzerinde düşünmelerini de sağlayabilecekleri bir konuyu oluşturacaktır.

Öğrenci Görüşleri Soru 11: Soyut konular benim için ilgi çekicidir.

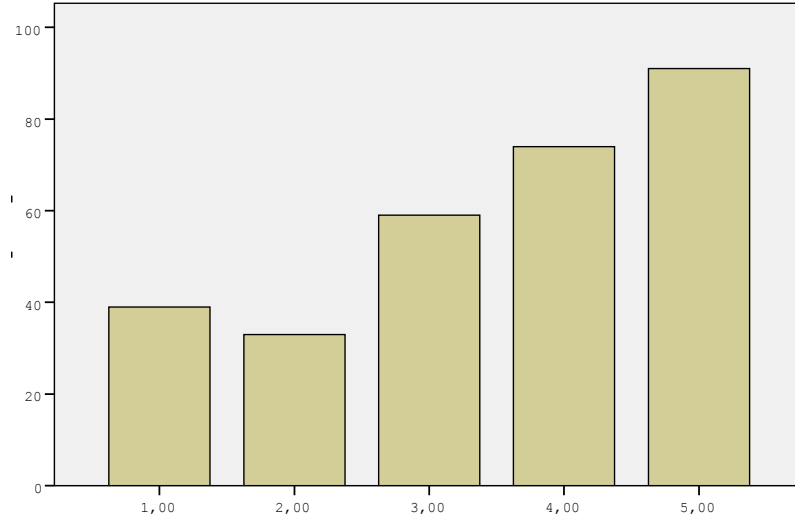
Tablo 3.11.1.: “Soyut konular benim için ilgi çekicidir” Görüşünün Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

N	296
Aritmetik Ortalama	3,4899
Standart Sapma	1,37282

Tablo 3.11.2.: “Soyut konular benim için ilgi çekicidir” Görüşünün Frekansları

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	39	13,2	13,2	13,2
Katılmıyorum	33	11,1	11,1	24,3
Kararsızım	59	19,9	19,9	44,3
Katılıyorum	74	25,0	25,0	69,3
Kesinlikle Katılıyorum	91	30,7	30,7	100,0

Tablo 3.11.3.: “Soyut konular benim için ilgi çekicidir” Görüşünün Grafikselleştirilmesi

“Soyut konular benim için ilgi çekicidir” görüşüne kesinlikle katılmıyorum % 13,2, katılmıyorum %11,1, kararsızım %19,9, katılıyorum % 25,0, kesinlikle katılıyorum % 30,7 oranında yanıt verilmiştir.

İlköğretim 2. kademedeki % 55,7 oranındaki öğrenci soyut çalışmalarını ilgi çekici bulmaktadır.

5 soru ve yanıtları incelendiğinde yukarıda yer alan soruyu ve yanıtları destekleyici nitelikte oldukları görülmektedir.

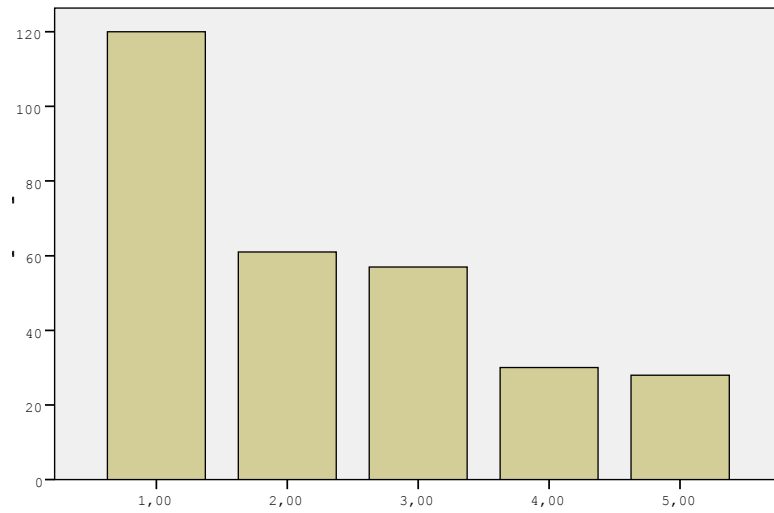
Öğrenci Görüşleri Soru 5: Soyut çalışma yaparken canım sıkılır.

Tablo 3.5.1.: “Soyut çalışma yaparken canım sıkılır” Görüşünün Aritmetik Ortalama, Standart Sapma Değerleri

N	296
Aritmetik Ortalama	2,2736
Standart Sapma	1,33637

Tablo 3.5.2.: “Soyut çalışma yaparken canım sıkılır” Görüşünün Frekansları

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	120	40,5	40,5	40,5
Katılmıyorum	61	20,6	20,6	61,1
Kararsızım	57	19,3	19,3	80,4
Katılıyorum	30	10,1	10,1	90,5
Kesinlikle Katılıyorum	28	9,5	9,5	100,0

Tablo 3.5.3.: “Soyut çalışma yaparken canım sıkılır” Görüşünün Grafiksel Gösterimi

“Soyut çalışma yaparken canım sıkılır” görüşüne kesinlikle katılmıyorum %40,5 katılmıyorum %20,6, kararsızım %19,3, katılıyorum % 10,1, kesinlikle katılıyorum % 9,5 oranında yanıt verilmiştir.

İlköğretim 2. kademe öğrencilerinin %19,6 oranındaki öğrenci soyut çalışma yaparken canının sıkıldığını söylemiştir. %61,1’inin ise verilere göre soyut çalışma yaparken canının sıkılmadığı söylenebilmektedir.

Öğrenci Görüşleri Soru 13: Soyut sanata özel bir ilgim vardır.

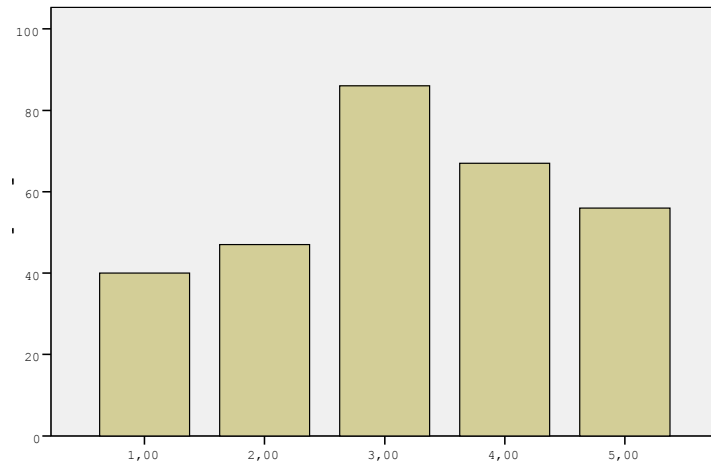
Tablo 3.13.1.: “Soyut sanata özel bir ilgim vardır” Görüşünün Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

N	296
Aritmetik Ortalama	3,1757
Standart Sapma	1,28731

Tablo 3.13.2.: “Soyut sanata özel bir ilgim vardır” Görüşünün Frekansları

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	40	13,5	13,5	13,5
Katılmıyorum	47	15,9	15,9	29,4
Kararsızım	86	29,1	29,1	58,4
Katılıyorum	67	22,6	22,6	81,1
Kesinlikle Katılıyorum	56	18,9	18,9	100,0

Tablo 3.13.3.: “Soyut sanata özel bir ilgim vardır” Görüşünün Grafıksel Gösterimi

“Soyut sanata özel bir ilgim vardır” görüşüne kesinlikle katılmıyorum %13,5, katılmıyorum %15,9, kararsızım %29,1, katılıyorum % 22,6, kesinlikle katılıyorum % 18,9 oranında yanıt verilmiştir.

İlköğretim 2. kademedede % 41,5 oranındaki öğrenci soyuta özel bir ilgisinin olduğunu söylemektedir.

Öğrenciler soyut çalışmaların ders içinde gerekli olduğuna inanmaktadır. Soyut çalışmaları yaparken zamanın nasıl geçtiğini anlayamamakta, konuya ayrılan zamanın fazla olmasını istemektedir.

Pek çok derste öğrencinin derse dikkatinin çekilmesi önemli bir sorundur. Dikkat çekme sağlanırsa dersin devamı daha etkili ve verimli ilerleyecektir. Soyut konular, derste dikkat çekmede etkili yollardan biridir.

Soyut konulara verilen önemle birlikte belki de sanat galerileri ve sanatçı sayısında önemli bir artış olacaktır.

4. Öğretmenler, ilköğretim ikinci kademedede soyut sanat uygulamalarının gerekli olduğuna inanmakta, fakat buna inanmayanların sayısı da belirgin bir yükseklikte olduğu görülmektedir. Bu sonuçlardaki yakınlık sorunun sorulması esnasında öğrencilerin 6, 7, ve 8. sınıf gibi ayrılmadan tüm ikinci kademeyi kapsamasından kaynaklanabilir. Nitekim özellikle 6. sınıf öğrencisi henüz soyut kavramaları algılamaya başladığı için tam anlamıyla bir başarı beklenmemelidir.

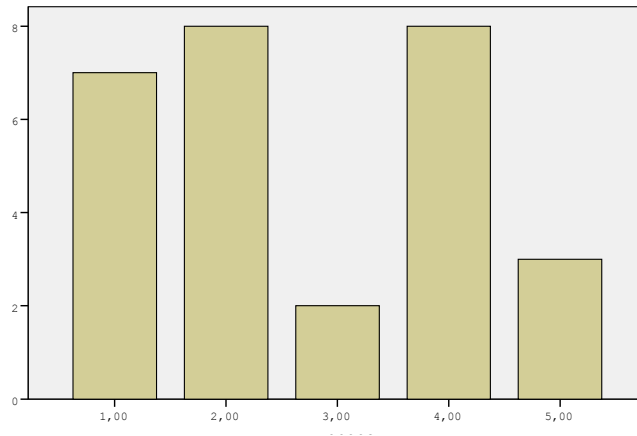
Tablo 2.2.1.: “İlköğretim ikinci kademedede soyut sanat uygulamalarının gerekli olduğuna inanmıyorum” Görüşünün Aritmetik Ortalama, Standart Sapma Değerleri

N	28
Aritmetik Ortalama	2,7143
Standart Sapma	1,41047

Tablo 2.2.2.: “İlköğretim ikinci kademedeki soyut sanat uygulamalarının gerekli olduğuna inanmıyorum” Görüşünün Frekansları

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	7	25,0	25,0	25,0
Katılmıyorum	8	28,6	28,6	53,6
Kararsızım	2	7,1	7,1	60,7
Katılıyorum	8	28,6	28,6	89,3
Kesinlikle Katılıyorum	3	10,7	10,7	100,0

Tablo 2.2.3.: “İlköğretim ikinci kademedeki soyut sanat uygulamalarının gerekli olduğuna inanmıyorum” Görüşünün Grafikselleştirilmesi

“İlköğretim ikinci kademedeki soyut sanat uygulamalarının gerekli olduğuna inanmıyorum” görüşüne kesinlikle katılmıyorum %25,0, katılmıyorum %28,6, kararsızım %7,2, katılıyorum % 28,6, kesinlikle katılıyorum % 10,7 oranında yanıt verilmiştir.

Resim-iş öğretmenlerinden İlköğretim ikinci kademedeki soyut sanat uygulamalarının gerekli olduğuna inanmayan %39,1 oranında kişi bulunmaktadır. Bunun gerekliliğine inanan ise % 53,6 öğretmen vardır. Her ne kadar dersin gerekliliğine inanan öğretmen sayısı ankete katılanların yarısından fazla olsa da buna inanmayan öğretmen sayısı da azımsanmayacak orandadır. Bu sayıdaki yakınlık belki de öğretmenlerin konuyu hangi düzeyde ve yöntemlerde anlattıklarına göre değişiklik göstermiş olabilir.

5. Sanatın dallarının verilmesinde soyut sanatın gerekli olduğuna öğretmenler inanmaktadırlar. Böylelikle öğrenci farklı yönlerden de gelişim imkanı bulacaktır. Sanatın pek çok dalının bir biri ile ilişkisini kurmasını sağlamada da yol gösterici olacaktır.

Öğretmen Görüşleri Soru 14: Soyut çalışmalar yolu ile verilen sanat eğitimiyle sanatın birçok dalı harmanlanıp öğrencinin çok yönlü gelişimi sağlanabilir.

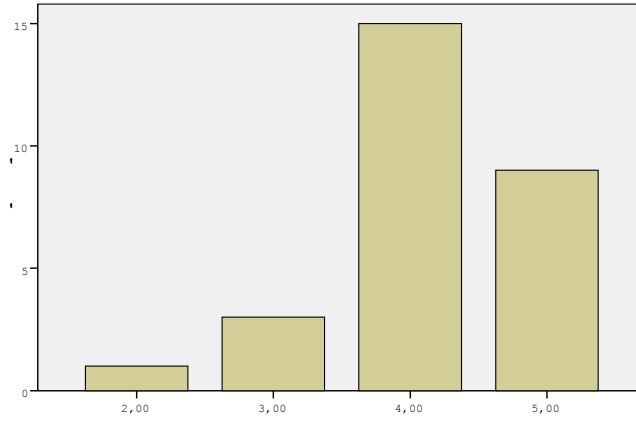
Tablo 2.14.1.: “Soyut çalışmalar yolu ile verilen sanat eğitimiyle sanatın birçok dalı harmanlanıp öğrencinin çok yönlü gelişimi sağlanabilir” Görüşünün Aritmetik Ortalama, Standart Sapma Değerleri

N	28
Aritmetik Ortalama	4,1429
Standart Sapma	0,75593

Tablo 2.14.2.: “Soyut çalışmalar yolu ile verilen sanat eğitimiyle sanatın birçok dalı harmanlanıp öğrencinin çok yönlü gelişimi sağlanabilir” Görüşünün Frekansları

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	0	0,0	0,0	0,0
Katılmıyorum	1	3,6	3,6	3,6
Kararsızım	3	10,7	10,7	14,3
Katılıyorum	15	53,6	53,6	67,9
Kesinlikle Katılıyorum	9	32,1	32,1	100,0

Tablo 2.14.3.: “Soyut çalışmalar yolu ile verilen sanat eğitimiyle sanatın birçok dalı harmanlanıp öğrencinin çok yönlü gelişimi sağlanabilir” Görüşünün Grafikselleştirilmesi

“Soyut çalışmalar yolu ile verilen sanat eğitimiyle sanatın birçok dalı harmanlanıp öğrencinin çok yönlü gelişimi sağlanabilir” görüşüne kesinlikle katılmıyorum %0, katılmıyorum %3,6, kararsızım %10,7, katılıyorum %53,6, kesinlikle katılıyorum % 32,1 oranında yanıt verilmiştir.

Resim-iş öğretmenlerinden, % 85,7’si soyut çalışmalar yolu ile verilen sanat eğitimiyle sanatın birçok dalının harmanlanıp öğrencinin çok yönlü gelişiminin sağlanabileceğini düşünmektedir. Görüş bildirenlerden kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum seçeneklerinin işaretlenmemesi de öğrencilerin çok yönlü gelişimlerinin sağlanmasında soyut sanatın ,sanat eğitiminin bir çok dalı ile harmanlanıp verilmesinin önemini arttırmaktadır.

6. Soyut çalışmaların uygulanması sanatın dallarının öğretilmesinin yanı sıra görsel sanatların temellerinden olan tasarım ilkelerinin öğretilmesinde de etkilidir. Anlaşılmaktadır ki somut öğeler dışında da konuların öğretilmesi mümkündür.

Öğretmen Görüşleri Soru 17: Sanat eğitiminin bütününde kullanılan tasarım ilkelerini (zıtlık, ritim, denge vb.)öğrenciye kavratmak için en etkili yolun soyut çalışmaların uygulanması ve kavratılması olduğuna inanıyorum.

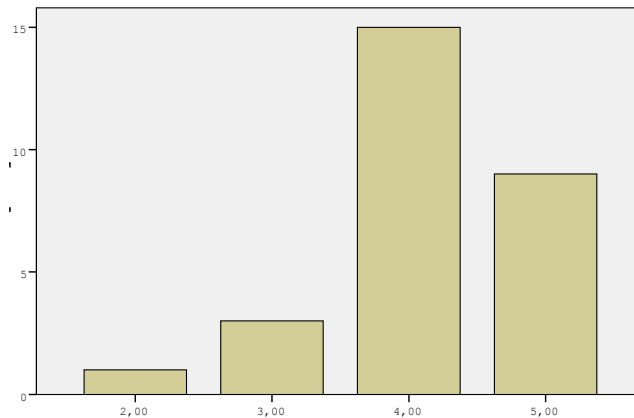
Tablo 2.17.1.: “Sanat eğitiminin bütününde kullanılan tasarım ilkelerini (zıtlık, ritim, denge vb.)öğrenciye kavratmak için en etkili yolun soyut çalışmaların uygulatılması ve kavratılması olduğuna inanıyorum” Görüşünün Aritmetik Ortalama, Standart Sapma Değerleri

N	28
Aritmetik Ortalama	4,1429
Standart Sapma	0,75593

Tablo 2.17.2.: “Sanat eğitiminin bütününde kullanılan tasarım ilkelerini (zıtlık, ritim, denge vb.)öğrenciye kavratmak için en etkili yolun soyut çalışmaların uygulatılması ve kavratılması olduğuna inanıyorum” Görüşünün Frekansları

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	0	0,0	0,0	0,0
Katılmıyorum	1	3,6	3,6	3,6
Kararsızım	3	10,7	10,7	14,3
Katılıyorum	15	53,6	53,6	67,9
Kesinlikle Katılıyorum	9	32,1	32,1	100,0

Tablo 2.17.3.: “Sanat eğitiminin bütününde kullanılan tasarım ilkelerini (zıtlık, ritim, denge vb.)öğrenciye kavratmak için en etkili yolun soyut çalışmaların uygulatılması ve kavratılması olduğuna inanıyorum” Görüşünün Grafiksel Gösterimi

“Sanat eğitiminin bütününde kullanılan tasarım ilkelerini (zıtlık, ritim, denge vb.)öğrenciye kavratmak için en etkili yolun soyut çalışmaların uygulatılması ve kavratılması olduğuna inanıyorum” görüşüne kesinlikle katılmıyorum %0,0, katılmıyorum %3,6, kararsızım %10,7, katılıyorum %53,6, kesinlikle katılıyorum %32,1 oranında yanıt verilmiştir.

Resim-iş öğretmenlerinden, % 85,7’si sanat eğitiminin bütününde kullanılan tasarım ilkelerini (zıtlık, ritim, denge vb.)öğrenciye kavratmak için en etkili yolun soyut çalışmaların uygulatılması ve kavratılması olduğuna inanmaktadır. Ayrıca verilen cevaplarda kesinlikle katılmıyorum görüşünün oranının % 0 olması da görüşün kuvvetini perçinliyor.

7. Öğrencilerin görsel algılarının geliştirilebilmesinde etkili bir yöntem olduğu söylenebilir.

Öğretmen Görüşleri Soru 18: Görsel algının geliştirilmesinde kullanılabilecek en etkili yol soyut çalışmaların uygulatılması ve kavratılmasıdır.

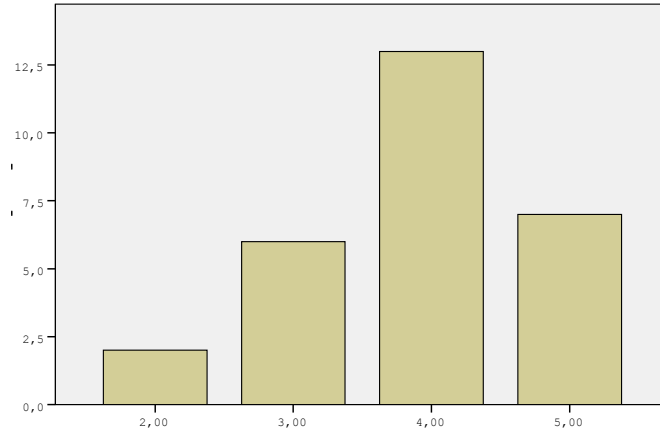
Tablo 2.18.1.: “Görsel algının geliştirilmesinde kullanılabilecek en etkili yol soyut çalışmaların uygulatılması ve kavratılmasıdır” Görüşünün Aritmetik Ortalama, Standart Sapma Değerleri

N	28
Aritmetik Ortalama	3,8929
Standart Sapma	0,87514

Tablo 2.18.2.: “Görsel algının geliştirilmesinde kullanılabilecek en etkili yol soyut çalışmaların uygulatılması ve kavratılmasıdır” Görüşünün Frekansları

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	0	0,0	0,0	0,0
Katılmıyorum	2	7,1	7,1	7,1
Kararsızım	6	21,4	21,4	28,6
Katılıyorum	13	46,4	46,4	75,0
Kesinlikle Katılıyorum	7	25,0	25,0	100,0

Tablo 2.18.3.: “Görsel algının geliştirilmesinde kullanılabilecek en etkili yol soyut çalışmaların uygulatılması ve kavratılmasıdır” Görüşünün Grafıksel Gösterimi

“Görsel algının geliştirilmesinde kullanılabilecek en etkili yol soyut çalışmaların uygulatılması ve kavratılmasıdır” görüşüne kesinlikle katılmıyorum %0,0, katılmıyorum %7,1, kararsızım %21,4, katılıyorum %46,4, kesinlikle katılıyorum %25,0 oranında yanıt verilmiştir.

Resim-iş öğretmenlerinden, % 71,4'ü görsel algının geliştirilmesinde kullanılabilecek en etkili yolun soyut çalışmaların uygulatılması ve kavratılması olduğunu düşünmektedir.

Resim-iş öğretmenlerinin madde 1 de ifade ettikleri soyut sanata olan ilgilerinin derslerdeki konuların işlenişine de etkide bulunduğu diğer yanıtlar göz önünde bulundurularak çıkartılabilir.

5.1.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın üçüncü alt problemi olan “İlköğretim okullarında II. Kademe Görsel Sanatlar dersinde soyut çalışmaların çocukların gelişimine etkisi nedir?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Soru 4,6, 8, 9, 10, 16 ve 19’da öğretmen görüşleri incelenmelidir.

1.İlköğretim II Kademe yaş grubu için soyut çalışmaların uygulatılması algılama düzeyleri açısından uygundur.

Öğretmen Görüşleri Soru 4: İlköğretim 2. kademe yaş grubundaki çocukların dönem özellikleri soyut çalışmalar yapmak için uygun değildir

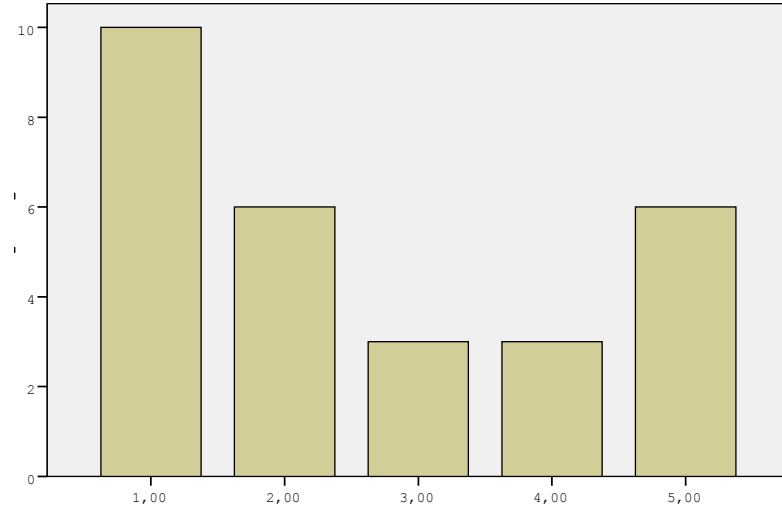
Tablo 2.4.1.: “İlköğretim 2. kademe yaş grubundaki çocukların dönem özellikleri soyut çalışmalar yapmak için uygun değildir.” Görüşünün Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

N	28
Aritmetik Ortalama	2,6071
Standart Sapma	1,59488

Tablo 2.4.2.: “İlköğretim 2. kademe yaş grubundaki çocukların dönem özellikleri soyut çalışmalar yapmak için uygun değildir.” Görüşünün Frekansları

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	10	35,7	35,7	35,7
Katılmıyorum	6	21,4	21,4	57,1
Kararsızım	3	10,7	10,7	67,9
Katılıyorum	3	10,7	10,7	78,6
Kesinlikle Katılıyorum	6	21,4	21,4	100,0

Tablo 2.4.3.: “İlköğretim 2. kademe yaş grubundaki çocukların dönem özellikleri soyut çalışmalar yapmak için uygun değildir” Görüşünün Grafiksel Gösterimi

“İlköğretim 2. kademe yaş grubundaki çocukların dönem özellikleri soyut çalışmalar yapmak için uygun değildir.” görüşüne kesinlikle katılmıyorum %35,7, katılmıyorum %21,4, kararsızım %10,7, katılıyorum %10,7, kesinlikle katılıyorum %21,4 oranında yanıt verilmiştir.

Resim-iş öğretmenlerinden, %21,7 oranında kişi İlköğretim 2. kademe yaş grubundaki çocukların dönem özellikleri soyut çalışmalar yapmak için uygun

olmadığı görüşündedir. % 57,1 oranındaki öğretmen ise uygun olduğuna inanmaktadır.

2. Öğrencilerin duygusal gelişimi açısından heyecan duymalarını sağlayabilecek eğlenceli bir konudur.

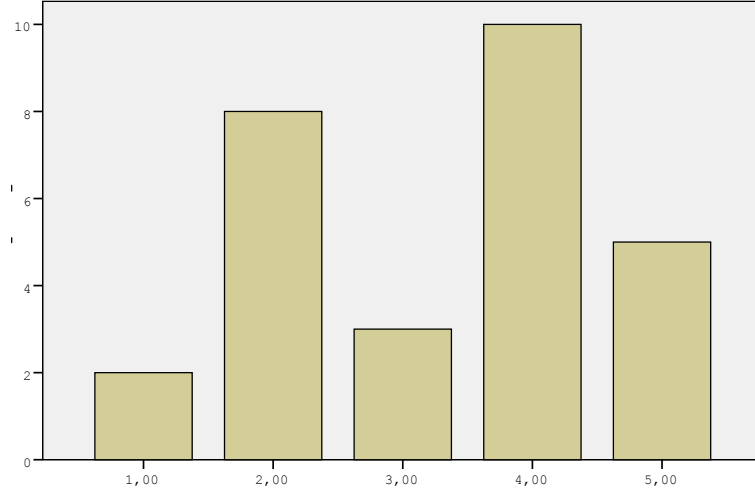
Tablo 2.6.1.: “Soyut çalışmalarla ilgili konularda öğrenciler diğer görsel sanatlar dersi konularına göre daha çok heyecan duyuyorlar” Görüşünün Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

N	28
Aritmetik Ortalama	3,2857
Standart Sapma	1,27242

Tablo 2.6.2.: “Soyut çalışmalarla ilgili konularda öğrenciler diğer görsel sanatlar dersi konularına göre daha çok heyecan duyuyorlar” Görüşünün Frekansları

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	2	7,1	7,1	7,1
Katılmıyorum	8	28,6	28,6	35,7
Kararsızım	3	10,7	10,7	46,4
Katılıyorum	10	35,7	35,7	82,1
Kesinlikle Katılıyorum	5	17,9	17,9	100,0

Tablo 2.6.3.: “Soyut çalışmalarla ilgili konularda öğrenciler diğer görsel sanatlar dersi konularına göre daha çok heyecan duyuyorlar” Görüşünün Grafiks gösterimi

“Soyut çalışmalarla ilgili konularda öğrenciler diğer görsel sanatlar dersi konularına göre daha çok heyecan duyuyorlar” görüşüne kesinlikle katılmıyorum %7,1, katılmıyorum %28,6, kararsızım %10,7, katılıyorum % 35,7, kesinlikle katılıyorum % 17,9 oranında yanıt verilmiştir.

Resim-iş öğretmenlerinden, Soyut çalışmalarla ilgili konularda öğrenciler diğer görsel sanatlar dersi konularına göre daha çok heyecan duyduklarına inanan %53,6 oranında kişi olduğu verilerden ortaya çıkmıştır.

Öğretmen anketinde 6. maddede geçen, öğretmenlerin %53,6’sı soyut konularda öğrencilerin heyecan duyabileceğini düşünürken, öğrenci tutum ölçeğindeki ilk soruda öğrenciler de %65,6 oranında bu konuları eğlenceli bulduklarını ifade etmiştir.

3.Öğrencilerin yaş düzeyleri kendini kabul ve güven duymada önemli bir yer tutmaktadır. Bu konu ise öğrencilerin bu ihtiyaçlarını gerçekleştirebilecek özelliklere sahiptir.

Öğretmen Görüşleri Soru 8: Soyut çalışmalar yoluyla verilen sanat eğitimi öğrencilerin kendilerine güven duymalarını sağlar

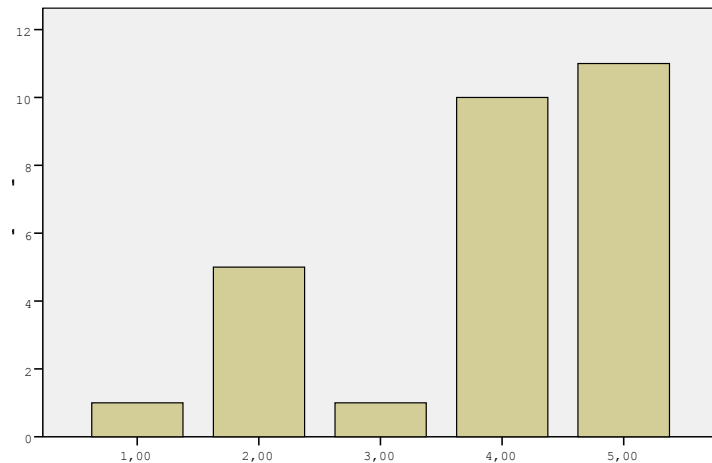
Tablo 2.8.1.: “Soyut çalışmalar yoluyla verilen sanat eğitimi öğrencilerin kendilerine güven duymalarını sağlar” Görüşünün Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

N	28
Aritmetik Ortalama	3,8929
Standart Sapma	1,22744

Tablo 2.8.2.: “Soyut çalışmalar yoluyla verilen sanat eğitimi öğrencilerin kendilerine güven duymalarını sağlar” Görüşünün Frekansları

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	1	3,6	3,6	3,6
Katılmıyorum	5	17,9	17,9	21,4
Kararsızım	1	3,6	3,6	25,0
Katılıyorum	10	35,7	35,7	60,7
Kesinlikle Katılıyorum	11	39,3	39,3	100,0

Tablo 2.8.3.: “Soyut çalışmalar yoluyla verilen sanat eğitimi öğrencilerin kendilerine güven duymalarını sağlar” Görüşünün Grafikselleştirilmesi

“Soyut çalışmalar yoluyla verilen sanat eğitimi öğrencilerin kendilerine güven duymalarını sağlar” görüşüne kesinlikle katılmıyorum %3,6 katılmıyorum 17,9, kararsızım %3,6, katılıyorum % 35,7, kesinlikle katılıyorum % 39,3 oranında yanıt verilmiştir.

Resim-iş öğretmenlerinden, Soyut çalışmalar yoluyla verilen sanat eğitimi öğrencilerin kendilerine güven duymalarını sağladığını düşünen %75 oranında kişi olduğu verilerden belirlenmiştir.

4.Öğrencilerin duygusal gelişimlerinin yanı sıra psiko-motor becerilerinin gelişiminde de önemli bir yer tutmaktadır. El ve göz koordinasyonunu sağlar, kaslarını kullanma becerisini geliştirir. Zihinsel gelişimlerini sağlar. Görsel sanatlar dersinin temel amaçlarından olan estetik bakış açısı kazanabilmesini, farklı olaylar arasında bağlantı kurabilmesini, yaratıcı gücünü kullanabilmesini sağlar. Soyut çalışmalar yolu ile verilen sanat eğitiminin çocukta bulunan yaratıcılığı ortaya çıkarmada en etkili yol olduğunu öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu kabul etmektedir.

Öğretmen Görüşleri Soru 9: Soyut çalışmalar yoluyla verilen sanat eğitimi öğrencilerin psiko-motor becerilerinin gelişmesini sağlar.

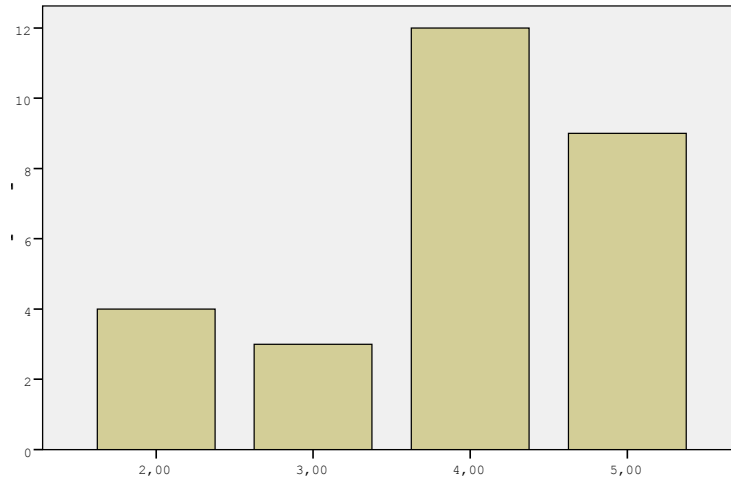
Tablo 2.9.1.: “Soyut çalışmalar yoluyla verilen sanat eğitimi öğrencilerin psiko-motor becerilerinin gelişmesini sağlar” Görüşünün Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

N	28
Aritmetik Ortalama	3,9286
Standart Sapma	1,01575

Tablo 2.9.2.: “Soyut çalışmalar yoluyla verilen sanat eğitimi öğrencilerin psiko-motor becerilerinin gelişmesini sağlar” Görüşünün Frekansları

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	0	0,0	0,0	0,0
Katılmıyorum	4	14,3	14,3	4,3
Kararsızım	3	10,7	10,7	17,4
Katılıyorum	12	42,9	42,9	65,2
Kesinlikle Katılıyorum	9	32,1	32,1	100,0

Tablo 2.9.3.: “Soyut çalışmalar yoluyla verilen sanat eğitimi öğrencilerin psiko-motor becerilerinin gelişmesini sağlar” Görüşünün Grafikselleştirilmesi

“Soyut çalışmalar yoluyla verilen sanat eğitimi öğrencilerin psiko-motor becerilerinin gelişmesini sağlar” görüşüne kesinlikle katılmıyorum %0,0, katılmıyorum %14,3, kararsızım %10,7, katılıyorum %42,9, kesinlikle katılıyorum %32,1 oranında yanıt verilmiştir.

Resim-iş öğretmenlerinden, Soyut çalışmalar yoluyla verilen sanat eğitimi öğrencilerin psiko-motor becerilerinin gelişmesini sağladığını düşünen %75 oranında kişi olduğu verilerden belirlenmiştir. Buna katılmayan ise %14,3 oranında öğretmen

vardır. Kesinlikle katılmıyorum seçeneğini ise işaretleyen hiçbir öğretmen olmamıştır. Bu da öğretmenlerin soyut çalışmaların öğrencilerin psiko-motor becerilerini geliştirdiğine oldukça güçlü bir oranda inandığını göstermektedir.

5.Çağdaş sanat ve soyut sanata “güzel” gözü ile bakabilmesini sağlar. Çocuğa estetik bir bakış açısı kazandırılır. Soyut sanatın görsel sanatlar dersinde verilmesi öğrencilerin çağı takip edebilmesine yardımcıdır. Toplumsal gelişimi açısından da etkilidir. Toplum içinde çocuğun bireysel olarak kendini ifade edebilmesinde en etkili yollardan biridir.

Öğretmen Görüşleri Soru 10: Soyut çalışmalar yoluyla verilen sanat eğitimi öğrencilerin çağdaş sanata ve soyut sanata “güzel” gözü ile bakmasını sağlar.

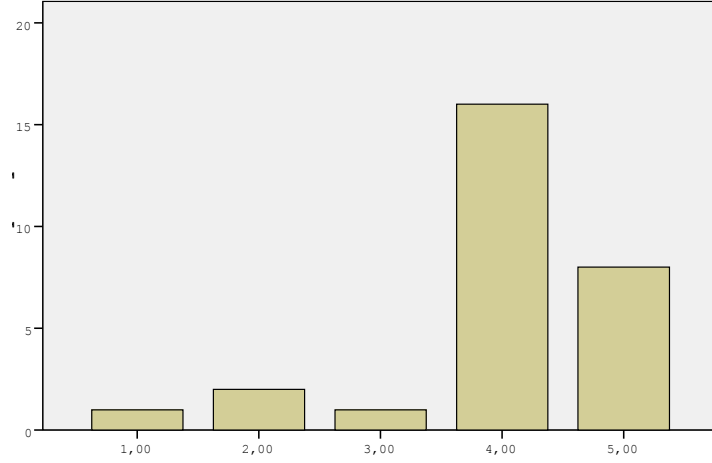
Tablo 2.10.1.: “Soyut çalışmalar yoluyla verilen sanat eğitimi öğrencilerin çağdaş sanata ve soyut sanata “güzel” gözü ile bakmasını sağlar” Görüşünün Aritmetik Ortalama, Standart Sapma Değerleri

N	28
Aritmetik Ortalama	4,0000
Standart Sapma	0,98131

Tablo 2.10.2.: “Soyut çalışmalar yoluyla verilen sanat eğitimi öğrencilerin çağdaş sanata ve soyut sanata “güzel” gözü ile bakmasını sağlar” Görüşünün Frekansları

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	1	3,6	3,6	3,6
Katılmıyorum	2	7,1	7,1	10,7
Kararsızım	1	3,6	3,6	14,3
Katılıyorum	16	57,1	57,1	71,4
Kesinlikle Katılıyorum	8	28,6	28,6	100,0

Tablo 2.10.3.: “Soyut çalışmalar yoluyla verilen sanat eğitimi öğrencilerin çağdaş sanata ve soyut sanata “güzel” gözü ile bakmasını sağlar” Görüşünün Grafikselsel Gösterimi

“Soyut çalışmalar yoluyla verilen sanat eğitimi öğrencilerin çağdaş sanata ve soyut sanata “güzel” gözü ile bakmasını sağlar” görüşüne kesinlikle katılmıyorum %3,6, katılmıyorum %7,1, kararsızım %3,6, katılıyorum %57,1, kesinlikle katılıyorum %28,6 oranında yanıt verilmiştir.

Resim-iş öğretmenlerinden, Soyut çalışmalar yoluyla verilen sanat eğitimi öğrencilerin çağdaş sanata ve soyut sanata “güzel” gözü ile bakmasını sağladığını düşünen %85,7 oranında kişi olduğu verilerden belirlenmiştir. Çağdaş sanat ve soyut sanatın öğrencilere tanıtılabilmesi açısından öneminin büyük olduğunun bir göstergesidir.

6.Görsel sanatlar dersinde soyut çalışmaların öğrencilerin gelişimleri açısından büyük bir etkiye sahip olduğu öğretmenler tarafından kabul edilse de soyut çalışmaların öğrencilerin kendini ifade etmeleri açısından etkili yol olduğuna ancak öğretmenlerin yaklaşık yarısı katılmıştır. Bu da soyut çalışmalar yerine farklı yollarla verilmesi gerektiğine inandıklarını düşündürmektedir. Bu konuda ortaya çıkan tutarsızlık öğrencilerin yaş düzeylerinin konuya uygun olup olmadığı konusundaki

tedirginlikten ve soyut konuların üst düzey düşünme becerisi gerektirmesinden kaynaklanabilir.

Öğretmen Görüşleri Soru 16: Soyut çalışmalar yolu ile verilen sanat eğitiminin çocukta bulunan yaratıcılığı ortaya çıkarmada en etkili yol olduğunu düşünüyorum.

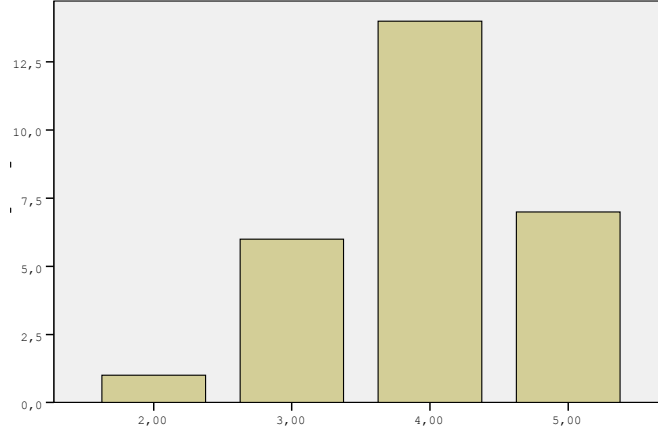
Tablo 2.16.1.: “Soyut çalışmalar yolu ile verilen sanat eğitiminin çocukta bulunan yaratıcılığı ortaya çıkarmada en etkili yol olduğunu düşünüyorum” Görüşünün Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

N	28
Aritmetik Ortalama	3,9643
Standart Sapma	0,79266

Tablo 2.16.2.: “Soyut çalışmalar yolu ile verilen sanat eğitiminin çocukta bulunan yaratıcılığı ortaya çıkarmada en etkili yol olduğunu düşünüyorum” Görüşünün Frekansları

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	0	0,0	0,0	0,0
Katılmıyorum	1	3,6	3,6	3,6
Kararsızım	6	21,4	21,4	25,0
Katılıyorum	14	50,0	50,0	75,0
Kesinlikle Katılıyorum	7	25,0	25,0	100,0

Tablo 2.16.3.: “Soyut çalışmalar yolu ile verilen sanat eğitiminin çocukta bulunan yaratıcılığı ortaya çıkarmada en etkili yol olduğunu düşünüyorum” Görüşünün Grafikselsel Gösterimi

“Soyut çalışmalar yolu ile verilen sanat eğitiminin çocukta bulunan yaratıcılığı ortaya çıkarmada en etkili yol olduğunu düşünüyorum” görüşüne kesinlikle katılmıyorum %0,0, katılmıyorum %3,6, kararsızım %21,4, katılıyorum %50,0, kesinlikle katılıyorum % 25,0 oranında yanıt verilmiştir.

Resim-iş öğretmenlerinden, %75’i soyut çalışmalar yolu ile verilen sanat eğitiminin çocukta bulunan yaratıcılığı ortaya çıkarmada en etkili yol olduğunu düşünmektedir.

7.Öğrencilerin görüşleri de öğretmenlerin görüşlerini destekleyecek niteliktedir. Öğrenci ölçeğinde soru 1, 2, 3, 4, 6, 8, 9, 12, 14 bu konu ile ilgili incelenmiştir.

Öğrenci Görüşleri Soru 1: Soyut çalışma yapmak benim için eğlencelidir.

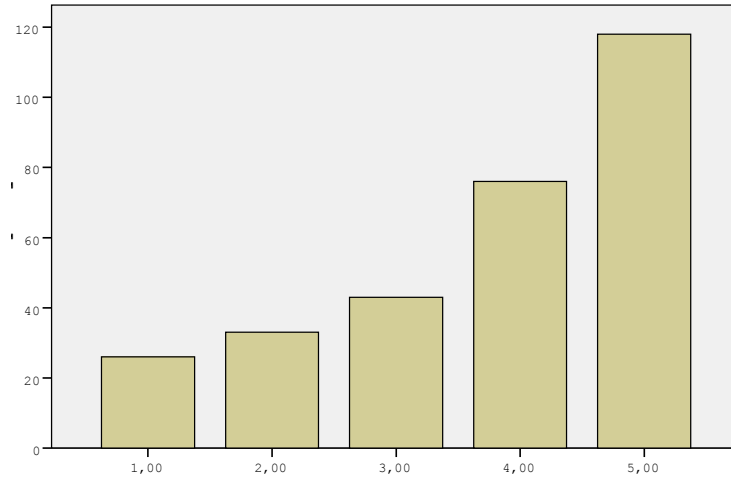
Tablo 3.1. 1.: “Soyut çalışma yapmak benim için eğlencelidir” Görüşünün Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

N	296
Aritmetik Ortalama	3,7669
Standart Sapma	1,31602

Tablo 3.1.2.: “Soyut çalışma yapmak benim için eğlencelidir” Görüşünün Frekansları

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	26	8,8	8,8	8,8
Katılmıyorum	33	11,1	11,1	19,9
Kararsızım	43	14,5	14,5	34,5
Katılıyorum	76	25,7	25,7	60,1
Kesinlikle Katılıyorum	118	39,9	39,9	100,0

Tablo 3.1.3.: “Soyut çalışma yapmak benim için eğlencelidir” Görüşünün Grafiksel Gösterimi

“Soyut çalışma yapmak benim için eğlencelidir” görüşüne kesinlikle katılmıyorum %8,8, katılmıyorum %11,1, kararsızım %14,5, katılıyorum % 25,7, kesinlikle katılıyorum % 39,9 oranında yanıt verilmiştir.

İlköğretim 2. kademe öğrencilerin %65,6’sı soyut sanatı eğlenceli olarak görmektedir. Sonuçlar öğrencilerin soyut sanat uygulamalarından zevk aldığının bir göstergesidir.

Öğrenci Görüşleri Soru 2: Çalışma konuları olmasa görsel sanatlar dersi daha zevkli olur.

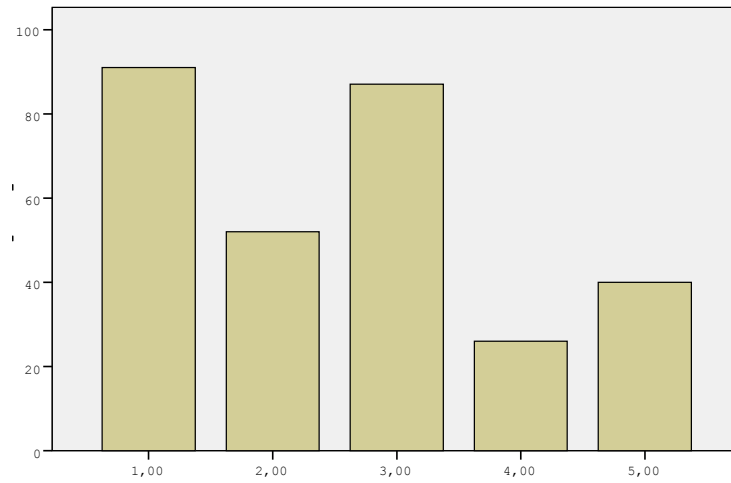
Tablo 3.2.1.: “Çalışma konuları olmasa görsel sanatlar dersi daha zevkli olur” Görüşünün Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

N	296
Aritmetik Ortalama	2,5676
Standart Sapma	1,36127

Tablo 3.2.2.: “Çalışma konuları olmasa görsel sanatlar dersi daha zevkli olur” Görüşünün Frekansları

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	91	30,7	30,7	30,7
Katılmıyorum	52	17,6	17,6	48,3
Kararsızım	87	29,4	29,4	77,7
Katılıyorum	26	8,8	8,8	86,5
Kesinlikle Katılıyorum	40	13,5	13,5	100,0

Tablo 3.2.3.: “Çalışma konuları olmasa görsel sanatlar dersi daha zevkli olur” Görüşünün Grafikselsel Gösterimi

“Soyut çalışma konuları olmasa görsel sanatlar dersi daha zevkli olur” görüşüne kesinlikle katılmıyorum %30,7, katılmıyorum %17,6, kararsızım %29,4, katılıyorum % 8,8, kesinlikle katılıyorum % 13,5 oranında yanıt verilmiştir.

İlköğretim 2. kademe öğrencilerinin %48,3’ü “soyut çalışma konularının olmasa daha zevkli olur” görüşüne katılmamıştır. %22,3 oranında öğrenci bu konuların derste olmamasının gerektiğine inanmaktadır.

8.Öğrenciler de soyut konuların duygusal açıdan gelişimlerine katkısı olduğuna inanmaktadır. Soyut çalışma yapmaktan zevk almakta, canı sıkılmadan yapmaktadır. Bu yolla eğlenerek öğrenmektedir. Öğrenci sorularından 3.sü incelendiğinde ilköğretim 2. kademe öğrencilerinin %43,2’si arkadaşlarıyla soyut çalışmaları tartışmaktan zevk almaktadır.

Öğrenci Görüşleri Soru 3: Arkadaşlarımla soyut çalışmaları tartışmaktan zevk alırım

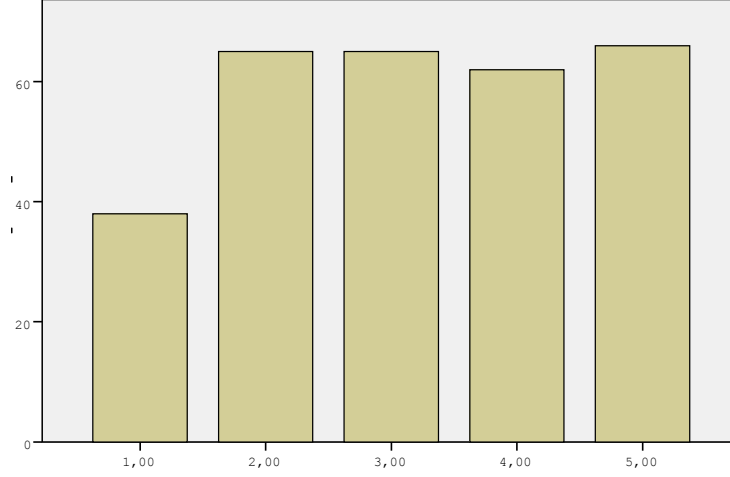
Tablo 3.3.1.: “Arkadaşlarımla soyut çalışmaları tartışmaktan zevk alırım” Görüşünün Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

N	296
Aritmetik Ortalama	3,1791
Standart Sapma	1,34481

Tablo 3.3.2.: “Arkadaşlarımla soyut çalışmaları tartışmaktan zevk alırım” Görüşünün Frekansları

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	38	12,8	12,8	12,8
Katılmıyorum	65	22,0	22,0	34,8
Kararsızım	65	22,0	22,0	56,8
Katılıyorum	62	20,9	20,9	77,7
Kesinlikle Katılıyorum	66	22,3	22,3	100,0

Tablo 3.3.3.: “Arkadaşlarımla soyut çalışmaları tartışmaktan zevk alırım” Görüşünün Grafikselsel Gösterimi

“Arkadaşlarımla soyut çalışmaları tartışmaktan zevk alırım” görüşüne kesinlikle katılmıyorum %12,8, katılmıyorum %22,0, kararsızım %22,0, katılıyorum % 20,9, kesinlikle katılıyorum % 22,3 oranında yanıt verilmiştir.

Ayrıca soyut konuların temelinde öğrencilerin düşünme becerisini artırma özelliğinin olması gerekir. Bu dersler içerisinde verilmemiş olabilir. Çünkü öğrencilerin yanıtlarında kararsızlığın yer alması bu konunun verilmesinde yetersizliğin göstergesi olarak görülebilir.

Araştırmaya katılanların yaklaşık yarısını oluşturan bu oranın düşüklüğü, ildeki sergi sayısı ve konularının sınırlı olmasından da kaynaklanabilir.

9.Ayrıca soyut konuların temelinde olması gereken öğrencilerin düşünme becerisini artırma özelliğinin olmadığı da söylenebilir. Çünkü öğrencilerin yanıtlarında kararsızlığın yer alması bu konunun verilmesinde yetersizliğin göstergesi olabilir.

Öğrenci Görüşleri Soru 6: Soyut konular benim düşünmemi sağlar.

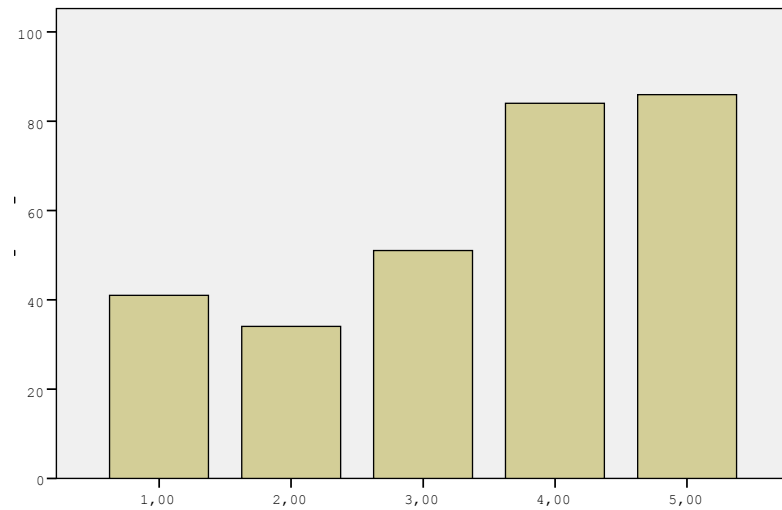
Tablo 3.6.1.: “Soyut konular benim düşünmemi sağlar” Görüşünün Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

N	296
Aritmetik Ortalama	3,4730
Standart Sapma	1,37752

Tablo 3.6.2.: “Soyut konular benim düşünmemi sağlar” Görüşünün Frekansları

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	41	13,9	13,9	13,9
Katılmıyorum	34	11,5	11,5	25,3
Kararsızım	51	17,2	17,2	42,6
Katılıyorum	84	28,4	28,4	70,9
Kesinlikle Katılıyorum	86	29,1	29,1	100,0

Tablo 3.6.3.: “Soyut konular benim düşünmemi sağlar” Görüşünün Grafikselleştirilmesi

“Soyut konular benim düşünmemi sağlar” görüşüne kesinlikle katılmıyorum %13,9, katılmıyorum %11,5, kararsızım %17,2, katılıyorum % 28,4, kesinlikle katılıyorum % 29,1 oranında yanıt verilmiştir.

İlköğretim 2. kademe öğrencilerinin % 57,5 oranındaki öğrenci soyut konuların düşünmesini sağladığına inanmaktadır. %25,4’ünün ise buna katılmadığı söylenebilmektedir.

Öğrenci Görüşleri Soru 8: Görsel sanatlar dersinde soyut konuları severim.

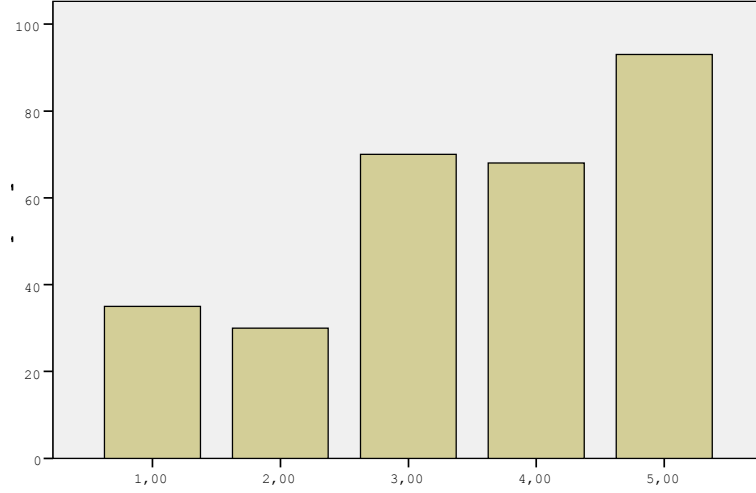
Tablo 3.8.1.: “Görsel sanatlar dersinde soyut konuları severim” Görüşünün Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

N	296
Aritmetik Ortalama	3,5203
Standart Sapma	1,34022

Tablo 3.8.2.: “Görsel sanatlar dersinde soyut konuları severim” Görüşünün Frekansları

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	35	11,8	11,8	11,8
Katılmıyorum	30	10,1	10,1	22,0
Kararsızım	70	23,6	23,6	45,6
Katılıyorum	68	23,0	23,0	68,6
Kesinlikle Katılıyorum	93	31,4	31,4	100,0

Tablo 3.8.3.: “Görsel sanatlar dersinde soyut konuları severim” Görüşünün Grafikselsel Gösterimi

“Görsel sanatlar dersinde soyut konuları severim” görüşüne kesinlikle katılmıyorum % 11,8, katılmıyorum %10,1, kararsızım %23,6, katılıyorum % 23,0, kesinlikle katılıyorum % 31,4 oranında yanıt verilmiştir.

İlköğretim 2. kademe öğrencilerinin %54,4 oranındaki öğrenci görsel sanatlar dersinde soyut konuları sevmektedir. Bu aynı zamanda üstteki madde ile paralellik taşımaktadır. Derste konudan zevk alan öğrenci için zaman çabuk geçmektedir.

Öğrenci Görüşleri Soru 9: Konular içinde en sevimsizi soyut çalışmalardır.

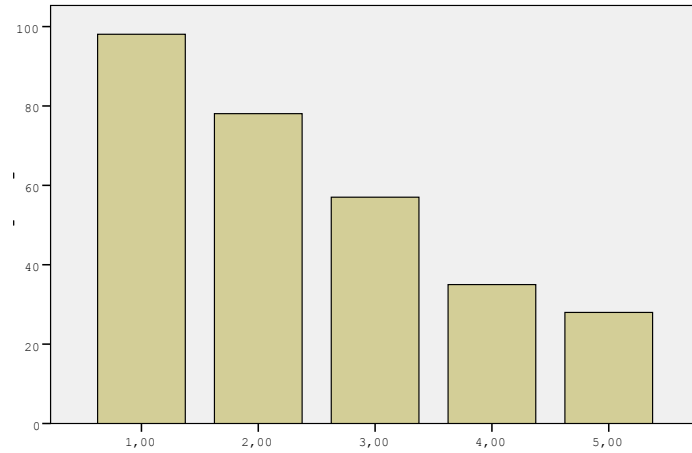
Tablo 3.9.1.: “Konular içinde en sevimsizi soyut çalışmalardır” Görüşünün Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

N	296
Aritmetik Ortalama	2,3816
Standart Sapma	1,30691

Tablo 3.9.2.: “Konular içinde en sevimsizi soyut çalışmalardır” Görüşünün Frekansları

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	98	33,1	33,1	33,1
Katılmıyorum	78	26,4	26,4	59,5
Kararsızım	57	19,3	19,3	78,7
Katılıyorum	35	11,8	11,8	90,5
Kesinlikle Katılıyorum	28	9,5	9,5	100,0

Tablo 3.9.3.: “Konular içinde en sevimsizi soyut çalışmalardır” Görüşünün Grafiksel Gösterimi

“Konular içinde en sevimsizi soyut çalışmalardır” görüşüne kesinlikle katılmıyorum % 33,1, katılmıyorum %26,4, kararsızım %19,3, katılıyorum % 11,8, kesinlikle katılıyorum % 9,5 oranında yanıt verilmiştir.

İlköğretim 2. kademe öğrencilerinin % 59,5 oranındaki öğrenci görsel sanatlar dersinde soyut konuları sevimsiz bulmamaktadır.

10.Öğrenci için bir zorunluluk teşkil etmemektedir.

Öğrenci Görüşleri Soru 12: Soyut konular benim merakımı artırır.

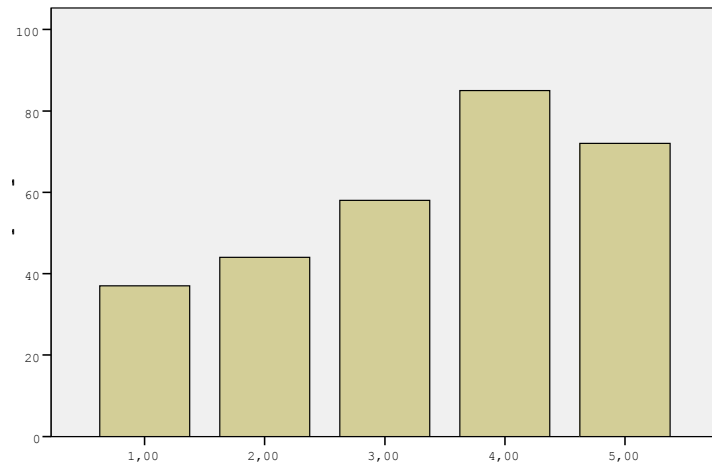
Tablo 3.12.1.: “Soyut konular benim merakımı arttırır” Görüşünün Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

N	296
Aritmetik Ortalama	3,3750
Standart Sapma	1,33197

Tablo 3.12.2.: “Soyut konular benim merakımı arttırır” Görüşünün Frekansları

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	37	12,5	12,5	12,5
Katılmıyorum	44	14,9	14,9	27,4
Kararsızım	58	19,6	19,6	47,0
Katılıyorum	85	28,7	28,7	75,7
Kesinlikle Katılıyorum	72	24,3	24,3	100,0

Tablo 3.12.3.: “Soyut konular benim merakımı arttırır” Görüşünün Grafikselleştirilmesi

“Soyut konular benim merakımı arttırır” görüşüne kesinlikle katılmıyorum %12,5, katılmıyorum %14,9, kararsızım %19,6, katılıyorum %28,7, kesinlikle katılıyorum % 24,3 oranında yanıt verilmiştir.

İlköğretim 2. kademede % 53 oranındaki öğrenci soyut çalışmaların merakını artırdığı görüşündedir.

11.Kendine olan güveninin artmasını sağlamıştır.

Öğrenci Görüşleri Soru 14: Soyut çalışmalar yaptıkça kendime güvenim arttı.

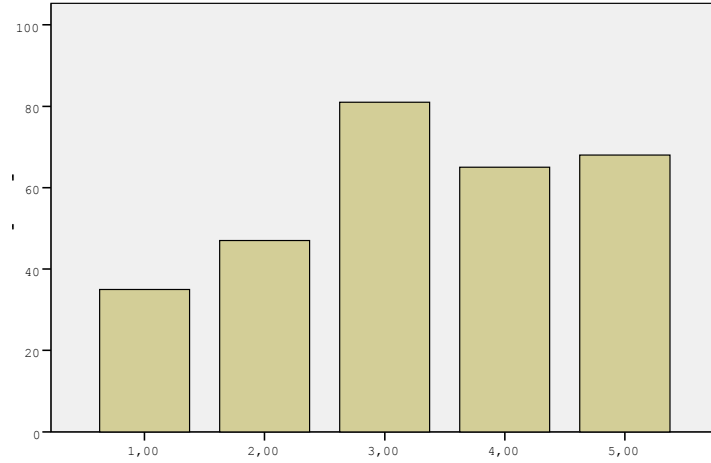
Tablo 3.14.1.: “Soyut çalışmalar yaptıkça kendime güvenim arttı” Görüşünün Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

N	296
Aritmetik Ortalama	3,2838
Standart Sapma	1,30210

Tablo 3.14.2.: “Soyut çalışmalar yaptıkça kendime güvenim arttı” Görüşünün Frekansları

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	35	11,8	11,8	11,8
Katılmıyorum	47	15,9	15,9	27,7
Kararsızım	81	27,4	27,4	55,1
Katılıyorum	65	22,0	22,0	77,0
Kesinlikle Katılıyorum	68	23,0	23,0	100,0

Tablo 3.14.3.: “Soyut çalışmalar yaptıkça kendime güvenim arttı” Görüşünün Grafiksel Gösterimi

“Soyut çalışmalar yaptıkça kendime güvenim arttı” görüşüne kesinlikle katılmıyorum % 11,8, katılmıyorum %15,9, kararsızım %27,4, katılıyorum % 22,0, kesinlikle katılıyorum % 23,0 oranında yanıt verilmiştir.

İlköğretim 2. kademede % 45,0 oranındaki öğrenci soyut çalışmalar yaptıkça kendine güveninin arttığını ifade etmektedir.

Konuların derste işlenişinde ve ders dışında öğrencilerin düşünmesini sağlayarak konularla ilgili tartışmalar yapmasında etkili olduğu söylenebilir.

5.1.4.Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmada “İlköğretim okullarında II. Kademedede(6, 7, 8. Sınıflarda) Görsel Sanatlar dersinde soyut, öğrencilere kavratılabilir mi?” sorusuna ilişkin olarak öğretmenlere sorulan 3. soru incelenebilir.

1. Çevremizde görülen şeylerin, günlük hayatta karşılaştığımız nesnelerin öğretilmesi daha kolaydır.

Öğretmen Görüşleri Soru 3: Soyut yaratılarla günlük hayatta çok sık karşılaşırsınız

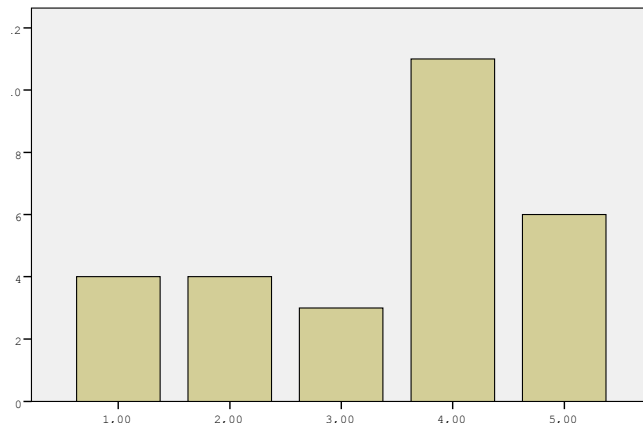
Tablo 2.3.1.: “Soyut yaratılarla günlük hayatta çok sık karşılaşırsınız” Görüşünün Aritmetik Ortalama, Standart Sapma Değerleri

N	28
Aritmetik Ortalama	3,3929
Standart Sapma	1,37003

Tablo 2.3.2.: “Soyut yaratılarla günlük hayatta çok sık karşılaşırsınız” Görüşünün Frekansları

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	4	14,3	14,3	14,3
Katılmıyorum	4	14,3	14,3	28,6
Kararsızım	3	10,7	10,7	39,3
Katılıyorum	11	39,3	39,3	78,6
Kesinlikle Katılıyorum	6	21,4	21,4	100,0

Tablo 2.3.3.: “Soyut yaratılarla günlük hayatta çok sık karşılaşırsınız” Görüşünün Grafikselsel Gösterimi

“Soyut yaratılarla günlük hayatta çok sık karşılaşırsınız” görüşüne kesinlikle katılmıyorum %14,3, katılmıyorum %14,3, kararsızım %10,7, katılıyorum % 39,3, kesinlikle katılıyorum % 21,4 oranında yanıt verilmiştir.

Resim-iş öğretmenlerinden, %60,7 oranında kişi soyut yaratılarla günlük hayatta çok sık karşılaştığını söylemiştir. “çok sık karşılaşırsınız” gibi baskın bir ifadede bu oranın oldukça yüksek olduğu kabul edilebilir.

2. Soyut konuların öğretilmesi ve kavratılması üst düzey bir bilgiyi gerektirmektedir. Fakat öğrencilerin sahip oldukları algılama düzeyi ile de bunu sağlamak mümkündür. Bunu öğretmenler 19 soruya verdikleri yanıtlarda soyut çalışmaların en uygun sanat eğitimi metodu olduğunu ifade etmeleri açıklamışlardır.

Öğretmen Görüşleri Soru 19: Bu dönem çocuğunun kendini ifade etmesi açısından, soyut çalışmaların en uygun sanat eğitimi metodu olduğunu düşünüyorum.

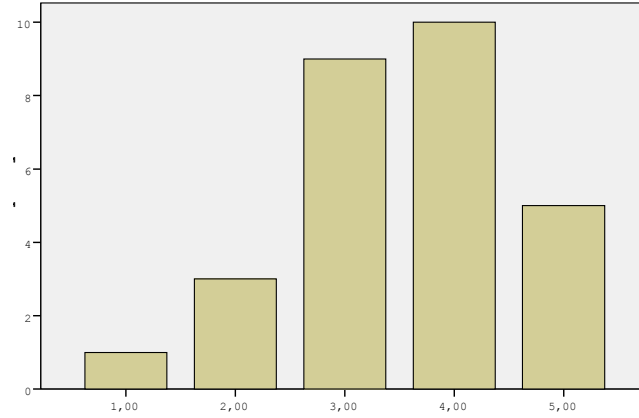
Tablo 2.19.1.: “Bu dönem çocuğunun kendini ifade etmesi açısından, soyut çalışmaların en uygun sanat eğitimi metodu olduğunu düşünüyorum” Görüşünün Aritmetik Ortalama, Standart Sapma Değerleri

N	28
Aritmetik Ortalama	3,5357
Standart Sapma	1,03574

Tablo 2.19.2.: “Bu dönem çocuğunun kendini ifade etmesi açısından, soyut çalışmaların en uygun sanat eğitimi metodu olduğunu düşünüyorum” Görüşünün Frekansları

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	1	3,6	3,6	3,6
Katılmıyorum	3	10,7	10,7	14,3
Kararsızım	9	32,1	32,1	46,4
Katılıyorum	10	35,7	35,7	82,1
Kesinlikle Katılıyorum	5	17,9	17,9	100,0

Tablo 2.19.3.: “Bu dönem çocuğunun kendini ifade etmesi açısından, soyut çalışmaların en uygun sanat eğitimi metodu olduğunu düşünüyorum” Görüşünün Grafıksel Gösterimi

“Bu dönem çocuğunun kendini ifade etmesi açısından, soyut çalışmaların en uygun sanat eğitimi metodu olduğunu düşünüyorum” görüşüne kesinlikle katılmıyorum %3,6, katılmıyorum %10,7, kararsızım %32,1, katılıyorum % 35,7, kesinlikle katılıyorum %17,9 oranında yanıt verilmiştir.

Resim-iş öğretmenlerinden, %53,6’sı bu dönem çocuğunun kendini ifade etmesi açısından, soyut çalışmaların en uygun sanat eğitimi metodu olduğunu düşünmektedir.

3. Soyut çalışmaların kavratılabilmesi için her şeyden öğrencilere uygulanması gerekmektedir.

Öğretmen Görüşleri Soru 7: İlköğretim 2. kademedeki soyut çalışmalarla ilgili uygulamaların yeteri kadar verildiğine inanmıyorum

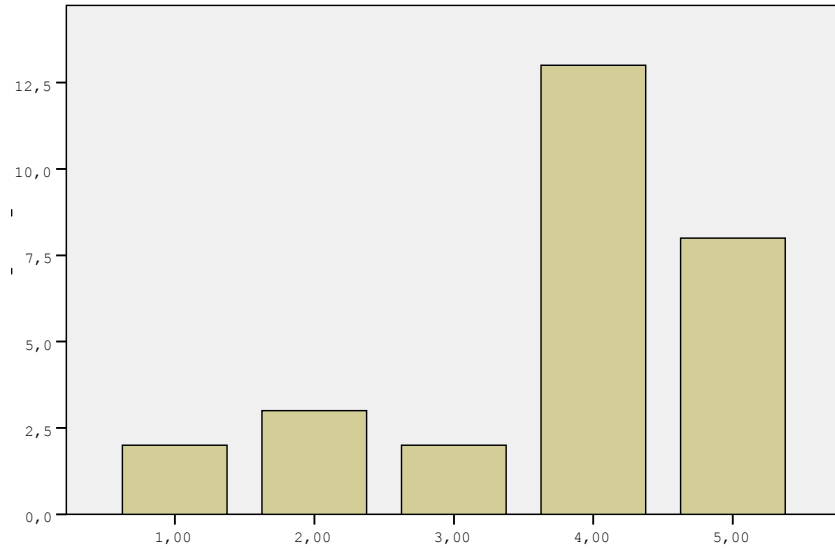
Tablo 2.7.1.: “İlköğretim 2. kademedeki soyut çalışmalarla ilgili uygulamaların yeteri kadar verildiğine inanmıyorum” Görüşünün Aritmetik Ortalama, Standart Sapma Değerleri

N	28
Aritmetik Ortalama	3,7857
Standart Sapma	1,19744

Tablo 2.7.2.: “İlköğretim 2. kademedeki soyut çalışmalarla ilgili uygulamaların yeteri kadar verildiğine inanmıyorum” Görüşünün Frekansları

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	2	7,1	7,1	7,1
Katılmıyorum	3	10,7	10,7	17,9
Kararsızım	2	7,1	7,1	25,0
Katılıyorum	13	46,4	46,4	71,4
Kesinlikle Katılıyorum	8	28,6	28,6	100,0

Tablo 2.7.3.: “İlköğretim 2. kademedeki soyut çalışmalarla ilgili uygulamaların yeteri kadar verildiğine inanmıyorum” Görüşünün Grafiksiz Gösterimi

“İlköğretim 2. kademedeki soyut çalışmalarla ilgili uygulamaların yeteri kadar verildiğine inanmıyorum” görüşüne kesinlikle katılmıyorum %7,1, katılmıyorum %10,7, kararsızım %7,1, katılıyorum % 46,4, kesinlikle katılıyorum % 28,6 oranında yanıt verilmiştir.

Resim-iş öğretmenlerinden, İlköğretim 2. kademedeki soyut çalışmalarla ilgili uygulamaların yeteri kadar verildiğine inanmayan %75 oranında kişi olduğu verilerden ortaya çıkmıştır.

Sonuçta ortaya çıkan çalışmalardan bazıları ise Ek 3’te yer almaktadır.

BÖLÜM 6

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1.SONUÇLAR

Görsel sanatlar dersi içinde bilim-kurgu, geleneksel el sanatları veya grafik sanatları ile ilgili olarak araştırmaların yapılmış olduğu bilinmektedir. Soyut çalışmalarla ilgili de pek çok akademik araştırma yapılmasına karşın bunlar daha çok sanatsal açıdan ele alınmıştır. Fakat soyut çalışmaların eğitimdeki etkisi göz önünde bulundurulmamıştır. Bu nedenle araştırma, ilköğretim okullarında 2. kademedede (6, 7 ve 8.sınıflarda) Görsel Sanatlar dersi müfredatında yer alan konuların içinde soyut olarak uygulanılabilecek hedefler ele alınarak bu hedeflerin öğrencilere kavratılmasını sağlayabilmek amacıyla yapılmıştır.

Özellikle sanayi devrimiyle başlayan hızlı bilim ve teknolojiadaki değişimler yaşamı da olumlu yanlarıyla olduğu kadar olumsuz yanlarıyla da etkilemiştir. Gelişen teknoloji ile birlikte zaman hızla ilerlemekte, kimi zaman eğitim buna yetişmede güçlük yaşayabilmektedir. Oysa gelişen çağa her alanda ayak uydurabilmek gerekir. Okullardaki müfredat çağa uyabilecek esnekliği taşıyabilmelidir. Resim-iş(görsel sanatlar) dersinin içerik ve adının 2006-2007 eğitim-öğretim yılında değişmesine karşın öğretmenlerden elde edilen verilerden hala yeterli düzeyde güncel olmadığı görülmektedir.

Resim-iş dersinde elbette her şey müfredat değildir. Ayrıca öğretmenin dersi nasıl işlediği de önemlidir. Dersin amaçlarına uyacak şekilde dersi nasıl daha etkili, çağdaş, verimli hale getireceğini göz önünde bulundurmak zorundadır. Ders saatinin haftada yalnız bir saat olması ve atölyenin bulunmayışı kalabalık sınıflar gibi pek çok etken onu etkileyebilmektedir. Araştırmada da ders saati sayısının az olmasının

olumsuz etkisi görülmüştür. Konular oldukça kısa sürede verilmek zorunda kalmaktadır. Konun gerekliliğini her öğrenciye öğretmen ulaştıramamaktadır. Ders içinde soyut kavramlar öğrencilere yaş düzeylerinin yeterli olmasına karşın yeteri miktarda verilememektedir.

2.7.2. tabloda İlköğretim 2. kademedede soyut çalışmalarla ilgili uygulamaların yeteri kadar verildiğine inanmayan %75,0 oranındaki öğretmen önemli bir miktardır. Görsel sanatlar dersi içinde bu konulara biraz daha yer verilebileceğini öğrenci görüşleri de desteklemektedir. Öğrencilere yapılan ölçekte 4. maddede yer alan “Soyut konular için ayrılan ders saatlerinin fazla olmasını dilerim” maddesine öğrencilerin %41,9’u değişik oranlarda katıldığını ifade etmiştir. Kararsızların oranı % 25,3’tür. Öğrenciler dersle ilgili konularda oldukça kararsız kalmaktadır. Bu da ders saati sayısındaki yetersizliğin bir ifadesi olabilir.

Öğretmen anketinde derslerinde soyut çalışmaları uygulatan görsel sanatlar dersi öğretmenlerine uygulanmıştır.

İlköğretim okullarında II. Kademedede (6, 7, 8. Sınıflarda) Görsel Sanatlar dersinde soyut çalışmaların müfredatında önemli bir yer tutmaktadır. Önemli olan uygun kazanımlarla bunun öğretmen tarafından verilebilmesidir. 9, 10, 14, 15, 16, 17, 18. sorulardaki sorulara verilen yanıtların oranlarına bakıldığında resim-iş öğretmenlerinin görsel sanatlar dersinde 2. kademe öğrencileri için soyut çalışmaların gerekliliğine inandıkları görülmektedir. 16. maddede yer alan Resim-iş öğretmenlerinden, % 75,0’ı soyut çalışmalar yolu ile verilen sanat eğitiminin çocukta bulunan yaratıcılığı ortaya çıkarmada en etkili yol olduğunu düşünmektedir. Bu ifade oldukça kesin bir anlam taşımasına karşın büyük bir oranda yaratıcılığın ortaya çıkartılmasında soyut çalışmaların gerekliliği kabul edilmiştir. Bununla ilgili uygulatılmış öğrenci örnekleri Ek 3’te verilmiştir.

11. soruda müfredatın yeni olmasına karşın resim-iş öğretmenlerinin %53,6’sı güncel olmadığını düşünmektedir.

İlköğretim okullarında II. Kademedede (6, 7, 8. Sınıflarda) Görsel Sanatlar dersinde soyut çalışmaların çocukların gelişimine etkisi öğretmen ve öğrenci görüşleri ile ayrı ayrı ele alınmıştır. Bu doğrultuda fiziksel, sosyal, duygusal, zihinsel etkisinin olumlu yönde ve büyük oranda etkili olduğu görülmüştür.

İlköğretim okullarında II. Kademedede(6, 7, 8. Sınıflarda) Görsel Sanatlar dersinde soyutun öğrencilere kavratılması için yapılması gerekli olanlar:

Kandinsky, yapıtlarında güzeli aramış, bunun olabilmesi için çeşitli yöntemler araştırmıştır. İnsanların soyut çalışmaları daha iyi anlayabilmesi için “Sanatın çağlar boyu süregelenmiş olan ilişkisi dışsal formla değil anlamlardır” der.

O zaman çocukta bu anlamın gelişiminin sağlanması gerekmektedir. Bu da eseri, sanatçıyı, resmin yapıldığı dönemi öncelikle bilmekten geçer. Bu bilgiye sahip olan çocuk, resmin çözümlenmesini veya anlamlandırmasını daha kolay kılacaktır. Fakat farklı sanatçılara ait olan soyut eserleri anlamamanın dışında öğrencilerin de o anlamı kendilerinin yaratması da önemlidir. Kandinsky, kendine göre, ruhu eğitmenin başlangıcını da belirlemiştir. Bu başlangıç öncelikle insanın kendi başlangıç noktasını bilmesi, daha sonra renkleri ve renklerin insanüstündeki etkisini bilmesidir.

Öğrenmenin aktif hale gelebilmesi için sanat eğitimcileri çeşitli yöntemler öne sürmüşlerdir. Öğrencinin öğrenmeye aktif olarak katılması yani öğrenme sürecinde yer alması da etkili öğrenmeyi sağlamaktadır. Özsoy, özellikle görsel sanatlar dersinin öğretiminde “yaparak öğrenme” ve “hazırlayıcı öğrenme” yerine sanat tarihi ve sanat eleştirisinin de etkin öğrenmeyi sağlayabileceğini söylemektedir. Çocuk aktif olarak etkinliğin içine katılabilmelidir. Onu, yaşayarak hissetmesi gerekir. Öğrenci sanatçının yaşadığı duyguları yaşayabilmeli, eserin üretim sürecine dâhil olabilmelidir. Sanatçının hangi aşama ve düşünce sürecinden geçtiği eserin anlaşılmasını sağlayacaktır.

Soyut Çalışma Uygulamalarına İlişkin Öğrenci Tutumları; 2.maddede; ilköğretim 2. kademe öğrencilerinin %48,3’ü “soyut çalışma konuları olmasa daha

zevкли olur” görüşüne katılmamıştır. %23,2 oranında öğrenci bu konuların derste olmamasının gerektiğine inanmaktadır.

Soyut Çalışma Uygulamalarına İlişkin Öğrenci Tutumları; 6.maddede ilköğretim 2. kademe öğrencilerinin % 57,5 oranındaki öğrenci soyut konuların düşünmesini sağladığına inanmaktadır. %25,4’ünü ise buna katılmadığı söylenebilmektedir.

Soyut Çalışma Uygulamalarına İlişkin Öğrenci Tutumları; 11.maddede ilköğretim 2. kademe % 55,7 oranındaki öğrenci soyut çalışmaları ilgi çekici bulmaktadır. Bundan konunun derste öğrencilerin ilgisinin çekilebilmesinde önemli bir konu olduğu çıkartılabilir.

6.2. ÖNERİLER

1. Resim-iş öğretmenlerinin ne kadarının soyut çalışmalara yer verdiği tespit edilmelidir. Konu genişletilirse resim-iş öğretmenlerinin derslerinde hangi konuları ağırlıklı olarak verdikleri ile ilgili bir araştırma yapılabilir. Bu, ayrıca hangi konuların eksik hangi konuları ise gereğinden fazla verildiği konusunda açıklayıcı olacaktır. Ayrıca müfredata uygun olmak koşulu ile konularda denge ve tutarlılığın da olmasını sağlayacaktır.
2. Resim-iş öğretmenlerinin soyut çalışma konularının hangi sınıflara uygulatılmasının daha uygun olabileceği veya neden uygulatmadıkları da bir araştırma konusu olabilir
3. Soyut çalışma konuları farklı yöntemlerle ders içinde müfredata uygun olacak şekilde düzenlenebilir.
4. Yeni müfredatla ilgili olarak öğretmenlerin düşüncelerinin öğrenilmesine yönelik araştırma yapılabilir. Müfredattaki eksiklerin tespit edilmesi

sağlanabilir. Ayrıca öğretmenlerin görsel sanatlar müfredatını güncel bulmamalarının nedeni ayrı bir araştırma konusunu oluşturabilir.

5. Soyut çalışmaların düşünmesine etkisi olmadığı söyleyenlerin bu düşüncelerinin oluşmasındaki etkenlerin neler olduğu araştırılabilir. Ayrıca bu öğrencilerin derslerdeki performansı ve resim-iş dersinde soyut çalışma konularının öğretmenler tarafından nasıl verildiği ayrıca araştırılabilir.
6. Dikkatini toplama ve derse ilgisiz öğrencilerin ilgilerinin çekilebilmesinde soyut çalışmaların önemi araştırılabilir.

KAYNAKÇA

- AKIN,N.O.(2006). İlköğretim Görsel Sanatlar Eğitiminde Estetik Öğretimi.Doktora tezi,Gazi Üniversitesi
- ARAL,E.(2005). İlköğretim İkinci kademe Resim- iş Derslerinde Grafik Tarsımı uygulamalarına ilişkin Öğretmen Görüşleri. MS tezi, Gazi Üniversitesi
- ARSLAN,R., *Görölmeyen Dubuffet Sergisine Dair Notlar* (15 Haziran 2006) Düzensiz, <<http://dznsz.blogspot.com/2006/06/grlmeyen-dubuffet-sergisine-dair.html>>(2007,Ekim 17)
- BAYRAM,A.(1993).Ortaokul Çağı(12-15 yaş) Çocuğunun Resim-iş dersine Bakış Açısını Belirleyen Etkenler, MS tezi, Gazi üniversitesi
- BAYUK,G.B.(2005). Bilim-Kurgu Türünün Resim-İş Dersinde Yaratıcı Sürece Katkıları,MS Tezi, Gazi Üniversitesi
- BİNGÖL,Ü.K.,resimde biçim
<www.umitkenanbingol.com/ekitaplar/sanat/resimde_bi_im.pdf> adresinden 18 Ocak 2008 02:14:50 GMT tarihinde alınmıştır.
- BOYACIOĞLU, I.(2000). İlköğretim Resim-iş Dersinde Duyuşsal Alanın Etkiliğine İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri, MS tezi, Gazi Üniversitesi
- BOYDAŞ,N. (____). **Sanat Eleştirisine Giriş**. (Birinci Baskı). Ankara: Gündüz Yayıncılık.
- CÜCELOĞLU,D.(2007).**İnsan ve Davranışı**.(Onaltıncı baskı).İstanbul:Remzi Kitabevi.
- Çelenk,T., (2006).Temel Tasarım Çizgi, **Fotografya**, 11.
http://www.fotografya.gen.tr/issue-11/ttasarim/temel_tasarim.html adresinden 7 Ara 2007 23:03:49 GMT tarihinde alınmıştır

- DEMİREL,Ö. (2005). **Eğitimde Program Geliştirme**. (Yedinci Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık
- ECO, U. (2001). **Açık Yapıt**. (Birinci Basım). Çeviren: Pınar SAVAŞ. İstanbul: Can Yayınları.
- ECZACIBAŞI SANAT ANSİKLOPEDİSİ.(1997). İstanbul.:Yem Yayınevi
- EDMAN,I. (1977). **Sanat ve İnsan**. (İkinci Baskı). Çeviren: Turhan OĞUZKAN. İstanbul: İnkılap ve Aka Kitabevleri
- ERDEN,M. ,Akman,Y. (1997) **Eğitim Psikolojisi** .(Beşinci baskı). Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- ERİNÇ,S. (2004). **Resmin Eleştirisi Üzerine**. (İkinci Baskı). Ankara: Ütopya Yayınevi.
- ERSOY,A. (2002). **Sanat Kavramlarına Giriş**. (Birinci baskı). İstanbul: Yorum Yayıncılık.
- ERSOY,A.(1998). Modern Sanatta Gerçekçilik ve Soyutlama, **Türkiye’de Sanat**, 32, Ocak Şubat 1998.
- ETİKE,S. (1995). **Sanat Eğitimi Yazıları**. (Birinci Baskı). Ankara: İlke Yayınevi.
- HANÇERLİOĞLU, O. (1970). **Felsefe Sözlüğü** .(Birinci baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- IŞIK,H. (2004). Öğrenme Ortamlarının Fiziksel Düzeni. **Sınıf Yönetimi**. Şişman,M. , Turan,S. (Ed.).Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- İNAN,Ç. (___). **Soyut ve Somut Tasarım Olgusunda Anlatım Yöntemleri** . İstanbul: Maltepe Üniversitesi Yayınları.
- İPŞİROĞLU,N,İPŞİROĞLU,M.(1991)**Sanatta Devrim**. (İkinci Basım).İstanbul:Remzi Kitabevi.

- KANDİNSKY, W. (2005). **Sanatta Ruhsallık Üzerine**.(İkinci Baskı). Almandan Çeviren: Gülin EKİNCİ. İstanbul: Altıkkırkbeş Yayıncılık.
- KAVURAN,T.(2003).Sanat ve Bilimde Gerçek Kavramı. Sosyal Bilimler Dergisi Enstitüsü.Sayı:15.2003/2(225-237) .http://sbe.erciyes.edu.tr/dergi/sayi_15/14_kavuran.pdf
- KESER, N. (2005). **Sanat Sözlüğü** .(Birinci baskı). Ankara: Ütopya Yayınevi.
- KESKİNOĞLU,K. (1990) Resim-iş Öğretmenliği Nasıl Geliştirilebilir, **Ortaöğretim Kurumlarında Resim-İş Öğretimi ve Sorunları**, TED Yayınları,1990
- KIRIŞOĞLU, O. T. (2002). **Sanatta Eğitim**.(İkinci Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- MEB(Milli Eğitim Bakanlığı) .(2007). **Görsel Sanatlar Dersi (1-8. Sınıflar) Öğretim Programı ve Klavuzu**. Devlet Kitapları Müdürlüğü. Ankara.
- MEB(Milli Eğitim Bakanlığı) İlköğretim Genel Müdürlüğü, Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı (2006) Ankara.
- MORGÜL, M. (1999). **Eğitimde Yaratıcı Dramaya Merhaba**.(Birinci baskı). Ankara: Kök Yayınları.
- ÖZDEN, T.(1996) Resimde Geometrik Soyut, Türk Sanatçılarında İlk Yansımaları, MS tezi, Gazi Üniversitesi
- ÖZSOY, V. (2003). **Görsel Sanatlar Eğitimi**. (Birinci baskı). Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık
- READ, H. (1974). **Sanatın Anlamı**.(Birinci baskı). İngilizceden Çeviren: Güner İNAL, Nuşin ASGARİ. İstanbul: İş Bankası Yayınları.
- TANSUĞ,S.(1982). **Sanatın Görsel Dili**. (İkinci Baskı).İstanbul: Urart Sanat Galerisi
- TDK (Türk Dil Kurumu) , Türkçe Sözlük(1998). Ankara.

•TISHMAN,S., GİLİVRAY,D.M., PALMER,P.(1999). Investigating the Educational Impact and Potential of the Museum of Modern Art's Visual Thinking Curriculum: Final Report.Unpublished report,**Museum of Modern Art**, NewYork,NY,
<http://eric.ed.gov/ERICDocs/data/ericdocs2sql/content_storage_01/0000019b/80/29/d0/52.pdf>

•TURANİ, A. (2006). **Sanat Terimleri Sözlüğü**.(Onbirinci baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.

•YILMAZ, M. G.(2003). İlköğretim ve Üniversite Aşamasındaki Sanat Eğitiminin ABD-Arizona'daki Yeri, **Milli Eğitim Dergisi**,159,Yaz 2003.

•YILMAZ,S.(2001). İlköğretim Okullarında (12-15) Yaş Arası Çocukların Kendilerini Dışa Vurmada Resim-İş Dersinin Önemi, MS tezi, Gazi Üniversitesi

•<http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/159/gokay.htm> adresinden 22 Tem 2007 04:06:09 GMT tarihinde alınmıştır.

•<<http://dznsz.blogspot.com/2006/06/grlmeyen-dubuffet-sergisine-dair.html>> adresinden 17 Eki 2007 05:34:49 GMT tarihinde alınmıştır.

•<www.google.com/search?q=cache:iMCk2PGDghQJ:yayim.meb.gov.tr/dergiler/159/gokay.htm+ilk%C3%B6%C4%9Fretimde+soyut+resim+uygulamalar%C4%B1&hl=tr&ct=clnk&cd=2&gl=tr>

EKLER

EK-1-A

Sayın Meslektaşım,

İlköğretim ikinci kademedeki Resim-iş derslerinde uygulanan soyut çalışmaların kavratılmasının önemini ve gerekliliğini ortaya koymak ve soyut çalışmaların kavratılmasını sağlamak amacıyla planlanan Yüksek Lisans tezinin gerektirdiği bazı verileri toplamak üzere bu anket hazırlanmıştır.

Ankette sizden görüşlerinizi kendi algılarınıza göre değerlendirmeniz istenmektedir. Vereceğiniz bilgiler sadece bilimsel araştırma nedeniyle kullanılacağından kimliğinizi belirtmeniz gerekmemektedir. Araştırmanın doğru verilere sahip olabilmesinin sizin anketi doğru titiz doldurmanıza bağlı olduğunu unutmayınız.

Anketi doldurmada göstereceğiniz özen ve ilgiden dolayı teşekkür ederim.

Saygılarımla

Rüveyda TÜRKYILMAZ

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Resim-İş Öğretmenliği Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi

	SOYUT ÇALIŞMA UYGULAMALARI ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	Soyut sanata özel bir ilgim vardır.					
2	İlköğretim 2. kademede soyut sanat uygulamalarının gerekli olduğuna inanmıyorum.					
3	Soyut yaratılarla günlük hayatta çok sık karşılaşırız .					
4	İlköğretim 2. kademe yaş grubundaki çocukların dönem özellikleri soyut çalışmalar yapmak için uygun değildir.					
5	İlköğretim 2. kademe Görsel Sanatlar programı soyut çalışmalar yapmak için uygundur.					
6	Soyut çalışmalarla ilgili konularda öğrenciler diğer görsel sanatlar dersi konularına göre daha çok heyecan duyuyorlar.					
7	İlköğretim 2. kademede soyut çalışmalarla ilgili uygulamaların yeteri kadar verildiğine inanmıyorum.					
8	Soyut çalışmalar yoluyla verilen sanat eğitimi öğrencilerin kendilerine güven duymalarını sağlar.					
9	Soyut çalışmalar yoluyla verilen sanat eğitimi öğrencilerin psiko-motor becerilerinin gelişmesini sağlar.					
10	Soyut çalışmalar yoluyla verilen sanat eğitimi öğrencilerin çağdaş sanata ve soyut sanata “güzel” gözü ile bakmasını sağlar.					
11	İlköğretim 2. kademede Görsel Sanatlar Dersi yeni öğretim programında soyut çalışmaların eğitimi için müfredatta yer alan konular yeteri kadar güncel değildir.					
12	Eğer bir Görsel Sanatlar Dersi öğretmeni olmasaydım soyut resimler yapan bir ressam olabilirdim.					
13	Soyut çalışmalarla ilgili yeterli teorik bilgiye sahibim.					
14	Soyut çalışmalar yolu ile verilen sanat eğitimiyle sanatın birçok dalı harmanlanıp öğrencinin çok yönlü gelişimi sağlanabilir.					
15	Müfredat programlarını uygularken kazanımlardan uygun olanlarda soyut çalışmaları uygulatarak dersi daha çekici hale getirebilirim.					
16	Soyut çalışmalar yolu ile verilen sanat eğitiminin çocukta bulunan yaratıcılığı ortaya çıkarmada en etkili yol olduğunu düşünüyorum.					
17	Sanat eğitiminin bütününde kullanılan tasarım ilkelerini (zıtlık, ritim, denge vb.) öğrenciye kavratmak için en etkili yolun soyut çalışmaların uygulanması ve kavratılması olduğuna inanıyorum.					
18	Görsel algının geliştirilmesinde kullanılabilecek en etkili yol soyut çalışmaların uygulanması ve kavratılmasıdır.					
19	Bu dönem çocuğunun kendini ifade etmesi açısından, soyut çalışmaların en uygun sanat eğitimi metodu olduğunu düşünüyorum.					

EK 1-B:

Sevgili Öğrenciler,

Bu anket görsel sanatlar dersinde soyut çalışmalarla ilgili düşüncelerinizin öğrenilmesi için yapılmaktadır. Hiçbir şekilde verdiğiniz yanıtlar nedeniyle doğru veya yanlış diye yargılanmayacaksınız. Okuldaki notlarınıza olumlu veya olumsuz bir etkisi olmayacak. Cevaplarınız gizli tutulacaktır. Yanıtlarınızı size verilen ölçek üzerinde işaretleme yapınız. Ölçeği yanıtlamadan önce mutlaka soruları okuyunuz ve samimi olarak yanıtlayınız. Her soruya bir tane olmak koşulu ile “kesinlikle katılmıyorum”, “katılmıyorum”, “kararsızım”, “katılıyorum”, “kesinlikle katılıyorum” şıklarından birini işaretleyiniz. İlginize teşekkür ederim.

	SOYUT ÇALIŞMA ÖĞRENCİ TUTUM ÖLÇEĞİ	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	Soyut çalışma yapmak benim için eğlencelidir.					
2	Soyut çalışma konuları olmasa görsel sanatlar dersi daha zevkli olur.					
3	Arkadaşlarımla soyut çalışmaları tartışmaktan zevk alırım.					
4	Soyut konular için ayrılan ders saatlerinin fazla olmasını dilerim.					
5	Soyut çalışma yaparken canım sıkılır.					
6	Soyut konular benim düşünmemi sağlar.					
7	Soyut çalışma yaparken benim için zaman çabuk geçer.					
8	Görsel sanatlar dersinde soyut konuları severim.					
9	Konular içinde en sevimsizi soyut çalışmalardır.					
10	Soyut çalışmalar benim için gereksizdir.					
11	Soyut konular benim için ilgi çekicidir.					
12	Soyut konular benim merakımı artırır.					
13	Soyut sanata özel bir ilgim vardır.					
14	Soyut çalışmalar yaptıkça kendime güvenim arttı.					

EK 2-A:

TC.
TOKAT VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.4.60.00.03.04.320/ 20272
Konu : Araştırma İzni Verilmesi

02 - 11 - 2007

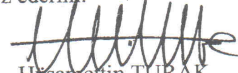
VALİLİK MAKAMINA
TOKAT

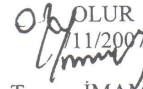
İlgi : a) MEB Eğitim Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığının 05/04/2007 tarih 1796 Sayılı Yazısı
b) Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nün 21/09/2007 tarih ve 6150 sayılı yazısı.

İlgi yazıda; Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Araştırma Görevlisi Ruveyda TÜRKİYILMAZ, hazırlamış olduğu bilimsel amaçlı "**İlköğretim Okullarında 2. Kademe (6.7 ve 8. Sınıflar) Görsel Sanatlar Dersinde Soyut Çalışmaların Kavratılması**" konusunu Tokat merkez ve ilçelerdeki İlköğretim okullarında uygulamak istenmektedir.

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Araştırma Görevlisi Ruveyda TÜRKİYILMAZ' ın hazırlamış olduğu bilimsel amaçlı "**İlköğretim Okullarında 2. Kademe (6.7 ve 8. Sınıflar) Görsel Sanatlar Dersinde Soyut Çalışmaların Kavratılması**" konusunun Tokat merkez ve ilçelerindeki İlköğretim okullarında uygulama yapması Müdürlüğümüzce de uygun görülmektedir.

Makamınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Hüsamettin TURAK
İl Milli Eğitim Müdür V.

OLUR
11/2007
A. Turgay İMAMGİLLER
Vali a.
Vali Yardımcısı

EGİTİME
%100
DESTEK

İl Milli Eğitim Müdürlüğü
Hükümet Konağı Kat 3
60100 Tokat
Eğitim Öğretim Şubesi

Tel : (0356) 214 10 17-140
Faks : (0356) 214 11 86
İnternet: <http://tokat.meb.gov.tr>
E-mail : tokatmem@meb.gov.tr

EK 2-B :

T.C.
TOKAT VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

28 -01- 2008

SAYI :B.08.4.MEM.4.60.00.04/320/ 1724
 KONU : Anket İzni.

Sayın: Ruveyda TÜRKYILMAZ
 Katlı Pazar Yeri F Blok No: 98(545)
 ADAPAZARI

İlgi: 02/11/2007 tarih ve 20772 sayılı dilekçeniz.

İlgi dilekçeniz ekinde gönderilen anket formu Müdürlüğümüz İnceleme Komisyon tarafından incelenmiş, söz konusu anketin uygulanmasında herhangi bir sakınca olmadığı kanaatine varılmış olup, konu ile ilgili Valilik Makam Onayı ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi, uygulamanın okullarımızdaki durum hakkında bilgi sahibi olmak ve veri tabanı oluşturmak açısından anket sonuçlarının müdürlüğümüze bildirilmesini rica ederim.

Niyazi ÇEVİK
 Müdür a.
 Müdür Yardımcısı

EKLER:

1 adet makam onayı
 1 adet anket formu

Hükümet Konağı Kat: 3, 60100 TOKAT
 Tel:0 (356) 214 10 17-140 Faks:0 (356) 214 11 86
 e-mail: tokatnem@meb.gov.tr İnt: http://tokat.meb.gov.tr

Bilgi İçin : Abdullah COŞKUN Şef
 hizmetici60@meb.gov.tr

EK 3: Soyut Çalışmaların Öğrencilere Uygulanması Sonucu Ortaya Çıkan Çalışmalar

